

3
щомісячне
2010
(105)

Газета
видається
за підтримки
«Центру
Голландських
технологій»

СІЛЬСЬКИЙ ВІСНИК

В И Д А Н Н Я
Ч и т а й і в и р о щ у й !

www.cib.net.ua

О, панно!..

*О, панно Інно, панно Інно!
Павло Тичина*

Крізь лет років ми чуємо волання –
Як шепіт трав чи гуркіт громувиці –
В них ніжна приязнь і палке кохання,
Легенький вітер й буревію криця...

І диво з див – ім'я з усіх рідніше
Неначе попід вікнами домівки
Хтось промовля... Навіть іще тихіше,
Ніж сніг лягає на дерев верхівки.

Примарилось? Ні, то є голос серця!
Його не подолає зла негода –
Він житиме в душі казкових скельцях,
Доки триватиме життя пригода.

О, панно Інно, Ксеню чи Наталю,
Котрі назавжди полонили нас, –
Ваш вивонений сяянням кришталю
Чарівний погляд – наш дороговказ!

Петро Джерелянський

**Добра й любові, вам, кохані,
Всі квіти світу подаруєм!
Вас не спіткають розставання
Бо над усе ми вас цінуєм...**

ВИРОЩУЙТЕ РЕМОТАНТНІ ЯГІДНИКИ!

Без ягідників – полуниці, малини, агрусу, смородини, порічки – важко уявити будь-який садочок. Мрією багатьох господарів залишаються сорти, що дають урожай у кілька етапів, тобто ремонтантні... **5**

КАТАЛОГ ПОПУЛЯРНИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ

Пропонуються саджанці нових, а також найпопулярніших серед українських садівників-аматорів сортів винограду столового призначення... **6**

КАТАЛОГ НАСІННЯ ТА ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ПРИМУЛ

Новітні великоквіткові сорти примул, що цвітуть від грудня до березня, не лише прикрасять вашу оселю, а й допоможуть отримати відчутний прибуток... **8**

КАТАЛОГ НАСІННЯ КІМНАТНИХ ТА ОДНОРІЧНИХ КВІТІВ

Усе пропоноване в каталозі насіння є в наявності на складі, тому замовлення на нього виконуватиметься якнайшвидше. Багато новинок!... **10**

КАТАЛОГ ХВОЙНИХ - ОСІНЬ-2010

Все більше зростає зацікавленість у вирощуванні хвойних культур. В каталозі ви знайдете чимало новинок, що вперше з'явилися на наших сторінках... **16**

ДЛЯ ДОМАШНЬОЇ КНИГОЗБІРНИ

Пропонуємо книги із квітництва, городництва, садівництва тощо. До каталогу ввійшли видання, що мають найбільший попит на вітчизняному книжковому ринку... **18**

САМЫЙ ЖЕЛАННЫЙ ЦВЕТОК – ИЗ СЕМЯН!

Продовжуємо розповідь про квіти, які надзвичайно цікаво вирощувати саме з насіння. Такий спосіб має чимало особливостей та переваг... **20**

ВРЕМЯ ГОТОВИТЬСЯ К ВЕСНЕ

Сива зима змушена, нарешті, поступитися юній весні. Актуальними стають приємні весняні клопоти. Та перш, ніж починати діяти, радимо прислухатися до порад досвідченого фахівця... **22**

ХРИЗАНТЕМИ: НАЙГОЛОВНІШЕ В АГРОТЕХНІЦІ

Значна частина запитань, що їх приносить редакційна пошта, стосується розведення хризантем. Відповідь на більшість із них – у пропонованому матеріалі... **21**

ИЩИТЕ «СВОЙ» ВАРИАНТ...

Садово-паркове мистецтво підпорядковується усталеним правилам. Про їхнє застосування в конкретних умовах і розповідає постійна авторка «СВ»... **24**

ПРЕКРАСНЫЕ ФЕИ НАШИХ САДОВ

Цього разу знаний вчений – наш постійний автор – нагадає про чарівний світ метеликів... **29**

Новинки нашого асортименту –
великоквіткові примули (стор. 9)

Помідори в теплиці й на грядці

Вирощуванням помідорів займаюсь давно, більше 18 років. За цей період випробувала понад 350 сортів, тож хочу поділитися певним досвідом у цій справі. Я переконалась – щоб виростити гарний врожай помідорів, треба враховувати чимало чинників.

1. Вибір ділянки для вирощування помідорів. Помідори слід садити подалі від картоплі, баклажанів чи перцю. Ці культури мають спільні хвороби, які можуть зберігатися у ґрунті, а також шкідників (чого вартий тільки колорадський жук!).

2. Правильне і своєчасне вирощування розсади. Слід розрахувати, щоб на час висадки розсади – з 25 квітня до 10 травня – молодим рослинам було 45-50 днів. З цих міркувань насіння на розсаду слід висівати з 10 лютого до 10 березня.

Насіння ранніх сортів помідор висіваю у ємності зі спеціально підготовленим ґрунтом (сумішшю лісового ґрунту, землі з кротовин, городу у рівному співвідношенні). Землю перед посівом прогріваю в духовці, насіння ж перед висіванням обробляю розчином марганцювкки.

Після появи сходів рослинам треба забезпечити гарне освітлення, оптимальну температуру і вологість. Приблизно за два тижні до висадки рослин починаю загартовування розсади: у сонячну теплу погоду виношу ящики надвір спочатку на півгодини, потім на годину, далі – на дві.

Висаджую розсаду тоді, коли на вербових гілках зазеленіє листя (завичай після 10 травня). Біля кожного стебла саджу по вербовій гілці, так як її листочки оберігають розсаду від вітру, сонця і невеликих приморозків.

Безпосередньо перед висадкою кореневу систему розсади обробляю Актарою або Конфідором Максї від колорадського жука, дротянки та вовчка.

3. Підбір сортів. В нашому регіоні доцільніше вирощувати ранні і середньоранні сорти, бо вони плодоносять до появи фітофтору, значний розвиток якого

спостерігається з 15 липня і до 25 серпня. З пізньостиглих сортів, які я вирощувала, тільки *Де-барао* стійкий до фітофтори.

4. Захист від хвороб. Першу обробку розсади роблю препаратом *Татту*. Наступні обробки роблю через два тижні *Квадрисом* і *Ридомілом Голд*. Коли помідори починають бурити, обриваю всі стиглі плоди й оприскую ті, що залишилися, препаратами *Помідорчик*, *Чемпіон* або *Квадріс*.

5. Вирощування у відкритому й закритому ґрунті. Саджу помідори в двох невеликих теплицях і на грядці. Переконалась, що в теплиці вигідно саджати високорослі сорти і гібриди помідорів: *Кронос F1*, *Биче серце*, *Президент F1*, *Дельфін F1*, *Жираф*.

Низькорослі сорти краще садити на грядці. Можна також садити їх в міжрядді шириною 1 м. Для цього висаджую рослини на відстані 20 см попарно, між ними вбиваю кілочок, на який підв'язую обидва стебла. Відстань між парами – 40 см. Значу, що низькорослі помідори садити в теплиці не вигідно, на них утворюється мало плодів, а площу вони займають. Вирощуючи їх на грядці, підв'язувати рослини не обов'язково, особливо якщо плодів не дуже багато. Якщо ж кущі рясні, їх обов'язково підв'язую.

Протягом всього періоду вегетації важливе значення має своєчасне пасинкування помідорів. На мою думку, цей захід також сприяє прискореному досягненню плодів.

Минулого (2009) року в мене помідори достигали у відкритому ґрунті до 17 вересня, в теплиці – до 14 жовтня, а зірвані – до 20 грудня. Найдовше ж зберігаються й червоніють помідори сортів *Ріо Фугео*, *Ріо Гранде* і *Шерї Ледї F1*.

Зоя Миколаївна Черницька
с. Копачівка, Волинська обл.

– Ой, не хочеться збирати, прийшла киця помагати!..

Що ж любить перець?..

Хочу поділитися своїм досвідом пророщування насіння перцю та подальшого догляду за рослинками. Усі знають, що перець дуже довго сходить, але у мене це відбувається протягом тижня. У лютому насіння перцю загортаю в ситцеву ганчірку й замочую його в теплій воді (але не гарячій!) хвилин на двадцять. Витягнувши насіння з води, сильно його не віджимайте, а одразу заверніть у поліетиленовий мішечок та покладіть біля нижньої частини батареї опалення (ред.: якщо у вашій системі опалення використовується насос, то низ батареї може бути занадто гарячий!). У теплі насіння перебуває протягом доби, за цей час воно пускає проросток, схожий на маленький хвостик.

В цей час беру невеликі ящики, кладу на них поліетиленову плівку так, аби вона виглядала зверху після того, як вже насиплю ґрунт, ретельно перемішаний з невеликою кількістю золи.

Гарячою водою проливаю землю в ящиках, чекаю доки трохи охолоне й обережно, щоб не відламати «хвостиків», розкладаю насіння, відстань між якими повинна бути така, аби рослинам не було тісно аж до висадки на грядки. Зверху насіння засипаю шаром тієї ж землі близько 1 см. Знову поливаю тепленькою водою й загортаю плівкою, що звисає з країв ящика (можна закрити ящики і склою). Ставлю в тепле місце, і вже за тиждень з'являються перші сходи. Як тільки ви їх побачите, ящик слід відкрити й перенести його на підвіконня. Вранці та ввечерю на годину вмикаю лампу денного світла. Рослинка будуть рівенькі й не витягнуться.

За такого догляду перець росте швидко. Якщо я бачу, що він переростає, виношу його на веранду, а з часом й на відкритий ганок. Там не буває прямого

сонця, протягів, а нічні приморозки туди не дістають. Так він у мене загартовується. Якщо ж надворі похмурий день, то перець виношу просто в город.

Починаючи від середини травня висаджую його в ґрунт, при цьому видаляю з ящика (за країв плівки) усю землю й, не травмуючи коріння, вибираю рослинки. Саме тому мій перчик зовсім не хворіє та швидко приживається.

Часто та рясно поливаю під корінь – це він дуже любить. Після кожного поливу землю розпушую. Після збору першого врожаю продовжую так само ретельно доглядати й через деякий час збираю другу хвилю врожаю, а перед морозами – третю.

Якщо мій досвід комусь допоможе, буду дуже рада.

Надія Коваль,
м. Овруч, Житомирська обл.

Вермикюльтура. Від теорії до практики

Після публікації статті в «СВ» №6 про «каліфорнійців» до мене стали надходити численні листи з найрізноманітнішими запитаннями, від «що робити, щоб черв'як не переліз через паркан до сусіда», і до цілком серйозних про технологію вирощування черв'яка. Виявлена зацікавленість може лише порадувати, адже це підтверджує актуальність вермикюльтури.

Закінчення. Початок
у «СВ» №12 за 2009 р.

Підбираємо субстрат

Для корму черв'якам використовують різні органічні рештки, які попередньо пройшли ферментацію, тобто «перегоріли» в результаті самозгірівання. При ферментації виділяється аміак, дуже отруйний для живих організмів. Ідеальним кормом можна вважати кролячий гній, який допускається до використання відразу ж, без ферментації. Подібний до нього овечий, а також кінський гній потрєбує часткової ферментації. Найбільш поширеним є гній великої рогатої худоби і свинячий. У пташиний послід додають до 20% соломи, а потім закладають у бурти для ферментації. Крім відходів тваринництва використовуються різноманітні рослинні рештки, які спочатку компостують: тирса, солома, бадилля,

гнилі овочі та фрукти, жом після віджимання соку, мерзла картопля. Черв'яки з жадібною поїдають кавову гущу, використану заварку з чаю. В хід піде целюлоза: зволожена макулатура, картон. Деревна тирса не повинна містити багато смолистих речовин, слід також уникати використання деревини рожевого кольору, котра містить таніни (дуб, бук), бо черв'як гине від дубильних кислот.

Основна вимога до субстрату – вологість 70-80%. Це легко визначається, якщо набрати субстрат у жменю і стиснути кулак – між пальцями повинна проступити волога. Реакція субстрату повинна бути нейтральною (рН 6,8-7,2). Він повинен бути достатньо подрібненим, оскільки найбільші часточки, які може засвоїти черв'як, мають розмір до 1 мм. Не бажано використовувати субстрат, багатий на білок.

Ферментація субстрату проходить у відкритих буртах (купках) 1,5-2 місяці. Значно прискорює ферментацію і поліпшує якість субстрату використання корисної мікрофлори. Нині широко рекламуються препарати типу *Байкал*. Але подібну мікрофлору можна отримати й самому. Для цього треба мати металеву діжку літров на двісті. На 1/5 об'єму заповнюється свіжим бур'яном, сюди додають трохи прілого сіна, компосту, піввідра попелу, 0,5 кг нітратної фоски, відро гнилих фруктів чи овочів, 0,5 кг цукру, 1 л збродженого варення, 30 г дріждів, 1 л кислого молока чи сироватки. Після цього діжка заповнюється доверху водою і нещільно закривається. Через два тижні суміш готова. Рецептūra до вільна, кожен може підбирати власні інгредієнти.

Готову суміш можна використовувати для позакоренево-

го і кореневого підживлення овочів, попередньо розбавивши (1,5 л суспензії на відро води). Урожай підвищується на 30-200%! Цією сумішшю можна поливати компостну кучу, заселяючи її корисною мікрофлорою. Але використання буде ефективним лише при умові достатнього зволоження. До речі, це стосується і препаратів типу *Байкал*.

Не можна використовувати для субстрату гній, що пролежав більше двох років, бо в ньому вже відсутні поживні речовини. В субстрат не повинні потрапляти мінеральні добрива, пестициди, миючі засоби. Я біля свого лотка із черв'яками закладаю в бурт свіжий гній, плануючи через місяць-другий давати його на підкормку. Але черв'яки часто самотійно заселяють цей бурт, особливо при похолоданні, а гній ще не «догорів» і тому доволі теплий.

Спостерігаючи за своїми

черв'яками протягом майже 20 років, я дійшов до висновку, що це вже не тендітні каліфорнійці, а адаптована до наших кліматичних умов загартована популяція.

Зимова вермикюльтура

При наявності теплих приміщень черв'яків можна культивувати цілорічно: у підвалах, тваринницьких фермах чи інших будівлях. Але можна займатись вермикюльтурою й на відкритому повітрі. Звичайно, продуктивність не така, як в теплу пору року, але процес буде йти. При відкритому утриманні дуже важливим питанням є надійна зимівля. Розмір

зимової ложі відрізняється від літньої тільки за своєю висотою, оскільки внизу накладається шар свіжого гною товщиною 25-30 см, при ферментації якого утворюється кількість тепла, достатня для зимівання черв'яків у шарі субстрату товщиною 25 см, що знаходиться вище. При утриманні вермикюльтури взимку на відкритому повітрі ложе зволожувати не слід. Для підтримання температури його вкривають соломною, шаром гною і плівкою.

Ложе висотою 50-60 см вкривають подрібненою соломною шаром 8-10 см, або листям і сіном. Не можна вкривати хвою чи листям дубу й буку.

Посадіть ранню картоплю

Мабуть кращої страви на початку літа й не придумати: варена молода картопля, щедро посипана зеленню кропу та петрушки, полита соняшниковою олією або присмажена шкварками, а на додачу – малосольний огірочок... І дійсно, важко собі уявити як виглядав би обідній стіл без картоплі, дуже поширеного продукту харчування. Адже вона відзначається неперевершеним смаком, добрими кулінарними якостями й високим вмістом поживних речовин та вітамінів.

Вже кілька років для вирощування картоплі використовують надранні сорти «Крымская роза» та «Китайське диво», які мають вегетаційний період 90 днів, а на 40-й день після сходів утворюють до 300 грамів товарних бульб у кожному кущі.

Для того, щоб виростити ранній урожай, я у перші дні березня відбираю цілу, неушкоджену, без ознак хвороб посадкову картоплю величиною не менше курячого яйця і опускаю у ємність з розчином гумату натрію та марганцівки (10г та 0,5г відповідно на 10л теплої води). Там вона «купається» 10-12 годин. За цей час готую для картоплі тару. Зазвичай беру невеликі ящики, дно у яких вистеляю поліетиленовою плівкою, а зверху насилаю шар вологої тирси завтовшки 2-3 см. Бульби, не висушуючи, розкладаю в один шар на відстані 1-2 см одна від одної і засипаю зверху (2-3 см) теж зволоженою тирсою. В ящик закладаю не більше трьох шарів картоплі. Кожний шар обприскую стимулюючо-підживлюючою сумішшю. До її складу входять: нітроамфоска – 50 г, борна кислота – 3 г, мідний купорос – 5 г, марганцівка – 1 г, потейтин – 1 ампл. (на 1 л води). Заповнені картоплею ящики зберігаю в приміщенні з температурою 15...16°C. Постійно стежу за ходом пророщування бульб, при потребі – зволожую тирсу.

Через 3-4 тижні на нижній частині посадкового матеріалу утворюється справжня «борода» з коріння. Важливо не допустити їх травмування. Тому, висаджуючи картоплю, акуратно виймаю кожну окрему бульбу і, не обтрушуючи тирсу, обережно висаджую у викопані ямки. Буває, що дві бульби переплітаються кореннями – в такому випадку, не розриваю їх, а висаджую разом. Найкориснішою поживою для картоплі є попіл з дров. Тому при садінні в кожен ямку вношу по пригорщі суміші попелу з перегноем. Якщо є така можливість, то після садіння ділянку можна вкрити плівкою. При цьому буде краще прогріватися земля, а також збережуться ранні сходи від нічних приморозків.

Подальший догляд за посадковою картоплею полягає у розпушуванні міжрядь, підгортанні рослин та боротьбі із бур'янами, шкідниками.

Якщо посадите ранню картоплю, то вже в кінці травня або на початку червня можна буде її споживати. Згадайте, який вишуканий смак мають овочеві супи, зелений борщ та інші страви з ранньою молодого картоплею...

Володимир Семенович
Шевць,
с. Політанки,
Вінницька обл.

Запорука врожаю – ретельний догляд

По-перше, маю подякувати моїй улюбленій газеті «Сільський вісник» за численні корисні поради, цікаві новини й, головне, – за пропонування нею якісний посадковий матеріал. Особливо мені подобаються цибулинні квіти, – нарциси, крокуси, лілії, – яких у мене багато вже сортів, але щоразу знаходжу в каталогах дещо нове. Вважаю дуже промовистим той факт, що чимало моїх знайомих та колег захопилися розведенням квітів, бо людині взагалі властивий потяг до прекрасного, навіть без огляду на обставини й умови життя.

Взятися ж до цього листа мене змусив ще й допис до газети («СВ» №12 за 2009 р.) шановного пана Р. Данилюка, якому не вдалося виростити з насіння гарній врожай цибулі *Кінг-Конг* і *Кенді F1*. Справа в тому, що я вже кілька років вирощую цибулю з насіння й маю дуже гарні результати, тому можу поділитися певним досвідом.

Спочатку (в кінці лютого) висіваю насіння цибулі на розсаду – трошки заглубляючи в спеціально підготовлений для овочевих культур ґрунт. Відстань між рослинками та між рядками – 2,5-3 см. Далі обережно поливаю посіви розчином препарату *Превікур* для захисту сходів від чорної ніжки, накриваю зверху склою чи поліетиленовою плівкою і ставлю на підвіконня, а коли з'являються перші проростки, то скло (або плівку) знімаю.

Поливаю молоді рослини водою, підігрітою до кімнатної температури, чергуючи з поливом слабким розчином селітри, добривом для розсади або *Гумісолом* (добрива я додаю в мінімальній кількості). У той час, коли на городі почне проростати цибуля-тиканка, треба загартовувати розсаду, а по вже потім – висаджувати до відкритого ґрунту, обережно розділяючи рослини між собою та підрізаючи ножицями на 1/3 довге коріння й листочки.

Зазвичай розсада добре приймається та йде в ріст, швидко наздоганяючи цибулю-тиканку. У цей час її треба обробити препаратами від пероноспорозу, бо вегетаційний період (приблизно, у *Кінг-Конга*) значно довший за звичайну цибулю. Проти хвороб доцільно обробляти цибулю разом із помідорами розчином препарату *Квадрис*, *Інфініто* або *Ридоміл Голд*. Підживляю рослини разом із поливом.

Як наслідок такого догляду – цибуля виростає міцна, висока, із товстим листям, а вага окремих цибулин сягає одного кілограма! При цьому, на смак цибуля не гостра, а радше солодка, соковита й добре пасує до салатів із городини.

Тож, на мою думку, дуже багато залежить від догляду: чим він ретельніший, тим рясніший буде й урожай.

Світлана Піддубна,
м. Корюківка,
Чернігівська обл.

Моя доня Ганночка з цибулинами сортів «Кенді» та «Кінг-Конг».

Ложе висотою 40-50 см накривають шаром 20-30 см свіжого гною з соломкою. У зв'язку з тим, що свіжий гній починає перероблятися (ферментація, розігрів), він дає певну кількість тепла, яке потрібно спрямувати в ложе, для чого його накривають тонким шаром соломи.

Над ложем висотою 50 см встановлюють плівковий тунель на висоті поясу. Ложе вкривають соломкою, між шаром соломи і плівкою відстань 10-15 см (повітряна подушка). Темну плівку використовувати не можна. Біла плівка дає температуру вище на 4...5°C, в той же час прозора плівка дає можливість використовувати сонячну енергію в ясні дні і накопичувати більше тепла.

Ложе висотою 60-65 см безпосередньо накривають плівкою, фіксуючи краї, щоб вітер її не зніс. Потрібно бути уважним, бо при температурі надворі вище +5°C в ложі становиться парко і температура може досягати 40...50°C.

Верхній шар ложа може утворювати мерзлу кірку товщиною 5 см, але це не заважає життєдіяльності черв'яків, бо вона є теплоізолятором.

Не слід забувати, що черв'яки й самі при переробці гумусу виробляють тепло. Цей процес залежить також від кількості особин. При внесенні корму в цей час необхідно вносити в ложе шар товщиною 10-15 см кожні два тижня. Черв'яки будуть поїдати лише п'ятисантиметровий шар, розміщений внизу, оскільки верхній шар з поверхні має низьку температуру. Коли через 10-15 днів буде внесений новий шар, черв'яки з'їдають залишок попереднього і так далі.

Найдоцільнішою органічною речовиною для харчування і приготування зимового ложа є гній з високим вмістом соломи, якому відповідає ширококовживаний з цією метою кінський гній. Можна застосовувати гній інших тварин, якщо його подрібнити і змішати з соломкою в кількості не меншій 20% об'єму.

Особливості застосування біогумусу

Продукт життєдіяльності черв'яків, біогумус – це темно-бура, грудкоподібна розсипчаста маса. Його бажано просіяти, відсортувати і для зберігання зібрати в мішки. Під час зберігання

добриво може висохнути, але при цьому воно не втрачає своїх властивостей. Для вигонки розсади можна готувати субстрат із двох частин садової землі та однієї частини біогумусу. При висаджуванні розсади в ґрунт треба в кожну лунку вносити по жмені, а під картоплю – по 0,5-1 л біогумусу. Полуниця зацвітає на 7-10 днів раніше, урожайніша і солодша, якщо навесні в грядку замульчувати шаром 1-2 см. Землю під плодовими і ягідними культурами краще не копати, а теж замульчувати на 2-3 см. Грядка часнику, замульчована біогумусом шаром 3-4 см, не потребує прополки влітку, сам ґрунт залишається розпушеним, а голівки часнику – крупніші. Використання мульчі під декоративні рослини сприяє утворенню більш крупних, яскравих та ароматних квіток.

Із біогумусу також готують водну витяжку (у магазинах вона називається *Гумісолом*). Одну склянку сухого біогумусу засипають у відро з водою кімнатної температури, добре перемішують і відстоюють добу. Вода набуває кольору чаю. Це – слабкий розчин гуматів потрібної концентрації. Осад на дні – чудова речовина

для підживлення кімнатних квітів. В розчині гуматів на ніч замочується насіння овочів. Для поливу рослин одержаний розчин розбавляють удвічі. Можна поливати розсаду, городні культури, плодові і ягідні. Вихід продукції збільшується до 30%, скорочується строк дозрівання. Цей же розчин ефективний при обприскуванні плодових дерев. Це роблять після цвітіння, на початку формування зав'язі, в період закладання нових бруньок, росту плодів (початок серпня). Якщо дерева обприскувати у фазі закладання квіткових бруньок в комбінації з мульчуванням ґрунту біогумусом під кроною, плодоношення дерев стає щорічним. Такий метод використання є ефективним і на ягідниках – агрусі, смородині, малині й виноградній лозі.

Гумусне добриво дає відмінні результати в декоративному квітництві. Воно сприяє більш ранній вигонці розсади, пишному цвітінню квіткових культур, збільшенню діаметру квітів. Воно стимулює коренеутворення й ріст надземної частини черенків.

Триразове обприскування квіткових культур розчином

гуматів з інтервалом 7-8 днів викликає прискорення росту і цвітіння на 7-10 днів, підвищує інтенсивність забарвлення листків і значно підвищує декоративність рослин.

Варто згадати про використання вермикультури у тваринництві. Наукові дані свідчать, що використання в повсякденному раціоні поросят 20-30 штук черв'яків забезпечує більш швидкий їх розвиток. Додавання до основного раціону птиці 1% черв'яків у збільшену вагу на 22% і вихід яєць на 25%. Використання 0,5 кг черв'яків для дійної корови збільшує вихід молока на 22%. При-

ріст риби складає 33%. При вирощуванні молодняку бройлерів і каченят зменшується падіж і підвищується інтенсивність росту.

Деякі автори пропонують використовувати місцеві популяції. Тут є певний сенс, можна знайти продуктивні штамми, але навіщо «винаходити велосипед», коли вже є готовий гібрид. Краще займатися каліфорнійцем...

На всі питання відповім за тел.: 067-43-75-489.

Григорій Плутенко,
агроном,
викладач аграрного коледжу,
с. Малий Вистороп, Сумська обл.

Зимово ложе

Дорогі друзі!

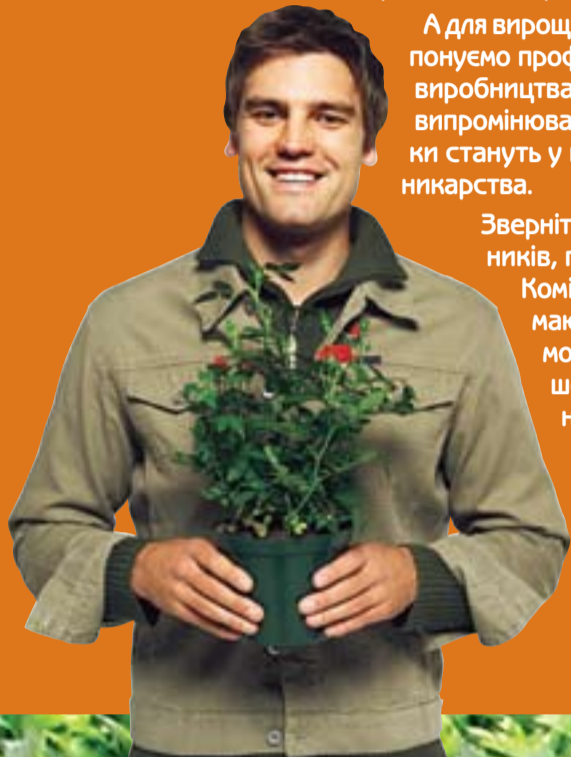
До вашої уваги (вперше на сторінках «Сільського вісника») пропонуємо широкий вибір професійних касет голландського виробництва багаторазового використання для вирощування розсади. Вони значно полегшать роботу з висівом насіння, доглядом за рослинами та суттєво заощадять ваш час. Касети виготовлені з високоякісної пластмаси й мають різний об'єм комірок, що дає змогу вирощувати багато видів рослин протягом необхідного часу. Такі касети надзвичайно зручні й потрібні тим, хто бажає отримати велику кількість розсади на продаж.

А для вирощування рослин більшого розміру пропонуємо професійні горщики – теж голландського виробництва. Вони міцні, «не бояться» сонячного випромінювання, мають різні розміри. Такі горщики стануть у пригоді й аматорам кімнатного квітництва.

Зверніть увагу на касети вітчизняних виробників, призначені виключно для любителів. Комірки касет найпопулярнішого розміру, мають піддони для стоку зайвої води. Ви можете підібрати касети за розміром вашого підвіконня й бути впевнені, що не наробице там калюж.

Горщики та касети будуть відправлятися окремо, або комплектуватися разом із іншими зробленими вами замовленнями.

Мінімальна сума цього замовлення – 50 гривень!

Горщики

Код	Ціна	Кількість	Діаметр	Висота	Об'єм
0950	8 грн	10 шт	9 см	7,7 см	330 см ³
0951	35 грн	50 шт			
0952	65 грн	100 шт			
0953	12 грн	10 шт	10,5 см	7,9 см	470 см ³
0954	55 грн	50 шт			
0955	105 грн	100 шт			
0956	26 грн	10 шт	14 см	10,9 см	1100 см ³
0957	125 грн	50 шт			
0958	245 грн	100 шт			
0959	42 грн	10 шт	17 см	15,5 см	2500 см ³
0960	205 грн	50 шт			
0961	405 грн	100 шт			

Горщики квадратні

Код	Ціна	Кількість	Діаметр	Висота	Об'єм
0962	6 грн	10 шт	7 x 7 см	6,5 см	190 см ³
0963	25 грн	50 шт			
0964	45 грн	100 шт			

Касети

Кількість комірок	Код	Ціна	Кількість касет	Довжина x ширина	Висота	Об'єм комірки	Діаметр отвору
Касети виробництва Голандії							
24	0901	35 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	7,5 см	158 см ³	10 мм
	0902	330 грн.	10 шт				
	0903	3100 грн.	100 шт				
28	0904	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	5 см	162 см ³	14 мм
	0905	300 грн.	10 шт				
	0906	2800 грн.	100 шт				
35	0907	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	5 см	145 см ³	12 мм
	0908	300 грн.	10 шт				
	0910	2800 грн.	100 шт				
40	0911	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	4,5 см	75 см ³	15 мм
	0912	300 грн.	10 шт				
	0913	2800 грн.	100 шт				
51	0914	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	5,3 см	90 см ³	12 мм
	0915	300 грн.	10 шт				
	0916	2800 грн.	100 шт				
73	0917	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	5 см	62 см ³	12 мм
	0918	300 грн.	10 шт				
	0919	2800 грн.	100 шт				
104	0920	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	4,3 см	25 см ³	10 мм
	0921	300 грн.	10 шт				
	0922	2800 грн.	100 шт				
96	0923	32 грн.	1 шт	52,5 x 30,5 см	2,5 см	24 см ³	20 мм
	0924	300 грн.	10 шт				
	0925	2800 грн.	100 шт				
104	0926	32 грн.	1 шт	52 x 30 см	3,6 см	34 см ³	11 мм
	0927	300 грн.	10 шт				
	0928	2800 грн.	100 шт				
240	0929	40 грн.	1 шт	49 x 29 см	3,5 см	13 см ³	8 мм
	0930	380 грн.	10 шт				
	0931	3600 грн.	100 шт				
Касети виробництва України							
33	0932	10 грн.	1 шт	13 x 48 см	3,7 см	47 см ³	5 мм
	0933	85 грн.	10 шт				
	0934	700 грн.	100 шт				
44	0935	12 грн.	1 шт	17 x 48 см	3,7 см	47 см ³	5 мм
	0936	100 грн.	10 шт				
	0937	850 грн.	100 шт				
55	0938	14 грн.	1 шт	21,5 x 48 см	3,7 см	47 см ³	5 мм
	0939	120 грн.	10 шт				
	0940	1000 грн.	100 шт				

Московська ювілейна

Ольвія

Корона

Вирощуйте ремонтантні ягідники!

Мої «бізнесові» культури на городі - це ягідники. Маю все: 9 сортів полуниць, 6 сортів малини, 10 сортів агрусу, 11 - смородини, а також ожину, йошту, порічки і навіть кизил та високорослу чорницю. Люблю ягідники за швидку віддачу (прибуток можна одержати вже в рік посадки або в наступний), і за те, що все можна зробити вчасно і сама. Не треба чекати на трактор або коней, на які завжди черга. Та й попит на гарні ягоди завжди є.

Відкриває сезон полуниця. Серед ранніх сортів особливо виділяється *Ольвія* і *Корона*, зпоміж великоплідних - *Кент*, *Чамора Турусі*, *Московська Ювілейна* і *Чеський Гігант*. Крім того вирощую три сорти нейтрального світлового дня - *Сельву*, *Королеву Єлизавету* і *Альбіон*.

Суперранній сорт *Ольвія* починає достигати вже 20 травня і плодоносить протягом місяця (до 20 червня). На кущі буває до 70 ягід, достигання дружнє. Вирізняється високою врожайністю, хворобостійкістю і підвищеною транспортабельністю. Має відмінний товарний вигляд і чудовий смак.

Через тиждень починає достигати *Корона*. Цього року 1 червня я вже возила відро цих ягід на базар. Це середньоранній сорт з сильними квітконосами і великими темно-червоними соковитими ягодами десертного смаку. Ягід настільки багато на квітконосах, що вони часто не витримують їхньої ваги і гнуться до землі, від чого ягоди можуть забруднюватися. Ось чому міжряддя бажано замульчувати або робити рядки ширшими - 20-30 см, тоді ягоди одного куща лягають на листя іншого і залишаються чистими.

В журнальних публікаціях останніх років рідко згадується сорт *Корона*. Можливо, це пов'язане з тим, що це давній, добре відомий голландський сорт. Не зважаючи на те, я хочу відмітити: крім ранньостиглості, урожайності, приємного смаку, товарного вигляду і транспортабельності він має ще одну перевагу. Літо 2008 року в нас було дуже спекотне й посушливе. У червні картопля під вечір хиляла свої стебла аж до землі, яка нерідко тріскала, опускали листя буряки. А *Корона* чесно віддавала свій урожай, майже ніяк не реагуючи на спеку. Здавалось, і звідки ти, така невеличка рослинка, береш сили не тільки, щоб рости, але і давати урожай?! Червень 2009 року, навпаки, був дуже вологим. В нашій місцевості з половини травня й до кінця червня майже щодня були дощі. *Корона* й цього разу не підвела. Коли в інших сортів частенько траплялись гнілі ягоди, то в цього - лише поодинокі. Правда, були брудні, бо збирані в дощ або після нього. Але я їх мила у друшляку і кляла на ніч на старе рядно або газети, а вранці складала у відро чи ящики і везла на базар. В мене цей сорт займає найбільшу площу.

Чеський Гігант - справжній гігант. Красиві, могутні кущі з великим яскраво-зеленим листям і ягодами округло-конічної форми масою до 120-150 г. Подібний до нього англійський сорт *Кент*. Кущі високорослі, ягоди величезні, не лягають на землю, щільні, темно-червоні. Сорт прекрасно росте в різних кліматичних умовах, до ґрунтів невибагливий.

Японський сорт *Чамора Турусі* - пізній великоплідний сорт з

гарними смаковими властивостями. Ягоди досягають 150 г. Відзначається гарною транспортабельністю і підвищеною стійкістю до шкідників і хвороб.

Майже не поступається цьому сорту і промисловий російський сорт *Московська ювілейна*. Дуже могутня рослина, ягоди, як яйце, неправильної форми з шийкою. Смакові якості добрі, транспортабельність середня. Якщо не треба розсади, після збору урожаю зелену масу бажано скосити.

Усі великоплідні сорти пізні, починають плодоносити тоді, коли *Ольвія* і *Корона* віддали свій урожай, на базарі є ягоди середні і дрібні. А я привезу своїх велетнів - люди милуються, захоплюються, питають адресу, телефон, щоб придбати розсаду. І, звичайно, купують. Якщо звичайна полуниця коштувала 12 грн за кілограм, то своїх «гігантів» я продавала по 15 грн.

Описаними вище сортами я цілком задоволена: вони радують мене і наповнюють мій гаманець (на жаль, тільки два місяці). А щоб мати сталий прибуток, я вирощую сорти нейтрального світлового дня.

Голландський сорт *Сельва* родить з червня і до морозів. Дуже врожайний. Формує урожай не тільки кущах, а й на невикоріненних молодих розетках. Ягоди *Сельви* масою 20-40 г приємного смаку, транспортабельні. Унікальний сорт-шедевр! Англійська *Королева Єлизавета* - справжня королева. Ягоди великі, до 50 г, блискучі, мають чудовий смак, транспортабельні. Кущі середньорослі, помірно облиствені. Надзвичайно урожайний сорт. Родить з червня до морозів. Розмножується добре. За сезон 1 кущ дає 30-40 молодих

розеток. Супер-сорт!.. Але залишався таким доти, доки син не привіз із Польщі *Альбіон*. На кольоровому буклеті трьома мовами - польською, англійською і російською - було написано: «Калифорнійський сорт, виведен в 2004 г. Плодоносить с весны до осени. Преимуществом данного сорта является исключительное качество плодов (большие, устойчивые к болезням, имеют отличный вкус). Плоды выровненные по размеру, продолговатой формы. Как и большинство ремонтантных сортов, *Альбион* нуждается в защите от мороза в бесснежные зимы». Тож садили його 1-5 травня, а вже в червні пробували ягоди. Цей сорт - справжній скарб, принаймні, я не знаю, що в ньому можна було б ще вдосконалити. На городі виглядає чудово: кущі, як вазони, листя тверде, як навосковане, без плямочки, без крапки навіть у жовтні. Квітконоси міцні, вуса товсті. А ягоди - не вір очам своїм! І що цікаво, літом були менші, а починаючи з вересня - помітно більші, менші за яйце не бувають. Може тому, що літом були ще слабо вкорінені або їм не вистачало вологи.

13 вересня, базар. Люди продають картоплю, помідори, перець, а я примостилась із двома відрами полуниць. Підходять чоловік з жінкою, які стояли метрів через п'ять від мене, і кажуть, що я своєю полуницею запахла весь базар.

13 жовтня (передень Покрови, а на Покрову в нас випав сніг і лежав два дні). Але холодний дощ. Мала 15-літрове відро ягід *Альбіону*. Скажу чесно: не було людини, яка б спокійно пройшла повз мене. Були за-

Альбіон

хоплені погляди, були репліки на зразок: «Суниця в жовтні!» Купували гарно, бо з таким товаром я була на базарі єдина, брали й розсаду. Продавала по 15 гривень за літрову банку. Останній раз мала ягоди на базарі 23 жовтня. Правда, після того, як вони побували під снігом, були вже не такі солодкі, і твердуваті, але на вигляд були гарні.

Читала я дослідження викладача Полтавського аграрного університету, який вивчав властивості 13 сортів полуниць нейтрального світлового дня. Серед них *Альбіон* визнано найкращим. Згідно з дослідженнями, маса ягід з куща за сезон, включаючи ягоди, що з'явилися на дочірніх розетках, - 1375 г. Найбільші ягоди сягали ваги 45 г, кількість розеток - 19. Товарний вигляд, смакові якості, аромат - на висоті. Транспортабельність, стійкість до хвороб і шкідників, а також зимостійкість - гарні. *Альбіон* визнано комерційним сортом, тобто найвигіднішим при вирощуванні для реалізації.

Не менш прибутковою культурою є малина. Маю гарні літні сорти, але найбільше тішать ремонтантні - *Геракл*, *Недосяжна*, *Жовтий Гігант* і *Полка*. Вищевказаних сортів маю по 3-5

штук, а от *Полки* маю багато. На зиму я її зрізаю при землі, а весною вона випускає молоді пагони, які плодоносять з кінця липня і до морозів. Цієї осені останній раз продавала ягоди малини в середині жовтня. Ціни були 10-14 грн. за літрову банку. У *Полки* кущ середньорослий, компактний, пагоноутворююча здатність висока. Пагони прямі, гіллясті, стійкі до вилягання (а це дуже важливо, бо не треба підв'язувати). Плодоносить кущ по всій довжині пагонів. Ягоди цього сорту великого розміру, масою 3-5 г, темно-червоні, кисло-солодкі з приємним ароматом. Таким чином, моє життя від кінця травня до кінця жовтня проходить за схемою: один день збираюся на базар, один день продаю і один день роблю все інше. А в сезон і частіше їздила на базар. Важко, звичайно, але приємно, бо є гарна віддача від своєї праці.

Людам, які мають землю і не знають, що вирощувати, переконливо раджу вирощувати ягідні культури, особливо ремонтантні. Якщо виникнуть питання - звертайтеся за телефоном: 0-67-595-30-12.

Лариса Гончар,
с.мт Іваничі, Волинська обл.

Мукачівський фестиваль «Червене вино»

Фестиваль «Червене вино» проводиться на Закарпатті вже 15 років. Якщо спитати мукачівців, яке свято у році найулюбленіше, то багато із них, поряд з Новим роком та Різдом Христовим, обов'язково назвуть і свято «Червене вино». Саме так, а не фестиваль-конкурс, як його офіційно називають, - «справжнє свято вина»! І дійсно, люди з усіх куточків України, а також близького і далекого зарубіжжя, збираються тут на Старий Новий рік і Святого Василя. Не стільки заради келиха вина, як заради зустрічей і широкого спілкування у атмосфері. Утім, склянка доброго закарпатського вина - це вже привід для чудового настрою та веселого жарту.

З кожним роком програма фестивалю вдосконалюється.

Приміром, цього року всіх порадували виступи юних колядників із загальноосвітніх шкіл міста та району, конкурс вертепів дорослих учасників фестивалю. Родзинкою ювілейного 15-го фестивалю «Червене вино» став бичок, якого засмажили на центральній площі міста. Цей дарунок мукачівцям і гостям міста піднесли «таємничі» Василі 14 січня, на саме свято Василя. Смачний аромат думяного м'яса чотиристікілограмового бика рознісся по всьому місту. Його приготували майстри-кулінари з приготування національних угорських страв із Берегівщини. Почали смажити бичка ще з вечора 13 січня, щоб уранці 14-го запропонувати всім бажаним посмакувати печенням на ватрі м'ясом.

Фестиваль «Червене вино» розширює свою географію. Вже перший рік у мукачівському святі беруть участь винороби з усього Закарпаття. Також висловлюють бажання долучитися до цього заходу кращі майстри у приготуванні вина із міст-побратимів у Румунії, Угорщині, Словаччині, Німеччині, але... Справа в тому, що їм заважають карантинні перепони, щоб перевезти вино через кордон. Дуже шкода!

Як правило, лауреатів та переможців конкурсу-фестивалю «Червене вино» вітає губернатор області та мер міста. Були роки, коли переможців вручав нагороду сам Президент України. Цьогорічним призером були вручені грамоти і призи. А головною нагородою стало живе

Фото автора

поросся та іграшковий тигр, який є оберегом року.

Мукачівський фестиваль «Червене вино» знаменитий на всю Україну. Ласкаво запрошуємо

всіх до нашого мальовничого краю, до маленької української Швейцарії - Закарпаття!

Іван Чорій,
с. Верхній Коропець, Закарпаття

Виноград

Дорогие читатели!

Рады представить вашему вниманию новый каталог саженцев столового винограда. В него мы включили наиболее популярные высокоурожайные сорта и гибридные формы винограда современной селекции. Они обладают повышенной морозостойкостью, устойчивостью к основным болезням – милдью, оидиуму и серой гнили.

Виноград – исключительно интересная и перспективная культура для садоводов-любителей и профессионалов. Солнечную ягоду выращивают не только в традиционных зонах виноградарства, – в Крыму, на юге Украины и в Закарпатье, – но и на всей остальной территории нашей страны. Это объясняется высокой потенциальной урожайностью и пластичностью культуры, а также отменными вкусовыми качествами ягод.

Основную часть нашего предложения составляют сорта раннего срока созревания, что является гарантией полного вызревания ягоды в центральных, северных и восточных областях Украины.

Осенью вы получите корнесобственные однолетние саженцы с закрытой корневой системой (на фото ниже). Растения следует высаживать сразу по получению, так как до наступления зимы они должны хорошо укорениться.

Свои заявки на посадочный материал винограда присылайте до конца мая 2010 года. Поставка посадочного материала – со второй половины августа 2010 года.

Минимальная сумма заказа по каталогу винограда – 50 грн.

Аркадия
78000 1шт. 33грн.

Один из наиболее популярных и высокоурожайных сортов столового винограда, имеющих очень ранний срок созревания. Грозди красивые, цилиндрико-конические, весом 500-700 г, плотные. Ягоды яйцевидной формы, крупные – 23 x 28 мм, зеленовато-белые. Кожица нежная, мякоть плотная с приятным вкусом, при полном созревании проявляется легкий мускатный аромат. Транспортability высокая. Куст средне- и сильнорослый, требует нормирования соцветий. Вызревание лозы хорошее. Устойчивость к милдью повышенная, к гнили ягод – толерантен. Морозостойкость – 21°C. Входит в десятку лучших столовых сортов и даже в укрупненной зоне с легкостью окупает все затраты.

Восторг Белый
78008 1шт. 35 грн.

Прекрасный сорт винограда российской селекции. Срок созревания очень ранний (110-120 дней). Грозди конические, крупные, массой около 500 г, некоторые из них достигают 2 кг, умеренно-плотные. Ягоды крупные, 27x24 мм (6-7) слегка овальные, белые, с загаром на солнце, приятного вкуса, с большим содержанием сахара. Мякоть гармоничного вкуса, кожица ягод умеренно-плотная, съедаяемая. Цветок обоеполюй. Куст средне- и сильнорослый. Вызревание побегов хорошее. Плодоносных побегов 65-85%. Может сохраняться на кустах в течение 1-1,5 месяца без потери вкусовых и товарных качеств. Морозостойкость – 25°C. Сорт устойчив к милдью и серой гнили.

Импулс
78009 1шт. 36грн.

Столовый сорт винограда раннего срока созревания (118-128 дней). Грозди конической формы, крупные, весом 500-700 г. Ягода округлая, 24-26 мм, весом 6-8 г, при полном созревании очень красиво-красного или красновато-синего цвета. Мякоть плотная, хрустящая. Вкус простой, гармоничный. Накопление сахара достаточно высокое – 16-18%. Цветок обоеполюй. Кусты средне- и сильнорослые. Плодоносных побегов 60-75%. Вызревание побегов хорошее. Сорт обладает повышенной морозостойкостью (-24°C). Грибными заболеваниями – милдью и оидиумом – практически не поражается.

Кишмиш Запорожский
78010 1шт. 37грн.

Отличный бессемянный сорт винограда раннего срока созревания (110-120 дней). Грозди крупные и очень крупные 600-900 г, конические, умеренно плотные или рыхлые. Ягоды 18x12 мм, массой 4-5 г, овальные, красновато-синего цвета, гармоничного вкуса, мякисто-сочные. Цветок обоеполюй. Является одним из наилучших сортов-опылителей для сортов с функционально женскими цветками раннего, ранне-среднего и среднего срока созревания. Куст средне- и сильнорослый. Плодоносных побегов 85-95%. Побеги вызревают очень хорошо. Сорт требует обязательного нормирования числа соцветий и гроздей. Морозостойкость – 25...-26°C, устойчивость к милдью, оидиуму и гнили высокая.

Кодрянка
78002 1шт. 35грн.

Один из наиболее популярных и узнаваемых рыночных десертных сортов. Раннеспелый. Грозди большие – по 400-600 г, с крупными, 20x32 мм, сине-фиолетовыми ягодами, прозванными в народе «дамские пальчики». Мякоть плотная, хрустящая, простого гармоничного вкуса. Ягода отличается высокой транспортабельностью и сохранностью. Грозди могут долго висеть на кусте без потери вкусовых качеств. Сорт очень урожайный. Куст сильнорослый. Лоза хорошо вызревает. Лучше других переносит весенние заморозки, т.к. цветет позже большинства ранних сортов. Морозостойкость высокая – 24°C. Устойчивость к оидиуму и милдью неплохая.

Лора
78003 1шт. 32грн.

Лидер продаж среди раннеспелых гибридных форм столового винограда. Гроздь огромная, весом от 600-800 г до 1,5 кг, с великолепными молочно-белыми крупными ягодами 22x30 мм. Мякоть плотная, семена мелкие, вкус гармоничный, приятный. Сахаронакопление очень высокое. Урожай на кустах сохраняется долго, и к осени ягоды могут частично завянуть. Рост кустов средне- и сильнорослый. Побеги вызревают хорошо, морозостойкость – 23°C. Цветок функционально женский, поэтому необходима совместная посадка с другими сортами. Хорошо опыляется Аркадией, Восторгом, Ливией, Кодрянкой и др. Устойчивость к милдью и серой гнили высокая.

Наталья
78011 1шт. 37грн.

Одна из наилучших гибридных форм винограда раннего срока созревания (115-125 дней). Отличается высокой урожайностью и вкусовыми качествами. Грозди крупные, весом 500-1000 г, овальной формы. Ягода темно-синяя, яйцевидная, размером 22x26 мм (8-12 г). Цветок обоеполюй. Мякоть мясистая, сочная, гармоничного вкуса. Созревание ягод интенсивное. Требуется обязательное нормирование числа соцветий и гроздей. Куст средне- и сильнорослый, вызревание побегов хорошее (70-75%). Сорт достаточно морозостойкий (до -23°C). Обладает устойчивостью к грибным болезням – милдью, оидиуму и серой гнили.

Ришелье
78012 1шт. 37 грн.

Гибридная форма винограда очень раннего срока созревания (115-120 дней). Кусты сильнорослые. Грозди крупные, 600-800 г, конические, умеренной плотности, реде рыхлые. Ягоды очень крупные, 30x25 мм (8-14 г), овальные, темно-синего цвета. Мякоть мякисто-сочная, гармоничного вкуса, кожица плотная, съедаяемая. Требуется обязательное нормирование побегов, вызревание хорошее. Гибридная форма требует обязательного нормирования урожая. Морозостойкость – 22°C, устойчивость к милдью и оидиуму повышенная. Осам повреждается в средней степени.

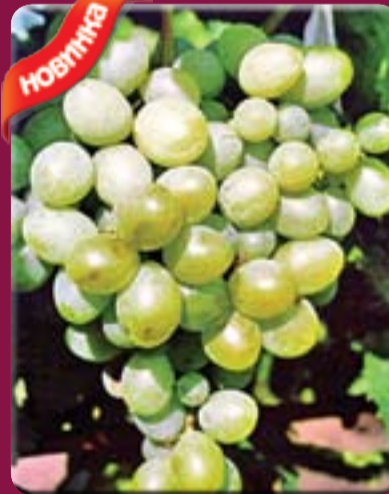
Сашенька
78013 1шт. 34 грн.

Столовая форма винограда российской селекции. Созревание раннее – через 115-120 дней после начала распускания почек. Грозди крупные 400-600 г, округлой формы, средней плотности или рыхлые. Ягоды большие, размером 27x23 мм (6-8 г), круглые, белого цвета, на солнце с розовинкой. Мякоть очень приятно гармоничного вкуса. Цветок функционально женского типа, поэтому рядом следует высаживать одновременно цветущие обоеполюе сорта. Урожайность 150 ц/га. При резком колебании влажности возможно растрескивание ягод. Морозостойкость повышенная – до -25°C, сорт устойчив к милдью и серой гнили.

Фламинго
78007 1шт. 32 грн.

Виноград молдавской селекции. Урожайность высокая, стабильная. Срок созревания средний и средне-поздний. Грозди крупные – 500-700 г и очень крупные – до 1,5 кг, средней плотности. Ягода округлая, крупная, 28 x 25 мм (6-10 г) розового цвета. Мякоть плотная, сочная, приятного вкуса. Кусты сильнорослые, но вызревание лозы хорошее. Требуется нормирование соцветий. Цветок функционально женский, поэтому рядом сажают сорта-опылители. Устойчивость к грибным заболеваниям (милдью) повышенная. Морозостойкость – 23°C. Слабые стороны сорта: при перезревании ягоды набирают много сока и могут трескаться.

Экстаз
78014 1шт. 34 грн.

Высокоурожайный сорт столового винограда среднего срока созревания (130-135 дней). Гроздь большая, цилиндрико-коническая или коническая, среднеплотная, реде рыхлая, массой 500-900 г. Ягода крупная размером 28 x 24 мм (8-12 г), овальная, белая. Мякоть плотная, сочная, простого гармоничного вкуса. Цветок обоеполюй. Кусты сильнорослые, вызревание побегов хорошее. Сорт отличается повышенной морозостойкостью (до -26°C). Устойчив к грибным заболеваниям – милдью и серой гнили. Идеален для потребления в свежем виде. Транспортability отличная.

Элегант сверхранный
78015 1шт. 36 грн.

Очень ранний (110-115 дней) столовый сорт российской селекции. Гроздь цилиндрико-коническая или коническая, среднеплотная, массой 300-400 г. Ягода крупная, 6-7 г, сосковидная или овальная с заостренным кончиком, молочно-белая, на солнце с янтарным загаром. Мякоть хрустящая, вкусная, с легким мускатным ароматом. Сахаронакопление высокое. Куст средней силы роста, образует 75-95% плодоносных побегов. Вызревание побегов хорошее. Цветок функционально женский. Морозостойкость сорта – 25°C. Сорт устойчив к милдью и серой гнили, к филлоксеру – неустойчив.

Энциклопедия винограда

Существует множество формировок виноградного куста. В зависимости от зоны возделывания, условий выращивания и применяемой шпалеры или арки, применяют ту или другую формировку. Наиболее приемлемые виды для зоны укрывного виноградарства – одно-двух или четырехрукавный веер или наклонный безштамбовый кордон. Такой куст легко пригибать и укрывать на зиму. Как правильно вырастить и сформировать виноград рассмотрим на примере этих формировок.

Анатолий
Бачинский,
виноградарь-
практик,
г. Белая Церковь,
Киевская обл.

Первый год

В первую вегетацию виноградного куста наша задача вырастить два хороших побега, толщиной 8-12 мм, вызревших и без признаков поражения болезнями. Для этого, после распускания почек весной, необходимо на протяжении всего сезона хорошо поливать, обрабатывать препаратами от вредителей и болезней, а также подкармливать растение удобрениями. Постоянно надо поддерживать рыхлую землю вокруг штамба кустика для обеспечения доступа кислорода к корням.

В середине-конце апреля начинается распускание почек. После того, как минует угроза поздних весенних заморозков, следует удалить все лишние побеги и оставить только два самых сильных, идущих от головы куста. Каждая почка винограда может дать один-два или больше побегов, и если оставить все, то получим венчик – слабый и загущенный куст. Толку от него будет мало. Лозы будут тонкие, короткие и слабые, плохо вызреют и не переживут зиму. Есть золотое правило для формирования молодого куста: количество побегов всегда умножаем на два. Если в прошлом году ваш кустик винограда смог дать один хороший побег толщиной 8-12 мм, то в этом году вы оставляете на нем только два побега, в следующем году – четыре. После двух-трех лет жизни, при нормальном развитии и отсутствии болезней, можно умножать на три. По мере роста, подвязывайте побеги вертикально к опоре, следите за их состоянием, защищайте свой кустик от града, домашних животных, грызунов. После дождей отмывайте листья от грязи.

рис. 1

Мы уже говорили, что хорошие комплексно-устойчивые сорта требуют две-три обработки от болезней. Первую проводят при появлении первых 3-5 листьев на побеге, вторую – через месяц (или при достижении побегом одного метра длины), третью – через месяц после второй. Пока инфекционный фон на вашем участке еще низкий, достаточно будет провести несколько опрыскиваний. Какие препараты используются в виноградарстве и как правильно приготовить раствор, какие вредители и болезни нам угрожают, мы поговорим чуть позже.

Если к концу сезона вы вырастили два нормальных здоровых побега, считайте свою задачу выполненной (рис. 1). По мере вызревания лозы, с начала сентября, аккуратно наклоняйте побеги к земле, чтобы придать им горизонтальное положение. Это и будут будущие наклонные плечи кордона или рукава веера. Нельзя

эту операцию делать рано, потому что при горизонтальном расположении лозы и теплых погодных условиях, могут пробудиться почки будущего года и начать свой рост. А это очень плохо. Определить конец вегетации можно по выпрямлению верхушки побега (коронки). На протяжении всего сезона вегетации, во время усиленного роста побега, верхушка загнута вниз, осенью – выпрямляется.

При плохом вызревании лозы к началу осени можно немного продлить вегетацию: пригнуть побеги к земле и накрыть их пленкой. Добавить фосфорно-калийных удобрений с поливом. После первых заморозков, когда опадут листья, виноградные кусты подготавливают к укрытию на зиму. Лозы пригибают к земле, опрыскивают железным или медным купоросом для дезинфекции и укрывают. Применяют раствор в соотношении 100-300 г купороса на 10 л воды. Укрывать кусты с листьями нельзя.

В первый сезон желательно соцветий не оставлять. Даже маленькая гроздь может затормозить развитие куста и придется начинать все сначала. Если куст плохо прижился или перезимовал, и удалось за сезон вырастить только один побег, необходимо обрезать его осенью на две-три почки и повторить формировку двух побегов на следующий год.

Второй год

Ранней весной, в конце марта – начале апреля, открываем наши кустики винограда и подвязываем лозы горизонтально. Затягивать с этим нельзя, поскольку почки могут выпреть под пленкой.

Если вы планируете сформировать четырехрукавный веер, то необходимо сделать короткую возвратную обрезку на четыре почки, оставить по две на каждом побеге. В течение сезона выращиваем четыре побега (рис. 2). Уход такой же, как в предыдущем году. Растущие побеги подвязываем вертикально. Из этих побегов в следующем году вы сможете сформировать четыре рукава. Осенью обрезаем побеги на 20-30 см от головы куста, пригибаем к земле и укрываем. Можно обрезать лозы и ранней весной, но тогда возможен плач лозы.

Если же вы хотите сформировать наклонный кордон, то необходимо подвязать прошлогодние побеги горизонтально и оставить те же четыре почки. Первые две возле головки куста, следующие две на расстоянии 80-100 см от первых почек. Из них мы получим четыре рукава на следующий год (рис. 3).

Желательно выбирать почки на верхней стороне лозы. Лишние почки выщипываются ногтями или обламываются побеги при достижении 5-10 см.

рис. 2

Во вторую вегетацию можно оставить одну пробную гроздь для своей радости и подтверждения сортности винограда. Помните всегда, что лучше куст недогрузить, чем перегрузить как гроздьями, так и побегами. Осенью обрезаем наши четыре рукава на 8-10 почек, пригибаем к земле и укрываем. Две прошлогодние лозы называются плечами кордона, четыре новые лозы – рукавами. На этих рукавах мы и получим первый урожай на следующий год.

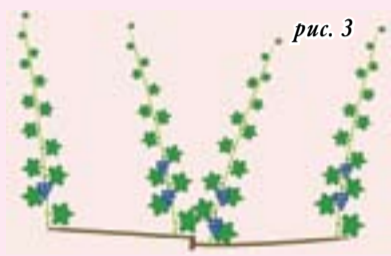

рис. 3

Третий год

При нормальном развитии куста и хорошей зимовке, мы уже можем получить пробный урожай. Для этого, на каждой прошлогодней лозе мы оставляем по два побега (всего восемь побегов на куст). Предварительную нормировку побегами делаем в начале мая. Выбираем самые сильные побеги с соцветиями, остальные удаляем. Виноград – растение с высоким потенциалом урожая: закладывает много плодовых почек, с запасом на случай повреждения морозами или вредителями. Некоторые сорта могут заложить до четырех соцветий (гроздей) на зеленый побег. Обычно виноградарь оставляют самое нижнее, самое большое соцветие, но только одно на побег. Главная беда или ошибка, которую допускают начинающие садоводы – это жадность. Категорически запрещается перегружать куст побегами, тем более гроздьями.

Если вы формируете веер, то, оставляя по два зеленых побега на прошлогодней лозе (рукаве), побег из верхней почки на лозе должен быть ближе к краю, а из нижней – ближе к голове куста.

Если же формируете кордон, то зеленые побеги необходимо оставлять только на верхней стороне побега. На приведенном здесь рисунке 5 – на кордоне оставлено по три зеленых побега на рукаве. Так можно нагрузить куст только при мощном развитии, иначе – только по два побега. В течение сезона за виноградом необходим тщательный уход: поливы, подкормки, опрыскивание, подвязывание побегов, нормировка побегами и гроздьями, чеканка побегов к осени, сбор урожая и подготовка к зиме.

Распределять побеги необходимо равномерно по шпалере через 8-12 см друг от друга, в зависимости от величины листьев и силы роста сорта. Солнце должно равномерно освещать листья с обеих сторон шпалеры. Чем больше солнца, тем слаще ягода. Нельзя словами описать ту радость, которую испытываешь, снимая с куста чудесную гроздь, и угощаешь своих близких и друзей! Это и есть благодарность винограда человеку за труд, уход и заботу.

Какими бы сладкими и прекрасными не были грозди, нельзя затягивать со сбором урожая. Лоза должна хорошо вызреть. После окончания третьего сезона вегета-

ции производится обрезка кустов исходя из выбранной формировки. И, в дальнейшем, такую обрезку необходимо делать из года в год.

Веер (рис. 4). Из двух побегов, оставленных на каждом рукаве, крайний обрезаем на 8-10 почек (плодовая стрелка), а первый обрезаем коротко на 2-3 почки (сучок замещения). Такой участок куста, состоящий из плодовой стрелки и сучка замещения, называется плодовое звено. Некоторые виноградары формируют плодовое звено, состоящее из двух плодовых стрелок и одного сучка замещения. Плодовая стрелка всегда размещается и подвязывается горизонтально. К осени третьего года у нас будет четыре плодовых звена.

На следующий год на плодовых

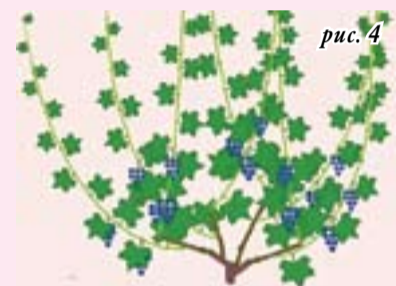

рис. 4

стрелках мы получаем хороший урожай, а на сучке замещения выращиваем два сильных побега без гроздей. На плодовой стрелке в первые годы желательно оставлять по два-три побега с гроздьями. В последующие годы – четыре-пять побегов, но не больше.

рис. 5

Осенью, по окончании сезона, все плодовые стрелки обрезаются. Из двух побегов сучка замещения опять формируется плодовое звено.

Для этого крайний побег опять

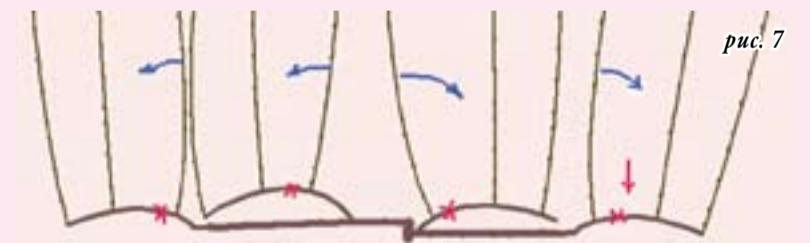

рис. 6

режется длинно – на 8-10 почек, а ближний коротко – на 2-3 почки. Это наглядно иллюстрирует рис. 6, где показано одно плодовое звено и места обрезки обозначены красными стрелочками: левая – обрезается плодовая стрелка, правая – сучок замещения. Для того, чтобы увеличить урожай с одного куста винограда, необходимо постепенно увеличивать количество плодовых звеньев. На пятый-шестой год жизни куста можно добавить по одному рукаву с каждой стороны – получим при этом шесть плодовых звеньев. Дальнейшее нара-

щивание количества рукавов ведет к загущению куста и, соответственно, к поражению болезнями и уменьшению урожая винограда.

Срок службы одного рукава около восьми лет. Затем его продуктивность уменьшается, и необходимо будет проводить замену рукава. Старый рукав вырезается поближе к голове куста, а новый формируется из порослевых побегов. Так постепенно происходит обновление куста винограда.

Кордон. Формировку кордона можно так же делать с использованием плодовых звеньев. Но в последние годы самое широкое распространение получили кордоны без сучков замещения. Плодовое звено состоит только из одной плодовой стрелки. Так же, как и на веере, на каждом рукаве растут и плодоносят от 3 до 5 зеленых побегов с гроздьями (рис. 5). На первом побеге на каждом рукаве желательно не оставлять соцветий для того, чтобы лоза выросла мощ-

ной и здоровой. От этих побегов зависит урожай будущего года. Нагрузка побегами и гроздьями всегда производится постепенно. На рис. 7 красными крестиками отмечены ме-

ста обрезки куста осенью, синими стрелками – направление наклона первого побега. После обрезки первый оставленный побег нагибается вперед параллельно земле и став плодовой стрелкой.

В следующей публикации мы рассмотрим «зеленые» операции, которые необходимо проводить на винограднике в течение сезона, а также прививку винограда.

От выставки «IPM Essen» – до наших читателей

ющихся на выставке «IPM Essen-2010» был стенд немецкой фирмы «Ebbing-Lohaus». Он поразил нас свежестью, яркостью и многообразием окрасок представленных здесь цветов – примул (*Primula acaulis*). Но главное, чем выделялись эти растения – это невероятно огромные для примул размеры цветка. Дух захватывало от этой красоты! Это фантастическое впечатление только усилилось при непосредственном посещении фирмы. Нам были показаны не только те сорта примул, которые выращиваются в промышленном масштабе, но и последние достижения селекции – примулы с махровыми цветками. Первое впечатление – не может быть, искусственные цветы! В первой (испытательной и демонстрационной) теплице были представлены все собственные сорта фирмы «Ebbing-Lohaus», а в другой – сорта конкурентов. Здесь проверяется соответствие заявленным характеристикам цветов, устойчивость к заболеваниям и др.

В последних числах января в Германии проходила одна из самых больших Европейских выставок производителей посадочного материала декоративных растений. На огромнейшей площади 1511 экспонентов из 43 стран мира представили свою продукцию, новинки, услуги международной торговли. Более 57 тысяч посетителей со всего мира приехали в этом году на «IPM Essen-2010». Посетили выставку и представители нашей агрофирмы. Удалось познакомиться со многими производителями посадочного материала, а после окончания выставки непосредственно побывать в их хозяйствах. Публикуемые в этом номере «СВ» каталоги примул, хвойных растений, редкой красоты гортензий, кассет – результат новых контактов и знакомств. Благодаря посещению этой выставки в наших будущих каталогах вы также найдете много новых и интересных предложений.

Одним из наиболее запомина-

поддерживая нужную влажность воздуха. Как нам пояснили, это необходимо для снижения вероятности заболеваний примул. И действительно, мы не увидели ни одного поврежденного листика! Все растения выращиваются в одинаковых горшках диаметром 10 см. Расположены они на алюминиевых раздвижных столах покрытых толстым (2 мм) и влажным нетканым материалом, через который влага подтягивается к растениям. Этот материал смачивается через капельницы, расположенные с одной из сторон стола.

Фирма выполняет полный цикл производства цветущих примул: селекция, получение семян, посев их в кассеты, продажа молодых растений кассетами (336 ячеек, хотя в нашем каталоге мы их предлагаем как 300 шт., соответственно 112 и 100 шт.) и, наконец, продажа цветущих примул.

Вернувшись в Харьков, все еще нахожусь под впечатлением увиденного. В переходе метро вижу молодую девушку, продающую похожие, но меньшего размера, примулы.

– Почему такая красота?

– По 25 грн. с четырьмя-пятью цветочками и по 20 грн. с двумя-тремя.

Выбираю понравившееся растение и дарю жене: «Представляешь, я видел тысячи таких, но только цветки крупнее, намного крупнее, а расцветки... На следующий год я тебе обязательно подарю такую!»

Владимир Столяренко

Каталог примул

Внимание!

В каждой из позиций этого каталога первые две строки (на голубом фоне) содержат информацию о семенах цветов, а следующие строки (на оранжевом фоне) – о рассаде растений.

семена

рассада

Дорогие друзья!

Этот каталог мы подготовили для тех из вас, кто хочет в холодное время года любоваться цветами, выращенными собственными руками. Он будет, безусловно, интересен тем, для кого выращивание цветов – не просто любимое занятие, но и источник финансового благополучия. Впервые, дорогие друзья, мы предлагаем вам уникальную коллекцию семян и посадочного материала (молодые растения в кассетах) действительно крупноцветковых сортов примулы бесстебельной (*Primula acaulis*). Посев семян рекомендуется проводить в середине лета – в этом случае цветущие растения, в зависимости от сорта, вы получите с конца декабря и до марта. Заказы на семена примул из этого каталога мы принимаем до 1 мая, минимальная сумма заказа 50 грн.

Молодые растения в кассетах можно будет приобрести (при условии предварительного заказа и 50% предоплаты) в нашем магазине «Наш Сад» (г. Харьков, ул. Кооперативная, 22) или у представителя нашей агрофирмы в вашем регионе. Заказы на рассаду примул принимаем до 1 июня, минимальная сумма заказа должна быть не менее 50 грн. Доставка – конец августа 2010 г.

Семена вы получите в мае, начале июня. Их посев производится в июне-июле. Об особенностях выращивания примулы бесстебельной читайте в следующем номере газеты.

Кассета с рассадой примул

Прості способи розмноження винограду

Виноград називають чарівним дарунком природи. І не тільки тому, що він приємний на смак, але він має лікувальні властивості, містить важливі для людини мінеральні та органічні речовини, вітаміни. А як приємно відпочити у саду в затишній альтанці, під навісом чи аркою, де повітря збагачене киснем, прохолодно та гарно, а зверху звисають привабливі виноградні грона, що милують око господарів і гостей.

У першій декаді серпня дозрівають *Восторг* і *Анат Донський*, через місяць – *Російський Конкорд* та *Лідія* і ще пізніше, під кінець вересня – *Ізабелла*, це колишній винний сорт, що не вимерзає при -30°C . Отже, підібравши сорти, можна смакувати свіжим виноградом протягом двох-трьох місяців. Вигідно і продати лишки на базарі.

Виноград – світлюбна рослина, яка має строк дозрівання, силу росту, гроно розділяється за щільністю та розміром, ягода має певну форму та колір. Форма залежить від сорту: може бути округла, овальна, довгаста, сплюснена, видовжена, яйцеподібна. Колір ягід залежить теж від сорту: білий, зелений, янтарний, рожевий, фіолетовий, синій.

Кожен сорт має свою морозостійкість, наприклад, позначається так: « -25°C ». Якщо температура падає нижче цієї позначки, то розпочинається часткове руйнування рослини.

Отже, перед тим, як придбати садивний матеріал, переконайтеся, що це за сорт, чи він укривний, чи напівукривний. На мою думку, виноградні саджанці краще вирощувати самому, ніж купувати їх у незнайомих на ринку, де часто можуть дати неправдиву інформацію, або продати товар.

Існує багато способів розмноження винограду – чубуками (тобто живцями), прикопуванням зелених пагонів, поділом куща тощо.

Розповім про два найпростіші. Хто не заготовив з осені чубуків, може їх нарізати під час відлиги при нульовій температурі в середині березня. Слід промити їх у розжевому розчині марганцівки, покласти на дві години у свіжу воду кімнатної температури. Зрізи нижніх кінців повинні бути на 5 мм нижче вічка, а якщо треба, то й верхівку зріжте на 2-3 см вище за верхнє вічко. На чубуках залишіть по два верхніх вічка (решту видаліть), а на нижніх

кінцях зробіть гострим ножом дві борозенки глибше до деревини. Покладіть чубуки на кильчування у поліетиленові пакети або загорніть у плівку та залишіть у добре освітленому місці з температурою $+20...25^{\circ}\text{C}$ на 16-20 днів. Упаковку слід 3-4 рази

відкривати для перевірки вологого (поверхня чубуків має бути вологою, можна збризкати їх теплою водою). Через 17-20 днів на нижніх кінцях з'явиться потовщення – це майбутні корінці (а бувають вже й корінчики до 1-3 см). Такі живці обережно посадять, приміром, у пластикові півторалітрові пляшки, зрізавши їх конічну частину та зробивши у дні 6-8 отворів для дренажу. Висота циліндра – до 30 см, діаметр 8-10 см. У цей посуд насипте шар ґрунту 5-6 см, поставте чубук, засипте до верхнього розвиненого вічка ґрунтовою сумішшю, яка складається з лісової землі, перегною чи торфу та піску, полийте теплою водою.

Саджанці слід поливати теплою водою до $+36^{\circ}\text{C}$ раз на 7-10 днів, підтримувати температуру $+22...25^{\circ}\text{C}$. За 10 днів до висаджування треба починати загартувати їх. На постійне місце рослини потрібно висаджувати 15-25 травня, як тільки приморозки, залишивши один сильний пагін.

Інший спосіб – ще простіший. Сутність його полягає в тому, що живці висаджують у відкритий ґрунт (у кінці квітня, на початку травня). Для цього копають траншею на штик заступа, в яку закладають живці під кутом 45° на відстані 10-15 см, верхня брунька має бути дещо вище рівня ґрунту. Траншею наполовину засипають ґрунтом, живці щедро поливають теплою водою. Коли вода увійде в ґрунт, траншею засипають. Верхню бруньку можна присипати шаром землі завтовшки 1-2 см.

Виноград треба поливати теплою водою. У серпні припиніть полив, щоб рослини добре визріли. Протягом літа бажано (в обох способах) обробити рослини бордоською рідиною чи іншими препаратами на основі міді.

Лоза, вирощена з чубуків, плодоносить зазвичай на третій рік, а при умілomu догляді – на другий. Про методи обрізування, шпалеру можете дізнатися з книг по садівництву. У бібліотеках така література є. Беріться за справу, щоб порадувати себе і своїх рідних цією смачною ягодою!

*Микола Володимирович Сопронюк,
с. Новоселиця, Хмельницька обл.*

Unistar Mix

	Frueho Midnight Blue	семена	53416	10	5
		рассада	53417	140	100
		рассада	1325	20	4
		рассада	1326	400	100
		рассада	1327	1050	300

Среднего срока цветения (конец января-февраль)

	Unistar Mix	семена	53418	10	5
		рассада	53419	140	100
		рассада	1328	20	4
		рассада	1329	400	100
		рассада	1330	1050	300

	Unistar Yellow Orange Eye	семена	53420	10	5
		рассада	53421	140	100
		рассада	1331	20	4
		рассада	1332	400	100
		рассада	1333	1050	300

	Unistar Red	семена	53422	10	5
		рассада	53423	140	100
		рассада	1334	20	4
		рассада	1335	400	100
		рассада	1336	1050	300

	Unistar Rose	семена	53424	10	5
		рассада	53425	140	100
		рассада	1337	20	4
		рассада	1338	400	100
		рассада	1339	1050	300

	Unistar Orange	семена	53426	10	5
		рассада	53427	140	100
		рассада	1340	20	4
		рассада	1341	400	100
		рассада	1342	1050	300

	Unistar White Orange Eye	семена	53428	10	5
		рассада	53429	140	100
		рассада	1343	20	4
		рассада	1344	400	100
		рассада	1345	1050	300

	Unistar Apple- blossom	семена	53430	10	5
		рассада	53431	140	100
		рассада	1346	20	4
		рассада	1347	400	100
		рассада	1348	1050	300

	Unistar Elcora Mix	семена	53432	10	5
		рассада	53433	140	100
		рассада	1349	20	4
		рассада	1350	400	100
		рассада	1351	1050	300

	Unistar Elcora Blue	семена	53434	10	5
		рассада	53435	140	100
		рассада	1352	20	4
		рассада	1353	400	100
		рассада	1354	1050	300

	Unistar Elcora Rose	семена	53436	10	5
		рассада	53437	140	100
		рассада	1355	20	4
		рассада	1356	400	100
		рассада	1357	1050	300

	Unistar Elcora Red	семена	53438	10	5
		рассада	53439	140	100
		рассада	1358	20	4
		рассада	1359	400	100
		рассада	1360	1050	300

Позднего срока цветения (конец февраля-март)

	Elba Mix	семена	53440	10	5
		рассада	53441	140	100
		рассада	1361	20	4
		рассада	1362	400	100
		рассада	1363	1050	300

Unistar Elcora Mix

	Elba Yellow Eye	семена	53442	10	5
		рассада	53443	140	100
		рассада	1364	20	4
		рассада	1365	400	100
		рассада	1366	1050	300

	Elba Red	семена	53444	10	5
		рассада	53445	140	100
		рассада	1367	20	4
		рассада	1368	400	100
		рассада	1369	1050	300

	Elba White Orange Eye	семена	53446	10	5
		рассада	53447	140	100
		рассада	1370	20	4
		рассада	1371	400	100
		рассада	1372	1050	300

	Elba Rose	семена	53448	10	5
		рассада	53449	140	100
		рассада	1373	20	4
		рассада	1374	400	100
		рассада	1375	1050	300

	Elba Orange	семена	53450	10	5
		рассада	53451	140	100
		рассада	1376	20	4
		рассада	1377	400	100
		рассада	1378	1050	300

	Elba Blue	семена	53452	10	5
		рассада	53453	140	100
		рассада	1379	20	4
		рассада	1380	400	100
		рассада	1381	1050	300

	Elba Apple- blossom	семена	53454	10	5
		рассада	53455	140	100
		рассада	1382	20	4
		рассада	1383	400	100
		рассада	1384	1050	300

	Stella Mix	семена	53456	10	5
		рассада	53457	140	100
		рассада	1385	20	4
		рассада	1386	400	100
		рассада	1387	1050	300

Elba Mix

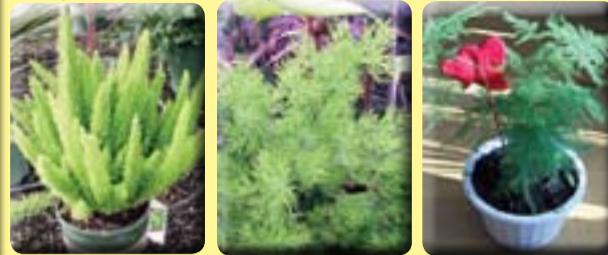

Stella Mix

Дорогие читатели!

Для тех из вас, кто еще не успел сделать заказ семян цветов, а также для новых наших подписчиков мы повторяем часть каталога семян цветов (а именно – комнатных растений и садовых однолетников) из январского номера газеты. Все семена растений, вошедших в этот каталог, имеются в данный момент на складе. Если вы уже заказывали какие-либо из представленных здесь растений, но их семена вам не выслали, значит, товар временно отсутствовал на складе. В настоящее время мы закупили отсутствовавшие семена цветов, поэтому вы можете еще раз заказать выбранные вами позиции. Обратите также внимание, что в этот каталог вошли несколько абсолютно новых растений, семена которых мы закупили впервые. В следующем выпуске газеты вы познакомитесь с каталогами двухлетних и многолетних декоративных растений для сада.

Минимальная сумма заказа по каталогам семян комнатных и однолетних цветов – 50 грн.

Семена КОМНАТНЫХ ЦВЕТОВ

Название растения, окраска	Код	Цена	Фас.
Абутилон гибр. <i>Bella F1</i> , белый	50061	20	4 шт
Абутилон гибр. <i>Bella F1</i> , желтый	50060	20	4 шт
Абутилон гибр. <i>Bella F1</i> , лососевый	50225	20	4 шт
Абутилон гибр. <i>Bella F1</i> , темно-коралловый	50226	20	4 шт
Абутилон гибр. <i>Bella F1</i> , ярко-розовый	50059	20	4 шт
Абутилон гибр., крупноцветковая смесь	50002	3	25 шт
Аспарагус Мейера	50054	11	4 шт
Аспарагус мириокладус	50005	8	3 шт
Аспарагус перистый	50055	7	7 шт
Аспарагус Шпренгера	50008	4	10 шт
Банан бархатистый карликовый	50009	15	5 шт
Банан эфиопский	50010	20	5 шт
Бегония клубневая махровая <i>Primary</i> , смесь	51326	10	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , желтая	50231	2,5	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , лососевая	50232	10	50 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , лососевая	50233	2,5	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , лососевая	50234	10	50 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , медная	50235	2,5	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , медная	50236	10	50 шт
Бегония клубн. амп. <i>Шансон F1</i> , ор.-желт., двухцв.	50227	2,5	10 шт
Бегония клубн. амп. <i>Шансон F1</i> , ор.-желт., двухцв.	50228	10	50 шт
Бегония клубн. амп. <i>Шансон F1</i> , роз.-бел., двухцв.	50229	2,5	10 шт
Бегония клубн. амп. <i>Шансон F1</i> , роз.-бел., двухцв.	50230	10	50 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , розовая	50237	2,5	10 шт
Бегония клубн. <i>Шансон</i> амп. <i>F1</i> , розовая	50238	10	50 шт
Бегония клубн. <i>Шансон</i> амп. <i>F1</i> , темно-красная	50241	2,5	10 шт
Бегония клубн. <i>Шансон</i> амп. <i>F1</i> , темно-красная	50242	10	50 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , ярко-красная	51256	2,5	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , ярко-красная	51257	10	50 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , смесь	50239	2,5	10 шт
Бегония клубневая амп. <i>Шансон F1</i> , смесь	50240	10	50 шт
Бокарnea (Нолина) отогнутая	50067	6	5 шт
Броваллия красивая <i>Синие колокольчики</i>	50058	5	11 шт
Брунсия (датура древовидная) душистая, белая	50103	30	0,1 г
Гербера <i>Revolution F1</i> , красная	50015	30	5 шт
Гербера <i>Revolution F1</i> , розовая	50013	30	5 шт
Гербера <i>Mini Color F1</i> , махровая смесь	50085	35	5 шт
Гербера <i>Mini Color Spider F1</i> , махровая смесь	50086	35	5 шт
Гипозестес кроваво-красный <i>Pink Polka Dot</i> , розов.	50016	3	30 шт
Гревиллея мощная (папоротниковое дерево)	50078	3	20 шт
Жакаранда мимозолистная	50022	3	15 шт
Каланхоэ Блоссфельда <i>Tetra Vulkan</i> , ор.-красн.	50024	3	50 шт
Катарантус гибр. <i>Cora Cascade Magenta</i> , мал.-фиол.	50087	15	6 шт
Катарантус гибр. <i>Cora Cascade Cherry</i> , вишневый	50088	15	6 шт
Катарантус гибр. <i>Cora Cascade Peach Blush</i> , бело-роз.	50089	15	6 шт
Катарантус гибридный <i>Первый поцелуй</i> , смесь	58995	8	30 шт
Колеус Блюме <i>Rainbow</i> , смесь	50025	3	0,2 г
Кордилина южная	50026	4,5	16 шт
Кроссандра воронковидная <i>Flame</i> , лосос.-оранжев.	50063	13	5 шт
Кроссандра воронковидная <i>Yellow Splash</i> , желтая	50064	13	5 шт
Куфея огненно-красная <i>Coan</i> , смесь	50080	2	10 шт
Лагерстемия индийская <i>Little Chief</i> , смесь	50032	14	10 шт
Лагерстемия индийская, красная	50029	7	5 шт
Лагерстемия индийская, пурпурная	50030	7	5 шт
Лагерстемия индийская, розовая	50031	7	5 шт
Лизантус (эustoma) <i>Lizzy F1</i> , белый	50250	5,5	10 шт
Лизантус (эustoma) <i>Lizzy F1</i> , розовый	50251	5,5	10 шт
Лизантус (эustoma) <i>Lizzy F1</i> , розовый	50252	5,5	10 шт
Лизантус (эustoma) <i>Lizzy F1</i> , синий	50302	2	30 шт
Мимоза стыдливая, сиреневая	50302	2	30 шт
Олеандр обыкновенный, розовый	50303	2	12 шт
Паслен ложноперецный <i>Red Giant</i> Декорат. плоды!	50034	2	0,3 г
Пассифлора голубая, белая с голубым	50330	3	10 шт
Пассифлора голубая <i>Constance Elliott</i> , белая	50305	20	5 шт
Пассифлора изменчивая, белая с розовым	50306	35	5 шт
Пассифлора нежнейшая, розовая	50307	20	5 шт
Пассифлора язычковая, пурп.-фиолет.-голубая	50309	20	5 шт
Пеларгония зон. <i>Алена F1</i> , темно-красная	50310	13	5 шт
Пеларгония зон. <i>Ночь F1</i> , алая Темная листва!	50311	13	5 шт
Пеларгония зон. <i>Ночь F1</i> , лососев. Темная листва!	50312	13	5 шт
Пеларгония зон. <i>Black Velvet</i> , смесь Темная листва!	50081	16	5 шт
Пеларгония зон. <i>Ярка F1</i> , св.-розовая с карминным	50313	13	5 шт
Пепино (дынная груша) Вкусные плоды!	50043	9,5	5 шт
Руелия Бриттона <i>Southern Star Blue</i> , голубая	50314	23	5 шт
Руелия Бриттона <i>Southern Star White</i> , белая	50315	23	5 шт

Вербена гибридная <i>Sparkle</i> , смесь	51490	3	0,2 г	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , белая с лавандовым краем	51468	9,5	10 шт	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , белая с розовым краем	51470	9,5	10 шт	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , вишнево-розовая с глазком	51472	9,5	10 шт	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , смесь	51474	9,5	10 шт	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , ярко-алая	51476	9,5	10 шт	20
Вербена гибридная <i>Tuscany</i> , ярко-фиолетовая с глазком	51478	9,5	10 шт	20
Волдушка крупнолистная, желто-зеленая	51037	2	0,5 г	80
Вьюнок трехцветный, смесь	51057	2,5	3 г	30
Гайлардия красивая <i>Sundance</i> , красная с жел., махровая	51058	3	0,1 г	35
Гайлардия жестковатая <i>Kotiki Stars & Stripes F1</i> , смесь	51059	7	10 шт	25
Гайлардия жестковатая <i>Big Kiss F1</i> , желтая с красным	51500	10	5 шт	20
Гайлардия жестковатая <i>Daybreak Pink Shade F1</i> , роз. с каймой	51505	10	10 шт	20
Гайлардия жестковатая <i>Daybreak Red Stripe F1</i> , кр. с каймой	51514	10	10 шт	20
Гвоздика садовая Шабо <i>Picotee Fantasy</i> , смесь	51012	2,5	0,2 г	60
Гвоздика садовая Шабо <i>Avranchin</i> , красная с желтым	51506	2,5	0,2 г	60
Гвоздика садовая Шабо <i>Benigna</i> , белая с красным	51507	2,5	0,2 г	60
Гвоздика садовая Шабо, смесь	51060	3	0,3 г	50
Гелиотроп древовидный <i>Marine</i> , фиолетовый	51061	3	50 шт	30
Гелихризум (бессмертник) прицветниковый, махр. смесь	51062	2	1 г	50
Георгина гибридная <i>Showpiece</i> , махровая смесь	51185	4	20 шт	120
Георгина гибридная <i>Веселые ребята</i> , смесь	51063	1,5	0,4 г	70
Георгина гибридная <i>Помпонная махровая смесь</i>	51510	3	30 шт	120
Годеция крупноцветковая, смесь	51511	2,5	1 г	60
Горшечек душистый <i>Old Fashion</i> , полосатая смесь	51512	3	7 шт	200
Горшечек душистый <i>Wiltshire Ripple</i> , белый с бордовым	51513	3,5	10 шт	200
Губастик гибридный <i>Tigrinus</i> , крупноцветковая смесь	51517	3	0,2 г	30
Губастик гибридный, смесь	51064	3	0,5 г	25
Дельфиниум полевой <i>Империял</i> , смесь	51065	2	0,5 г	100
Диасция бордовая <i>Розовая королева</i> , розовая	51066	3	0,1 г	25
Диморфотека выемчатая <i>Pastel Shades</i> , смесь	51516	2,5	0,5 г	30
Долхоз (гиацинтовые бобы), темно-пурпурный	51515	2,5	4 г	250
Иберис зонтичный <i>Red Flash</i> , кармино-красный	51518	2,5	0,3 г	25
Изотома (лаурентия) пазушная, голубая	51068	4,5	10 шт	20
Ипомея нил <i>Chocolate</i> , светло-шоколадная	51519	7	5 шт	259
Ипомея нил <i>Grandpa Ott</i> , пурпурная с темными полосами	51071	3	10 шт	300
Ипомея нил <i>Milky Way</i> , белая с голубой звездой	51072	3	10 шт	300
Ипомея нил <i>Red Picotee</i> , красная с белой каймой	51073	7	5 шт	250
Ипомея пурпурная <i>Carnevale di Venecia</i> , смесь	51520	3	0,5 г	250
Ипомея пурпурная <i>Лазурный берег</i> , голубая	51069	2,5	2 г	250
Ипомея трехцветная <i>Летающие тарелки</i> , гол. с белым	51074	3	2 г	399
Календула лекарственная <i>Kablouna</i> , смесь	51260	2	0,4 г	60
Календула лекарственная, махровая смесь	51078	2	2 г	50
Квамклит перистый, смесь	50004	2	0,5 г	200
Кермек (лимоним) выемчатый <i>Pacific</i> , смесь	51521	3	0,2 г	80
Клещевина (рицина) обыкновенная <i>Zanzi Palm</i>	51522	2	10 шт	250
Кобея ползучая, синяя	51086	3	5 шт	250
Колокольчик длинностолбиковый <i>Isabella F1</i> , синий	51523	10	8 шт	25
Космея дваждыперистая <i>Psyche</i> , белая махровая	51610	2,5	0,3 г	80
Космея дваждыперистая <i>Rubenza</i> , рубиново-красная	51524	2	13 шт	90
Космея дваждыперистая <i>Sensation Candy Stripe</i> , бел. розовым	51266	2	1 г	110
Космея дваждыперистая <i>Sensation</i> , низкорослая смесь	51526	2	2 г	50
Космея дваждыперистая <i>Морская ракушка</i> , смесь	51525	2,5	1 г	80
Кохия вечная. Декоративная листва!	51197	2	0,3 г	60
Краспедия шаровидная <i>Барабанные палочки</i> , желтая	51089	8	10 шт	60
Лаватера трехмесячная, смесь	51612	2,5	1 г	60
Лаватера трехмесячная <i>Twins Cool</i> , белая	51091	4	10 шт	30
Лаватера трехмесячная <i>Twins Hot</i> , розовая	51092	4	10 шт	40
Левкой седой, смесь	51093	3	1 г	60
Лобелия эринус <i>Mrs. Clibran</i> , синяя с белым глазком	51095	2	0,2 г	20
Лобелия эринус <i>Palace White</i> , белая	51096	3	0,1 г	20
Лобелия эринус <i>Riviera Rose</i> , розовая	51097	3	0,1 г	20
Лобелия эринус каскадная <i>Sapphire</i> , синяя с белым	51527	3	0,2 г	30
Луноцвет шиповатый, белый	57267	3,5	8 шт	300
Мак пионоцветковый <i>Black</i> , темно-вишневый махровый	51528	3	0,3 г	80
Мак пионоцветковый <i>White Cloud</i> , белый махровый	51100	3	0,3 г	100
Мак снотворный <i>Lilac Pomrot</i> , сиреневый махровый	51529	2	0,2 г	80
Мак снотворный <i>Датский флаг</i> , кр.-желтый с бахромой	51101	3	0,5 г	90
Матрикария девичья <i>Снежный шар</i> , белая	51103	2	0,5 г	25
Маттиола двурогая, лиловая	51104	2	3 г	25
Мезембриантемум маргаритковидный, желтый	51187	3	0,3 г	10
Мирабилис ялпа <i>Перуанское чудо</i> , смесь	51105	2,5	2,5 г	60

Мирабилис лапая Полосатая смесь	51530	2,5	11 шт	60
Настурция большая Bunte Juwelen, махровая смесь	51609	2	3 г	25
Настурция бол. низкорослая Peach Melba, абрикос. махр.	51608	2	3 г	25
Настурция Индийское чудо, смесь	51106	3	2,5 г	30
Настурция малая Tip Top Alaska, алая Пестрая листва!	51107	3	1 г	20
Немезия зобовидная KLM, синяя с белым	51108	3	50 шт	20
Немезия зобовидная Триумф, смесь	51110	2	0,1 г	20
Немезия хейрантусовидная Masquerade, желтая с белым	51268	2	20 шт	20
Остеоспермум гибридный Gogo's Pride, смесь	51531	8,5	10 шт	20
Петунья гибридная крупноцветковая низкорослая				
Петунья Daddy Blue F1, лазурная с темными прожилками	51269	3	10 шт	25
Петунья Daddy Orchid F1, пурп.-роз. с темн. прожилками	51278	150	0,125 г	25
Петунья Daddy Mix F1, смесь	51678	3	10 шт	25
Петунья Daddy Peppermint F1, смесь	51112	3	10 шт	25
Петунья Daddy Peppermint F1, нежно-розовая с прожилками	51263	3	10 шт	25
Петунья Daddy Peppermint F1, нежно-розовая с прожилками	51679	150	0,125 г	25
Петунья Daddy Red F1, розовая с красными прожилками	51113	3	10 шт	25
Петунья Daddy Red F1, розовая с красными прожилками	57181	150	0,125 г	25
Петунья Daddy Sugar F1, светло-фиолетовая с пурпурными прожилками	51262	3	10 шт	25
Петунья Daddy Sugar F1, светло-фиолетовая с пурпурными прожилками	51279	150	0,125 г	25
Петунья Dreams Coral Morn F1, коралловая с белыми прожилками	51574	2,5	10 шт	25
Петунья Dreams Coral Morn F1, коралловая с белыми прожилками	51575	175	1000 шт	25
Петунья Frost Blue F1, сине-фиолетовая с белой каймой	51532	2,5	10 шт	25
Петунья Frost Blue F1, сине-фиолетовая с белой каймой	51533	175	1000 шт	25
Петунья Frost Cherry F1, ярко-вишневая с белой каймой	51534	2,5	10 шт	25
Петунья Frost Cherry F1, ярко-вишневая с белой каймой	51535	175	1000 шт	25
Петунья Frost FI, смесь	51536	2,5	10 шт	25
Петунья Frost Fire F1, смесь	51537	2,5	10 шт	25
Петунья Frost Fire F1, смесь	51538	175	1000 шт	25
Петунья Frost Velvet F1, вино-пурпурная с белой каймой	51539	2,5	10 шт	25
Петунья Frost Velvet F1, вино-пурпурная с белой каймой	51540	175	1000 шт	25
Петунья Hit Parad F1, белая	51114	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, белая	51280	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, вино-красная	51116	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, вино-красная	51115	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, вино-красная с белой звездой	57193	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, красная	51119	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, красная	57189	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, красная с белой звездой	51191	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, красная с белой звездой	51122	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, розовая	51282	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, синяя	51120	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, синяя	57183	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, синяя с белой звездой	51121	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, синяя с белой звездой	57184	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, смесь	51123	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, смесь	57194	150	0,125 г	25
Петунья Hit Parad F1, лососевая	51124	3	10 шт	25
Петунья Hit Parad F1, лососевая	51281	150	0,125 г	25
Петунья Hulahoop F1, красная	51618	3	10 шт	25
Петунья Hulahoop F1, красная	51125	3	10 шт	25
Петунья Hulahoop F1, розово-карминная с белой каймой	57195	150	0,125 г	25
Петунья Hulahoop F1, синяя с белой каймой	51541	3	10 шт	25
Петунья Hulahoop F1, синяя с белой каймой	51641	150	0,125 г	25
Петунья Limbo F1, белая	51127	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, белая	51283	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, красная	51188	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, красная	51284	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, лососевая	51128	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, лососевая	51285	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, пурпурная	51133	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, пурпурная	51286	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, розовая	51129	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, розовая	51287	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, синяя	51130	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, синяя	51288	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, смесь	51131	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, смесь	51291	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, темно-пурпурная	51400	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, темно-пурпурная	51289	25	100 шт	20
Петунья Limbo F1, фиолетовая	51132	3	10 шт	20
Петунья Limbo F1, фиолетовая	51290	25	100 шт	20
Петунья Prism Sunshine F1, желтая	51137	3	10 шт	30
Петунья Prism Sunshine F1, желтая	57205	150	0,125 г	30
Петунья Миледи F1, белая	51199	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, белая	51200	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, голубая	51216	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, голубая	51217	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, интенсивно-желтая	51258	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, интенсивно-желтая	51584	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, красная	51204	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, красная	51205	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, красная с белой звездой	51201	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, красная с белой звездой	51203	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, лососевая	51214	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, лососевая	51215	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, светло-карминно-розовая	51206	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, светло-карминно-розовая	51207	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, светло-фиолетовая	51212	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, светло-фиолетовая	51213	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, смесь	51585	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, смесь	51587	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, темно-карминно-розовая	51208	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, темно-карминно-розовая	51209	10	50 шт	35
Петунья Миледи F1, темно-пурпурно-красная	51210	3	10 шт	35
Петунья Миледи F1, темно-пурпурно-красная	51211	10	50 шт	35
Петунья гибридная низкорослая бахромчатая				
Петунья Триумф F1, белая	51246	3	10 шт	35
Петунья Триумф F1, белая	51247	10	50 шт	35
Петунья Триумф F1, белая с темно-розовым	51248	3	10 шт	35
Петунья Триумф F1, бело-розово-фиолетовая смесь	51250	3	10 шт	35
Петунья гибридная махровая				
Петунья крупноцветковая Double Cascade Blue F1, темно-синяя	51544	5	9 шт	30
Петунья крупноцветковая Double Cascade Blue F1, темно-синяя	51545	23	50 шт	30
Петунья крупноцветковая Double Cascade Burgundy F1, пурпурно-красная	51546	5	9 шт	30
Петунья крупноцветковая Double Cascade Burgundy F1, пурпурно-красная	51547	23	50 шт	30
Петунья крупноцветковая Double Cascade Plum Vein F1, темно-розовая с прожилками	51549	23	50 шт	30
Петунья крупноцветковая Double Cascade Plum Vein F1, темно-розовая с прожилками	51548	5	9 шт	30
Петунья крупноцветковая Pirouette Purple F1, пурпурная с белым	51399	4	9 шт	25
Петунья крупноцветковая Pirouette Purple F1, пурпурная с белым	51292	19	50 шт	25
Петунья крупноцветковая Pirouette Red F1, красная с белым	51300	4	9 шт	25
Петунья крупноцветковая Pirouette Red F1, красная с белым	51293	19	50 шт	25
Петунья крупноцветковая Pirouette Rose F1, розовая с белым	51301	4	9 шт	25
Петунья крупноцветковая Pirouette Rose F1, розовая с белым	51294	19	50 шт	25
Петунья крупноцветковая Sonata F1, белая	51264	4	9 шт	30
Петунья крупноцветковая Sonata F1, белая	51401	19	50 шт	30
Петунья многоцветковая Duo Peppermint F1, розовая с прожилками	51542	5	9 шт	30
Петунья многоцветковая Duo Peppermint F1, розовая с прожилками	51543	23	50 шт	30
Петунья многоцветковая Duo Red White F1, белая с темно-красным	51550	5	9 шт	30
Петунья многоцветковая Duo Red White F1, белая с темно-красным	51551	23	50 шт	30
Петунья многоцветковая Double Madness Rose White F1, темно-розовая с белым	51552	5	9 шт	30
Петунья многоцветковая Double Madness Rose White F1, темно-розовая с белым	51553	23	50 шт	30
Петунья многоцветковая Double Madness Summer F1, лососевая с прожилками	51556	5	9 шт	30
Петунья многоцветковая Double Madness Summer F1, лососевая с прожилками	51557	23	50 шт	30
Петунья гибридная флорибунда				
Петунья Madness Plum F1, темно-розовая с прожилками	51576	2,5	10 шт	30
Петунья Madness Plum F1, темно-розовая с прожилками	51577	175	1000 шт	30
Петунья Madness Summer F1, розовая с густыми прожилками	51578	2,5	10 шт	30
Петунья Madness Summer F1, розовая с густыми прожилками	51579	175	1000 шт	30
Петунья Mirage Velvet F1, темно-пурпурная с прожилками	51580	2,5	10 шт	30
Петунья Mirage Velvet F1, темно-пурпурная с прожилками	51581	175	1000 шт	30
Петунья Sonja Blue Ice F1, голубая с прожилками	51189	3	10 шт	30
Петунья Sonja Blue Ice F1, голубая с прожилками	57200	125	0,125 г	30

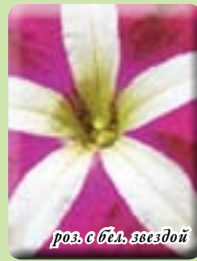

Петунія *Sonja Orchid*

Петунія *Sonja Pico Red F1*

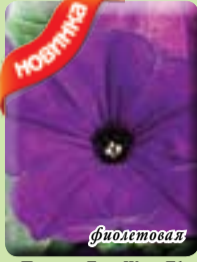
Петунія *Sonja Rose Star F1*

Петунія *Софія F1*

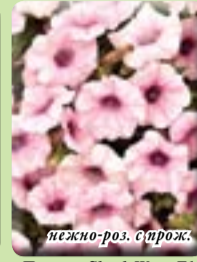
Петунія *Easy Wave F1*

Петунія *Easy Wave F1*

Петунія *Easy Wave Plum Vein F1*

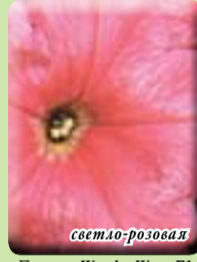
Петунія *Shock Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Парла Вельвет F1*

Петунія *Роз Vьин Вельвет F1*

Петунія *Салмон Шейдз Вельвет F1*

Петунія *Сказка F1*

Петунія *Сказка F1*

Петунія *Сказка F1*

Петунія *крупноцвіткова*

Сальвія *Picante Burgundy*

Сальвія *Picante Purple*

Сальвія *Picante Salmon*

Сальвія *Salsa*

Сальвія *Салют*

Сальвія *Салют*

Сальвія *Салют*

Сальвія *Салют*

Тыква *Crown of Thorns*

Хризантема *Dunnett*

Хризантема *Rainbow*

Циннія *Candy Cane Reselected*

Циннія *Candy Stripe*

Циннія георгіноїдна

Циннія елегантна махрова

Петунія <i>Sonja Orchid F1</i> , пурпурно-розова с прожилками	51143	3	10 шт	30
Петунія <i>Sonja Pico Red F1</i> , красная с белой каймой	51144	3	10 шт	30
Петунія <i>Sonja Rose Star F1</i> , розовая с белой звездой	51145	3	10 шт	30
	51297	125	0,125 г	30

Петунія гібридна багатоцвіткова				
Петунія <i>Софія F1</i> , світло-розова	51402	2	10 шт	30
	51591	9	50 шт	30
	51403	140	1000 шт	30

Петунія гібридна мелкоцвіткова мініатюрна				
Петунія <i>Picobella F1</i> , розова	51372	5	10 шт	20
	51373	350	1000 шт	20
Петунія <i>Picobella F1</i> , світло-лавандова	51374	5	10 шт	20
	51375	350	1000 шт	20
Петунія <i>Picobella F1</i> , синя	51376	5	10 шт	20
	53777	350	1000 шт	20

Петунія гібридна ампельна				
Петунія <i>Easy Wave F1</i> , вишнево-красна с белой звездой	51564	22	5 шт	80
	51565	176	50 шт	80
Петунія <i>Easy Wave F1</i> , фіолетова	51568	22	5 шт	80
	51569	176	50 шт	80
Петунія <i>Easy Wave Plum Vein F1</i> , темно-розова с прожилками	51566	22	5 шт	80
	51567	176	50 шт	80

Петунія <i>Shock Wave F1</i> , нежно-розова с прожилками	51570	22	5 шт	80
	51571	176	50 шт	80
Петунія <i>Supercascade Burgundy F1</i> , вишнево-красная	51572	2,5	10 шт	50
	51573	175	1000 шт	50
Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , жемчужная	51303	15	5 шт	80
	51299	128	50 шт	80

Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , лососевая	51306	15	5 шт	80
	51312	128	50 шт	80
Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , пурпурная	51304	15	5 шт	80
	51310	128	50 шт	80
Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , розова	51305	15	5 шт	80
	51311	128	50 шт	80

Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , світло-розова	51307	15	5 шт	80
	51313	128	50 шт	80
Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , синя	51302	15	5 шт	80
	51222	128	50 шт	80
Петунія <i>Wonder Wave F1</i> , смесь	51309	15	5 шт	80
	51314	128	50 шт	80

Петунія <i>Даймонд Перл Шейдз F1</i> , світло-розово-фіолетова	51560	13	5 шт	80
	51202	182	100 шт	80
Петунія <i>Лавина F1</i> , белая	51221	3	10 шт	60
	51223	12	50 шт	60
Петунія <i>Лавина F1</i> , желтая звезда	51232	3	10 шт	60
	51233	12	50 шт	60

Петунія <i>Лавина F1</i> , красная	51219	3	10 шт	60
	51220	12	50 шт	60
Петунія <i>Лавина F1</i> , лососевая	51224	3	10 шт	60
	51225	12	50 шт	60
Петунія <i>Лавина F1</i> , пурпурная	51228	3	10 шт	60
	51229	12	50 шт	60

Петунія <i>Лавина F1</i> , пурпурная звезда	51230	3	10 шт	60
	51231	12	50 шт	60
Петунія <i>Лавина F1</i> , розова	51226	3	10 шт	60
	51227	12	50 шт	60
Петунія <i>Лавина F1</i> , синя звезда	51234	3	10 шт	60
	51235	12	50 шт	60

Петунія <i>Лавина F1</i> , смесь	51582	3	10 шт	60
	51583	12	50 шт	60
Петунія <i>Парла Вельвет F1</i> , пурпурно-фіолетова	51561	11	5 шт	100
	51276	154	100 шт	100
Петунія <i>Роз Vьин Вельвет F1</i> , розова с темно-розовым	51562	11	5 шт	80
	51267	154	100 шт	80
Петунія <i>Салмон Шейдз Вельвет F1</i> , лососевая	51563	11	5 шт	100
	51274	154	100 шт	100

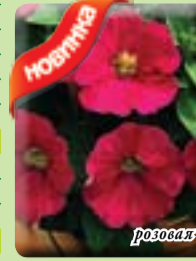
Петунія превосходнейшая				
Петунія <i>Сказка F1</i> , белая	51244	3	10 шт	35
	51245	10	50 шт	35
Петунія <i>Сказка F1</i> , белая с фиолетовым	51242	3	10 шт	35
	51243	10	50 шт	35
Петунія <i>Сказка F1</i> , бордовая	51238	3	10 шт	35
	51239	10	50 шт	35
Петунія <i>Сказка F1</i> , розова	51236	3	10 шт	35
	51237	10	50 шт	35
Петунія <i>Сказка F1</i> , смесь	51586	3	10 шт	35
	51588	10	50 шт	35
Петунія <i>Сказка F1</i> , темно-пурпурная	51240	3	10 шт	35
	51241	10	50 шт	35

Цветы садовые				
Петунія гібридна, крупноцвіткова смесь	51147	3	0,2 г	35
Подсолнечник <i>Медвежонок</i> , желтый махровый	51148	2	30 шт	50
Портулак крупноцвітковий, махровая смесь	51149	3	0,3 г	15
Рудбекия волосистая, желтая	51151	2	1 г	60
Сальвія блестящая <i>Picante Burgundy</i> , вишнево-красная	51593	6	5 шт	35
	51594	50	50 шт	35
Сальвія блестящая <i>Picante Purple</i> , темно-пурпурная	51595	6	5 шт	35
	51596	50	50 шт	35
Сальвія блестящая <i>Picante Salmon</i> , двухцветная лососевая	51597	6	5 шт	35
	51598	50	50 шт	35

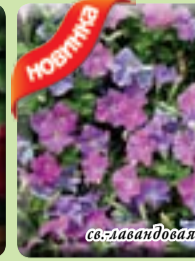
Сальвія блестящая <i>Salsa</i> , двухцветная смесь	51599	5	10 шт	30
Сальвія блестящая <i>Салют</i> , алая с белым	51153	4	10 шт	20
Сальвія блестящая <i>Салют</i> , белая	51154	4	10 шт	20
Сальвія блестящая <i>Салют</i> , лиловая	51155	4	10 шт	20
Сальвія блестящая <i>Салют</i> , лососевая с розовым	51600	4	10 шт	20
Сальпіггосис вьємчатий, смесь	51156	3,5	1 г	75
Скабіоза темно-пурпурная, смесь	51157	3	1 г	70
Схизантус визетонський <i>Star Parade</i> , смесь	51161	4	0,1 г	35
Табак душистый смесь	51162	2	0,5 г	75
Тунбергія крилатая, смесь	51163	3	10 шт	250
Тыква декоративная <i>Crown of Thorns</i> , смесь	51164	3	5 шт	250

Флокс Друмонда <i>Mount Hampden</i> , смесь	51165	3	40 шт	20
Хризантема килеватая <i>Dunnett</i> , полумахровая смесь	51601	2	0,5 г	60
Хризантема килеватая <i>Rainbow</i> , смесь	51602	3	1,5 г	70
Целозія грєбешковата <i>Персидский бархат</i> , смесь	51169	2	0,2 г	50
Целозія перистая, смесь	51170	2	0,2 г	30
Цинерарія примор. <i>Silverdust</i> , желтая. Серебр. листья!	51603	3	0,2 г	20
Циннія изящная <i>Candy Cane Reselected</i> , смесь	51273	4	0,7 г	70
Циннія изящная <i>Candy Stripe</i> , двухцветная смесь	51604	2,5	1 г	70
Циннія изящная георгіноїдна, желтая махровая	51172	2	1 г	80
Циннія изящная, махровая смесь	51173	2	1,5 г	70

Чернушка (нигелла) посевная, смесь	51174	2	3 г	35
Эшшольция (калифорнийский мак), смесь	51175	3	1 г	40
Эшшольция калифорнийская, махровая смесь	51369	3	0,4 г	25

Петунія *Ricobella F1*

Петунія *Ricobella F1*

Петунія *Ricobella F1*

Петунія *Supercascade F1*

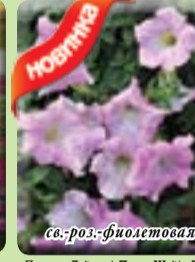
Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Wonder Wave F1*

Петунія *Даймонд Перл Шейдз F1*

Петунія *Лавина F1*

Петунія *Лавина F1*

**Аукуба японська
«Crotonifolia»**
1550 1шт. 60грн.

Дорогие читатели!

На протяжении вот уже нескольких лет в своих письмах вы просите включить в ассортимент рассылаемых растений и комнатные цветы. Мы долго колебались – неизвестно, как такие нежные растения перенесут пересылку. И решили, что каталогу комнатных цветов – быть, только включать в него надо неприхотливые растения с прочными побегами. Перед вами первый каталог комнатных растений, которые мы будем доставлять к вам не только через представителей, но и рассылать по почте. Гортензию крупнолистную можно выращивать не только в комнате, но и как садовое растение с обязательным укрытием на зиму. Это роскошное растение способно менять окраску своих соцветий во время цветения.

Абсолютно все растения из этого каталога вы получите в горшках. Заказы на комнатные растения принимаем до 15 апреля 2010 года. Срок отправки ваших заявок – конец мая текущего года. Минимальная сумма заказа по этому каталогу - 50 грн.

**Бугенвиллия
«Royal Purple»**
1551 1шт. 116грн.

**Бугенвиллия
«Mrs. Butt»**
1552 1шт. 116грн.

**Гортензия крупнолистная
«Adria»**
1553 1шт. 53грн.

**Гортензия крупнолистная
«Alpengluhen»**
1554 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Ayesha»**
1555 1шт. 53грн.

**Гортензия крупнолистная
«Bodensee»**
1556 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Freudenstein»**
1557 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Glowing Embers»**
1558 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«King George V»**
1559 1шт. 53грн.

**Гортензия крупнолистная
«Leuchfeuer»**
1560 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Mariesii Grandiflora»**
1561 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Mme E. Mouillure»**
1562 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Nikko Blue»**
1563 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Pirates Gold»**
1564 1шт. 77грн.

**Гортензия крупнолистная
«Sibilla»**
1565 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
«Taube»**
1566 1шт. 53грн.

**Гортензия крупнолистная
«Yola»**
1567 1шт. 56грн.

**Гортензия крупнолистная
смесь**
1568 1шт. 53грн.

**Соллия разнолистная
«Blue Bells»**
1569 1шт. 60грн.

**Соллия разнолистная
«White Bells»**
1570 1шт. 60грн.

Хвойные

Дорогие любители декоративных растений! Многие из вас в последние годы стали увлекаться выращиванием хвойных. И это не удивительно, ведь благодаря хвойным растениям сад приобретает особый шарм не только в теплое время года, но и зимой. В своих письмах вы просите расширить осенний ассортимент хвойных. Учитывая эти пожелания, мы подготовили для вас новый каталог этих удивительных растений. Все хвойные, представленные в нашем новом каталоге, придут к своим заказчикам в горшках, благодаря чему растения быстро приживутся.

Ваши посылки с заказами будут отправляться со второй половины сентября. Минимальная стоимость заказа по каталогу хвойных - 50 грн.

Ель обыкновенная «Little Gem»
7563 1шт. 77грн.

Карликовая, подушковидная разновидность ели, достигающая в возрасте 10 лет всего лишь 0,5 м в диаметре. Хвоя очень густая, короткая и тонкая. Нуждается во влажной, умеренно питательной почве. Рекомендуется для альпинариев или небольших приусадебных садов.

Кипарисовик горохоплодный «Boulevard»
7550 1шт. 38грн.

Долговечное растение с ширококонической кроной. Годовой прирост составляет около 10 см. Хвоя мягкая, неколючая, серебристо-голубого цвета. Лучше всего растет на открытых участках с плодородной, влажной почвой. Рекомендуется для малых приусадебных садов.

Можжевельник горизонтальный «Jade River»
7553 1шт. 46грн.

Очень привлекательный хвойный карликовый стелющийся кустарник, растет медленно. Хвоя серебристо-голубого цвета. Предпочитает свежее, хорошо дренированные, супесчаные почвы. Благолюбив. Рекомендуется для каменистых садов как покрывное растение.

Кипарисовик туевидный «Red Star»
7549 1шт. 34грн.

Восхитительный кипарисовик с игловидной хвоей, летом сливочно-зеленой, зимой – красной. Конус плотный, широкий. Предпочитает влажную, хорошо дренированную почву.

Можжевельник китайский «Stricta»
7557 1шт. 34грн.

Густой, конический, медленно растущий сорт. Хвоя зелено-голубая, снизу как бы покрытая инеем. Неприхотлив. Рекомендуется для каменистых садов и выращивания в контейнерах.

Можжевельник лежачий «Nana»
7554 1шт. 43грн.

Стелющийся подушковидный кустарник с голубовато-зеленой хвоей. Растет на всех сухих или свежих, хорошо дренированных, даже бедных почвах, от кислых до щелочных.

Можжевельник обыкн. «Gold Cone»
7551 1шт. 33грн.

Узкоконический, свободно растущий сорт. Побеги прямые, хвоя золотисто-желтая (зимой желто-коричневого цвета), колючая. Растение неприхотливое к почве и влаге.

Ель черная «Nana»
7570 1шт. 70грн.

Изящная карликовая форма с равномерно округлой формой. Растет медленно – в 10 лет диаметр кроны составляет 0,8 м. Побеги нежные, хвоя очень тонкая, голубовато-серая, короткая. Требование к влаге и почве не высокое. Для выращивания на альпийских горках.

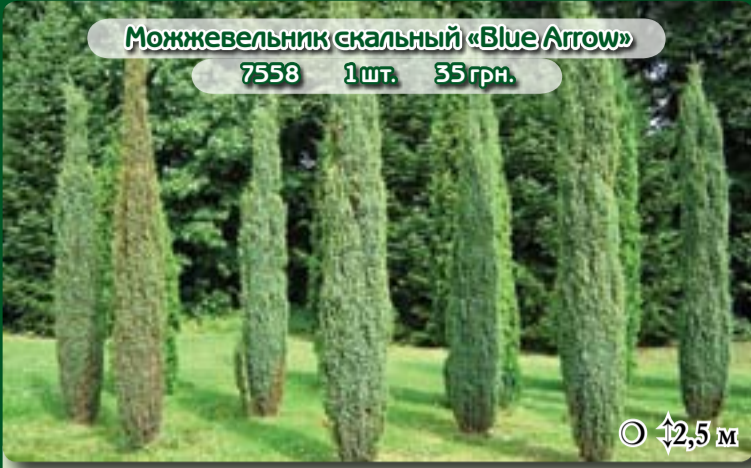
Кипарисовик горохоплодный «Sungold»
7547 1шт. 43грн.

Медленнорастущий сорт с нитевидными свисающими густыми ветвями. Окраска чешуевидной хвои меняется от желто-зеленой до золотистой. Неприхотлив, предпочитает питательные слегка влажные почвы. Рекомендуется для выращивания в каменистых и вересковых садах.

Можжевельник казацкий «Tamariscifolia»
7556 1шт. 34грн.

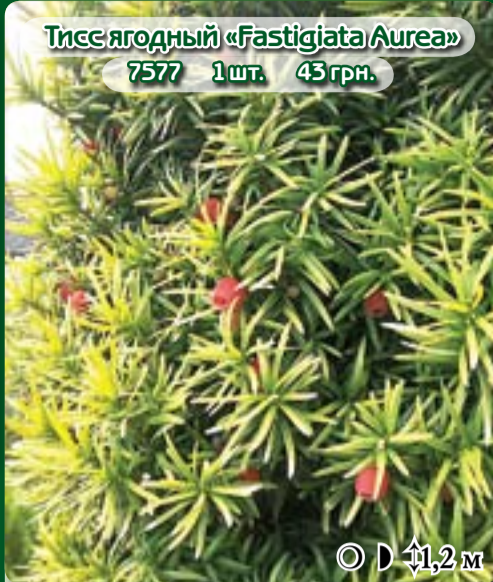
Карликовый, невысокий, медленно растущий (в 10 лет – 1,5-2 м в диаметре). У молодых растений побеги стелются по земле, а у взрослых – поднимаются на высоту 1 м. Хвоя густая, походящая на иголки, серо-зеленого цвета. Неприхотлив.

Можжевельник скальный «Blue Arrow»
7558 1шт. 35 грн.

⊙ D ↑ 2,5 м

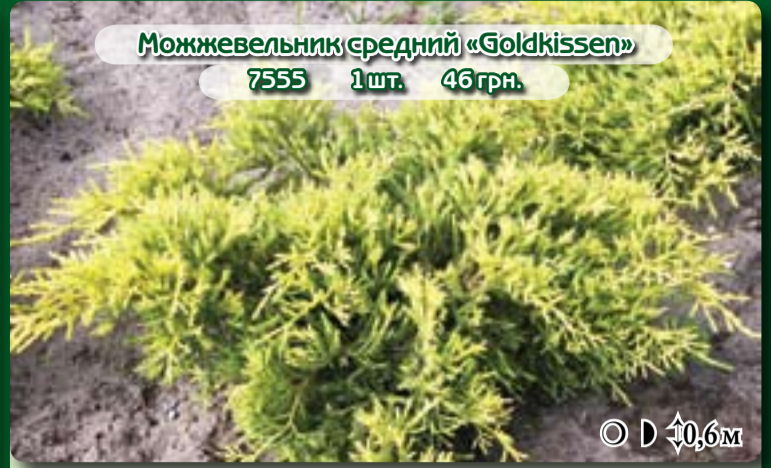
Очень красивое хвойное растение, один из лучших можжевельников с необычайно узкой, колонновидной формой кроны. Хвоя голубая, имеет форму чешуи, не колючая. Растение неприхотливое к почве и влаге.

Тисс ягодный «Fastigiata Aurea»
7577 1шт. 43 грн.

⊙ D ↑ 1,2 м

Растение с колонновидной густой кроной и красивой золотисто-желтой хвоей с зеленой полоской. Ежегодный прирост в высоту 5-7 см, в ширину 3-4 см. Предпочитает плодородные почвы, не выносит кислых почв.

Можжевельник средний «Goldkissen»
7555 1шт. 46 грн.

⊙ D ↑ 0,6 м

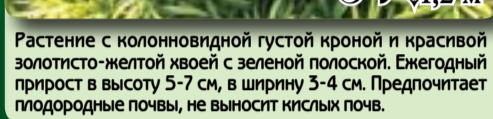
Карликовый можжевельник, который в 10 лет достигает диаметра 0,5 м. Хвоя золотисто-желтая. Нетребователен к почве. Морозостоек. Используют в одиночных и групповых посадках на каменистых горках.

Можжевельник чешуйчатый «Blue Carpet»
7562 1шт. 35 грн.

⊙ D ↑ 0,4 см

Сорт довольно быстрорастущий, со стелющейся кроной. В 10 лет куст имеет в диаметре 2-2,5 м. Хвоя серебристо-голубая. Требование к влаге и почве не высокое. Рекомендуется для каменистых садов, как почвопокровное растение.

Можжевельник обыкн. «Suesica»
7552 1шт. 34 грн.

⊙ D ↑ 3 м

Колонновидный кустарник с умеренной силой роста (годовой прирост в высоту составляет 10-15 см). Побеги прямые, хвоя серо-зеленого цвета. Предпочитает свежие, хорошо дренированные плодородные почвы, плохо переносит сухость воздуха. Ветроустойчив.

Можжевельник чешуйчатый «Blue Star»
7559 1шт. 43 грн.

⊙ D ↑ 1 м

Карликовое, медленно растущее растение, вначале почти шаровидное, позднее похоже на многолучевую звезду. Побеги короткие, густые, хвоя серебристо-синего цвета, колючая. Требование к влаге и почве не высокое. Рекомендуется для контейнеров и каменистых садов.

Можжевельник чешуйчатый «Holger»
7561 1шт. 40 грн.

⊙ D ↑ 0,8 м

Невысокая кустарниковая форма можжевельника с умеренным ростом: в 10 лет растение достигает 1,5 м в диаметре. Хвоя серебристо-синего цвета, весной молодые побеги золотисто-желтые. Требование к влаге и почве не высокое.

Туяга канадская «Jeddeloh»
7576 1шт. 34 грн.

⊙ D ↑ 0,5 м

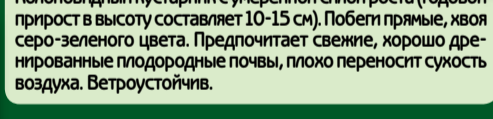
Почти шаровидный, медленно растущий сорт тсуги. В 10 лет – 0,5 м в диаметре. Побеги расположены лучисто, хвоя нежная, светло-зеленая. Требуется плодородной, влажной почвы и уютного места. Рекомендуется для каменистых, вересковых и приусадебных садов.

Туя западная «Golden Tuffet»
7575 1шт. 53 грн.

⊙ D ↑ 0,3 м

Красивое хвойное растение подушковидной формы, оттенка «золотого апельсина». Хвоя имеет необычную плетную структуру, которая придает растению особый колорит и делает его незаменимым в композициях. Адаптируется ко всем типам почвы.

Туя западная «Holmstrup»
7572 1шт. 34 грн.

⊙ D ↑ 3 м

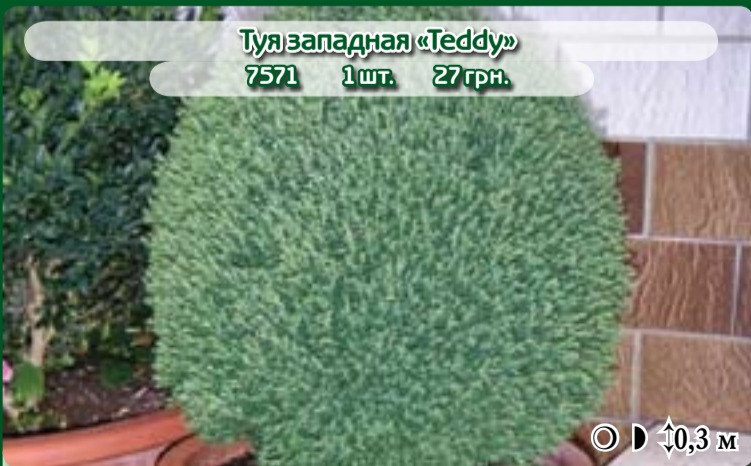
Крона густая, коническая. Хвоя чешуйчатая, темно-зеленая. Ежегодный прирост в высоту 12 см, в ширину 4 см. Предпочитает плодородные суглинки. Переносит сухость почвы.

Туя западная «Mr. Bowling Ball»
7573 1шт. 46 грн.

⊙ D ↑ 0,4 м

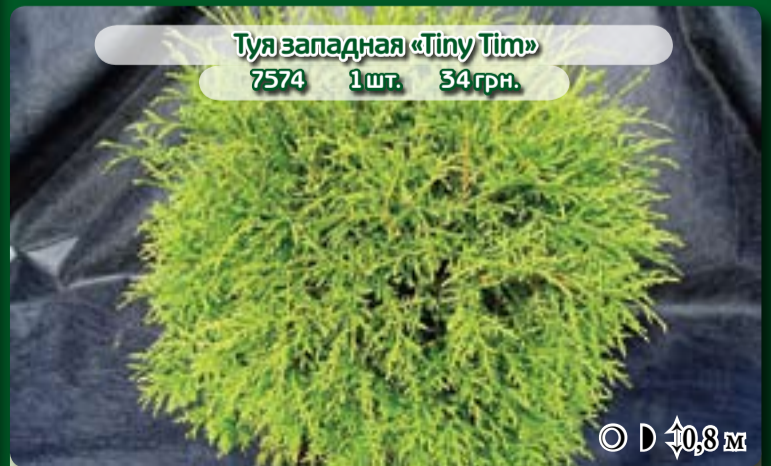
Форма кроны: сначала – округлая, приплюснутая, позже – шаровидная (почти идеальный шар). Хвоя чешуйчатая (как бахрома) темно-зеленая, зимой – бронзовая. В 10 лет – диаметр достигает 1 м. Растение нетребовательное к почве. Морозостойкое.

Туя западная «Teddy»
7571 1шт. 27 грн.

⊙ D ↑ 0,3 м

Новый карликовый медленно растущий сорт туй с шаровидной кроной и серовато-зеленой хвоей. Побеги тонкие, густо расположенные. Нуждается в плодородной, влажной, но хорошо дренированной почве. Рекомендуется для альпинариев, идеальна для маленьких садов.

Туя западная «Tiny Tim»
7574 1шт. 34 грн.

⊙ D ↑ 0,3 м

Хвойное карликовое растение неправильной шаровидной формы. Хвоя чешуйчатая, темно-зеленая, зимой – бронзовая. В 10 лет – достигает в диаметре 1 м. К почве нетребовательна, но предпочитает свежие, увлажненные плодородные суглинки. Морозостойка.

8725 190грн.

Бюрки М., Фукс М. «Иллюстрированный атлас растений для комнаты и балкона». – Харків: Книжковий клуб, 2007. – 360 с., 170 x 240 мм, кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Чудово ілюстрована книга, надрукована в Словаччині, допоможе вам зорієнтуватися в потоці інформації про квіти. Тут ви знайдете описи як добре відомих кімнатних рослин, так і нових видів, що стали популярними останнім часом.

8722 47грн.

Шульгина Л.М. «Выращиваем овощи, цветы и грибы в теплицах и открытом грунте». – Харків: Книжковий клуб, 2010. – 320 с., 135 x 210 мм, черно-білі й кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

У книзі йдеться про вирощування овочів, квітів, а також грибів – як у парниках, так і у відкритому ґрунті. Особливу увагу автор приділяє вирощуванню вітчизняних сортів. Наводиться інформація про спорудження теплиць, докладно описані деякі вдалі винаходи народних умільців.

8725 36грн.

Бублик Б.А. «Город без клопота». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 320 с., 135 x 205 мм, черно-білі й кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Усі поради автора перевірені багаторічною практикою. Ви дізнаєтеся про все, що необхідно городнику для легкої та успішної роботи на дачній ділянці. Важка праця залишиться в минулому!

8724 36грн.

Калинина И. «Идеальный цветник. Для тех, кому некогда». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 128 с., 125 x 200 мм, м'яка обкладинка.

Ця книга – для тих, хто раніше не займався квітництвом. Ви прочитаєте про підготовку ґрунту для квітника й різні способи розведення квітів, про вирощування невибагливих однорічників, багаторічників, ліан, куци і про правильний догляд за ними.

8726 36грн.

Сельский В. «Как заработать деньги на своем хозяйстве». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 384 с., 135 x 205 мм, черно-білі ілюстрації, тверда обкладинка.

Завдяки цій книзі ви зможете з мінімальними витратами часу та коштів отримувати вагомий прибуток зі звичайнісінької ділянки протягом усього року!

8728 80грн.

Сквайр Д. «Новейшая энциклопедия комнатных растений». – Харків: Книжковий клуб, 2007. – 160 с., 205 x 270 мм, кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Сучасний путівник по більше як трьохстах видах кімнатних рослин, укладений знаним в Європі фахівцем. Містить докладні настанови з догляду за кімнатними рослинами – від порад стосовно придбання й до адаптації рослин до складних умов вирощування.

8729 45грн.

Шульгина Л.М. «Ранние овощи на вашем участке. Советы по выращиванию и уходу». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 320 с., 135 x 205 мм, черно-білі й кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Унікальна методика! Прислухайтеся до рекомендацій автора книги – доктора сільськогосподарських наук – і ранній урожай на вашій ділянці забезпечений! Ці прийоми доступні кожному без винятку городникові.

8702 32грн.

Гарбарець М., Гарбарець Н. «Лікарські рослини для вашого здоров'я. Довідник». – Тернопіль: Богдан, 2010. – 288 с., 120 x 165 мм, м'яка обкладинка.

У книзі зібрано матеріали про найуживаніші в медичній практиці лікарські рослини, описано фармакологічні властивості, хімічний склад, правила заготівлі та зберігання, застосування у народній та науковій медицині, а також способи виготовлення лікарських форм. У кольорових вставках за алфавітом розміщено малюнки рослин, які допоможуть упізнати їх у природі.

8721 30грн.

Онищенко Л.В. «Огород на подоконнике». – Харків: Фоліо, 2010. – 218 с., 135 x 170 мм, черно-білі й кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Книга, яка щойно вийшла друком у серії «Мастер-класс», містить багато справжніх відкриттів навіть для досвідченого аматора. Виявляється, в домашніх умовах можна вирощувати не лише знайомі всім квіти й декоративні рослини, а й деякі екзоти – мешканців далеких країв. Обсяг книги (понад 200 сторінок), зручний формат, якісні кольорові ілюстрації та помірні ціна роблять її особливо привабливою.

8731 90грн.

Фишер М., Албрехт Г.-Й. и др. «Фрукты и ягоды на вашем участке. Полное руководство по выращиванию и переработке». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 320 с., 150 x 220 мм, кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

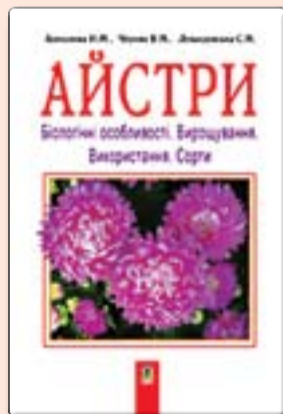
Усе про фрукти та ягоди – в одній книзі! У ній представлено опис понад 200 сортів плодівих дерев і куци. Ви дізнаєтеся усе про походження й вирощування цих культур, про сучасні й традиційні способи переробки ягід і плодів.

8750 60грн.

Вендебург Т. «Садовые самоделки». – Харків: Книжковий клуб, 2010. – 112 с., 170 x 240 мм, кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

У книзі зібрані поради – як посадити сад, які вибрати рослини, як виростити живу огорожу, як створити водойму, як збудувати альтанку, заощадивши при цьому кошти й час. Ви познайомитеся з оригінальними ідеями стосовно використання природних матеріалів у ландшафтному дизайні.

8701 65грн.

Алексеева Н., Левандовська С., Черняк В. «Айстри. Биологические особенности. Вирощування. Використання. Сорти». – Тернопіль: Богдан, 2008. – 160 с., 170 x 210 мм, кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

У даному виданні описані біологічні особливості, морфологічні ознаки, умови вирощування, історичний досвід селекції айстр за кордоном та в Україні, всебічно досліджено особливості агротехніки вирощування, засоби боротьби із шкідниками та хворобами, використання айстр світовою та українською селекцією.

8727 50грн.

Астахова Е.В., Крупа Т.Н., Череватенко М.Г. «Ландшафтный дизайн». – Харків: Книжковий клуб, 2009. – 320 с., 130 x 205 мм, черно-білі й кольорові ілюстрації, тверда обкладинка.

Якщо ви хочете створити неповторний, суто індивідуальний стиль вашого маєтку без зайвих витрат і турбот, то вам просто не обійтись без цієї книги. У ній докладно, крок за кроком, розкривається послідовність створення «ідеальної ділянки», включно з альпінарієм і невеликими водоймами.

8703 48грн.

Гарбарець М., Гарбарець Н., Захарія А. «Лікарські рослини і здоров'я дитини». – Тернопіль: Богдан, 2009. – 336 с., 145 x 215 мм, м'яка обкладинка.

У книзі зібрано матеріали про найуживаніші в медичній практиці лікарські рослини, описано фармакологічні властивості, хімічний склад, правила заготівлі та зберігання, застосування у народній та науковій медицині, а також способи виготовлення лікарських форм. У кольорових вставках за алфавітом розміщено малюнки рослин, які допоможуть упізнати їх у природі.

8704 26грн.

Рябоконь А.О. «Сам собі травник, або Харчові рослини-цілители». – К.: Зелений пес, 2007. – 224 с., 14,5 x 20 см, черно-білі ілюстрації, тверда обкладинка.

Своєрідною «родзинкою» видання стали прекрасні ілюстрації, виконані самим автором, який є не тільки знавцем цілющих властивостей рослин, а й талановитим художником.

Якщо вартість замовлених вами книг менше 50 грн, вони відправлятимуться разом із вашими замовленнями, зробленими по іншим каталогам

серія «Бібліотечка овочівника»

Пропонуємо необхідну практично кожному господареві популярну серію «Бібліотечка овочівника». У київському видавництві «Вища школа» вже вийшло друком десять частин, в яких міститься надзвичайно корисна інформація стосовно агротехніки вирощування поширених овочевих культур, поради щодо захисту рослин, зберігання та використання вирощеного врожаю. У кожній книжечці – рецепти приготування смачних і поживних страв. Обсяг видань, що входять до названої серії, – близько вісімдесяти сторінок.

Назва	Код	Ціна, грн	К-сть
«Помідор»	8705	7,0	1 шт.
«Гарбузові овочеві культури»	8706	7,0	1 шт.
«Розсада овочевих культур»	8707	7,0	1 шт.
«Цибулинні овочеві культури»	8708	7,0	1 шт.
«Столові коренеплоди»	8709	7,0	1 шт.
«Капустяні культури»	8710	7,0	1 шт.
«Перець, баклажан, фізаліс»	8711	7,0	1 шт.
«Бобові овочеві культури і кукурудза»	8712	7,0	1 шт.
«Зелені овочеві культури»	8713	7,0	1 шт.
«Багаторічні овочеві культури»	8714	7,0	1 шт.

серія «Домашня бібліотека»

Книги популярної серії «Домашня бібліотека» (харківського видавництва «Фоліо») розраховані на широке читачке коло і вже поповнили домашні книгозбірні багатьох родин. Цікаве й доступне викладення матеріалу в поєднанні з чималим обсягом (близько трьохсот сторінок) робить ці видання особливо привабливими. Триває підготовка до виходу друком нових книг серії, в тому числі й «садово-городньої» тематики.

Назва	Код	Ціна, грн	К-сть
«Дача. Сад. Город»	8719	12,0	1 шт.
«Слива и алыча»	8720	12,0	1 шт.

серія «Комнатное цветоводство»

Прекрасно ілюстровані книги серії «Комнатное цветоводство» від харківського видавництва «Фоліо» стануть у пригоді як квітникам-професіоналам, так і аматорам. Зважаючи на якісне поліграфічне виконання, зручний формат (125 x 170 мм) та доволі солідний обсяг книжок (понад двісті сторінок), вони будуть чудовим подарунком для близької вам людини.

Назва	Код	Ціна, грн	К-сть
«Кактусы»	8715	37,0	1 шт.
«Лианы»	8716	37,0	1 шт.
«Луковичные растения»	8717	37,0	1 шт.
«Суккуленты»	8718	37,0	1 шт.

серія «Хозяину в подарок»

Мета, з якою здійснюється цей видавничий проект із промовистою назвою «Хозяину в подарок» (Харків: ПП Стеценко), – допомогти слушними порадами всім, чия повсякденна праця або палке захоплення пов'язані з вирощуванням рослин та доглядом за ними. Цьому сприяють вдало підібрані ілюстрації та доволі значний обсяг кожної із книжок (понад 120 стор.). Надалі серія має поповнитися новими цікавими виданнями.

Назва	Код	Ціна, грн	К-сть
«350 советов овощеводу»	2020	10,0	1 шт.
«400 советов садоводу»	2025	10,0	1 шт.
«Виноградарство»	2019	10,0	1 шт.
«Теплицы и парники»	2023	10,0	1 шт.
«Выращивание грибов в домашних условиях»	8732	10,0	1 шт.
«Приусадебное цветоводство»	8733	10,0	1 шт.
«Клубника, земляника»	8734	10,0	1 шт.

Пример оформления заказа:

Иванов Иван Иванович, ул. Мира, д. 5, кв. 5, г. Одесса, 65237
Контактный телефон: 0-11-11-111-1111

Наименование культуры	Код	Кол-во упаковок	Цена упаковки	Сума, грн.
Астра «Brunhilde»	51003	5	2	10
Колокольчик «Isabella»	51523	3	10	30
Петуния «Double Cascade Burgundy F1»	51547	1	23	23
Итого:				63
Гортензия «Bodensee»	1556	1	53	53
Гортензия «Pirates Gold»	1564	2	77	154
Итого:				207

Пожалуйста, заполняйте все данные очень внимательно. Указывайте точно наименование культуры, код, количество упаковок по каждому виду и цену. Но если вам сложно указывать латинские названия сортов – достаточно правильно указать код. И еще одна просьба: пишите свой адрес, фамилию, имя, отчество очень четко и только печатными буквами. Неаккуратно и неправильно оформленные заказы будут выполняться во вторую очередь! Не высылайте предоплату!!!

Сумма заказа по каждому каталогу должна быть не менее 50 грн.

Цены, приведенные в каталогах, могут быть изменены по некоторым позициям в ту или иную сторону в зависимости от цен фирм-производителей и курса валют. По некоторым позициям в предлагаемых каталогах количество товара может быть ограничено.

Доставка заказов – БЕСПЛАТНО!

Условные обозначения:

☉, ☽, ☼ – требования к освещенности (солнце, полутень, тень);
*4-5 – месяцы цветения растения; †150 – высота растения, м/см;

Приобрести посадочный материал цветов можно также в магазине «НАШ САД» (г. Харьков, ул. Кооперативная, 22)

Заказы направляйте
по адресу письмом: а/я 195, г. Харьков, 61003;
или по факсу: 0-57-731-32-14 или 0-57-731-18-63;
либо на e-mail: sortcvetov@kbarkov.ukrtel.net или orders@cib.net.ua
Заявки в устной форме (по телефону) не принимаются!

Информация по заказам: 0-96-39-78-814, 0-50-228-66-48

Заказы по E-mail

1. Пожалуйста, указывайте свой полный почтовый адрес **внутри** прикрепленного файла.

2. Имя прикрепленного файла должно начинаться с вашей фамилии. Например: Иванов Иван Иванович.doc

Зауваження, скарги, пропозиції, що стосуються виконання ваших замовлень, надсилайте за електронною адресою – claim@cib.net.ua

Продолжение. Начало в «СВ» №№ 2-12 за 2008 г., №№ 1-7, 10 за 2009 г. и №2 за 2010 г.

Самый желанный цветок – из семян!

Ирина Соколова,
цветовод

Мезембриантемум маргаритковидный
(*Mesembryanthemum bellidiflorum*)

Мезембриантемум маргаритковидный (*Mesembryanthemum bellidiflorum*), известный также под названием доротеантус волосоцветковый (*Dorotheanthus criniflorum*) – необычайно яркое почвопокровное многолетнее растение высотой всего 5-10 см, которое в Украине возделывают как летник. У этого суккулента сильно ветвящиеся мясистые стебли с такими же мясистыми цилиндрическими листьями. Листья покрыты железками и на солнце поблескивают, словно алмазы, благодаря чему в народе мезембриантемум окрестили хрустальной травой. С июня и до осени растение сплошь покрыто очень изящными и достаточно крупными (4-6 см в диаметре) соцветиями-ромашками. Цветки мезембриантемум раскрывает всего на несколько часов днем, к тому же при условии, если погода стоит солнечная. Но зеленый ковер, богато украшенный яркими цветами, производит настолько яркое впечатление, что ни биологические особенности этого растения, ни некоторые трудности, возникающие при его выращивании, не останавливают желание цветоводов иметь мезембриантемум в своих цветниках.

Так в чем же секрет успешного развития доротеантуса? При возделывании этой культуры необходимо помнить, что мезембриантемум хорошо растет только на теплых, максимально освещенных солнечными лучами участках. Почва

Мимоза стыдливая (*Mimosa pudica*)

ему необходима супесчаная – рыхлая и умеренно плодородная. Доротеантус отлично переносит непродолжительную засуху, зато может погибнуть при избыточном увлажнении, что иногда случается сырым летом.

Семена у мезембриантемума мелкие – в 1 г их содержится около 3200 штук, они сохраняют всхожесть до двух лет. На рассаду семена высевают в марте, слегка заделав сверху прокаленным песком. Прорастание происходит крайне неравномерно: первые всходы появляются уже через 6-7 дней, но массовое прорастание наблюдается лишь через три-четыре недели после посева. Поначалу сеянцы растут медленно. Поливают их очень осторожно и не часто, чтобы молодые растения не загнили. Подросшие сеянцы пикируют в отдельные горшочки. На постоянное место рассаду высаживают во второй половине мая, когда минует угроза возвратных заморозков, на расстоянии 20 см друг от друга. Семена также можно посеять и в открытый грунт в мае, оставляя после прорезивания самые сильные растения на расстоянии 15-20 см.

Мимоза стыдливая (*Mimosa pudica*) – удивительно трогательное и нежное растение с красивыми перистыми листьями на длинных черешках, которое в комнатных условиях обычно не вырастает больше 50 см. Если прикоснуться к листочку, мимоза их складывает, но через 10-15 минут расправляет вновь. С наступлением сумерек растение словно «засыпает» – ее листочки складываются по два. При оптимальном уходе летом, через несколько месяцев после посева, на растении появляются небольшие цветочки розово-фиолетового цвета, собранные в шаровидные соцветия. Из-за многочисленных длинных тычинок такие соцветия кажутся пушистыми.

Мимозе необходимо светлое место, однако прямые солнечные лучи могут вызвать на листьях ожоги. Она очень теплолюбива (зимой температура не должна опускаться ниже 16°C), но не переносит сухости воздуха, поэтому нуждается в регулярных опрыскиваниях. Именно из-за большой сухости воздуха в наших жилых помещениях мимоза часто не доживает до весны. Поливать мимозу необходимо отстоянной или кипяченой водой комнатной температуры. Почва в горшке должна быть постоянно умеренно влажной – пересыхания, как и залива, мимоза не выдерживает. Весной и летом раз в две недели нужно вносить цветочное удобрение. Также не забывайте, что мимоза не переносит сквозняков и табачного дыма.

Из семян мимозу вырастить очень просто. Семена высевают с февраля по апрель в почвенную смесь, состоящую из равных частей дерновой земли, торфа и песка, на глубину 0,5-0,8 см. Перед посевом семена можно на несколько часов замочить в воде. При комнатной температуре они прорастают через 7-14 дней. Сеянцы пикируют по отдельным горшочкам. Позже по мере роста молодые растения переваливают в горшки большего объема.

Мина лопастная (*Mina lobata*), которую нередко называют квамоклитом лопастным – яркая многолетняя лиана высотой до 3 м, выращиваемая у нас как летник. У мины красивые трехлопастные листья сердцевидной формы. Цветки длиной до 2 см по мере распускания меняют свою окраску с оранжевой на светло-желтую и кремово-беую. Они собраны в односторонние колосовидные соцветия длиной 15-35 см. Соцветия мины необычайно яркие, поскольку состоят не только из цветков, находящихся на разных стадиях роспуска, но и из красно-малиновых бутонов. Зацветает мина поздно – в начале августа (выращивание через рассаду ускоряет цветение), зато цветет необычайно пышно до первых заморозков.

Квамоклит лопастный – солнцелюбивое растение. Любит он также супесчаные достаточно питательные садовые почвы, нуждается в умеренном поливе. Не забудьте об опоре, по которой бы вилось это замечательное растение.

Семена у мины крупные – в 1 г их содержится около 40 штук. На рассаду семена высевают с третьей декады февраля и до конца марта. Перед посевом их замачивают на сутки в растворе стимулятора либо просто в воде комнатной температуры. Сверху присыпают землей на 0,5 см и накрывают стеклом. Всходы обычно появляются на 10-18-й день. Сеянцы пикируют в отдельные горшочки. На постоянное место рассаду высаживают во второй половине мая на расстоянии 40 см друг от друга. Семена мины на юге Украины, а если весна ранняя и теплая, то и в других регионах, можно высевать прямо в открытый грунт – делают это не позднее середины апреля.

Мирабилис ялапа (*Mirabilis jalapa*) настолько легкое в уходе растение, что его сможет вырастить даже начинающий цветовод. Этот крепкий ветвистый многолетник высотой около 70 см в климатических условиях Украины выращивают как летник. Широколанцетные гладкие листья расположены супротивно на побегах. С конца июня и до осенних заморозков растение украшают многочисленные довольно крупные (до 2,5 см в диаметре) цветы трубчато-воронковидной формы. Окраска цветов может быть белой, желтой, розовой, лососевой, красной, малиновой, у некоторых сортов с замечательными контрастными штрихами

и полосками. Цветки ароматные, раскрываются во второй половине дня и сохраняются открытыми всю ночь до следующего утра – из-за этой особенности мирабилис в народе окрестили ночной красавицей, а еще зорькой.

Для оптимального развития мирабилису нужен теплый, хорошо освещенный участок с суглинистыми или глинистыми почвами с нейтральной либо слабощелочной реакцией. Без потери декоративности переносит непродолжительные засухи, но не выдерживает избыточной влажности.

Ночная красавица легко размножается семенами. Семена у нее крупные (в 1 г содержится 8-16 семян), они сохраняют всхожесть до трех-четырех лет. На рассаду посев проводят в начале апреля. Сеять желательно в стаканчики. Семена прорастают быстро – первые уже на 5-й день (при температуре 18...22°C). Для более дружного прорастания их перед посевом замачивают на сутки в воде комнатной температуры. При посеве в ящик сеянцы в фазе двух-трех настоящих листьев пикируют по одному в горшочки. Подращенную рассаду высаживают в открытый грунт в мае на расстоянии 30-40 см между растениями.

Семена мирабилиса в конце апреля – мае можно сеять в цветники сразу на постоянное место. Глубина заделки семян 1,5-2 см. Всходы в открытом грунте обычно появляются через 10-15 дней. Посевы прореживают. Через 3-4 недели после появления всходов на молодых растениях обычно образуются первые цветы.

Продолжение следует

Мина лопастная (*Mina lobata*)

Квітка мого дитинства

Квіти цикламена я знаю з дитинства. Їх вирощувала моя мама. Повертаючись із курсів підвищення кваліфікації (мама, так само як і я, вчителька), вона привезла додому маленьку рослину. Дбайливо доглядала її, поливала, вибирала для неї найбільш зручне місце. І нарешті та зацвіла червоними квітами. Я й досі

пам'ятаю: зима, навколо кучугури снігу, а на підвіконні цвіте цикламен. Сусіди приходили подивитися на квітку, просили її для себе. Мама вітку ділила бульбоцибулину на 2-4 частини, і згодом ці квіти були вже в багатьох односельців. Пізніше мама розмножувала цикламен насінням, але це доволі складний процес, адже

взимку, коли цвіте рослина, комах немає й запилювати квіти доводиться вручну. Хоча тоді я була маленькою, але добре запам'ятала, як вона це робила, і сьогодні вирощую ці квіти залюбки сама. А тепер і мої доньки, вже дорослі та самостійні, мають в своїх квартирах ці красиві рослини.

Цикламен (*Cyclamen*) – рід рослин родини первоцвітних (*Primulaceae*). Батьківщина – Мала Азія та Греція. Багаторічна бульбочкова рослина, росте переважно в горах. В Кримських горах можна зустріти цикламен Кузнецова (*C. kusnetzovi*). В кімнатній культурі поширений цикламен перський (*C. persicum*). Він має багато сортів різного забарвлення: білого, рожевого, червоного, крім того, середина квітки може бути іншого кольору, ніж пелюстки. На одній рослині утворюється 10-15, а то й більше квіток, котрі радують своїм цвітінням від листопада до квітня.

Цикламен потребує прохолодного приміщення з температурою 10...15°C (на підвіконні, звісно, буде прохолодніше). Треба слідкувати, щоб на нього не попадало пряме соняч-

не проміння. Поливати цикламен слід зверху та рясно, але необхідно стежити, щоб вода не попадала на «сердечко» рослини – там, де утворюються листочки та квіткові бруньки, міститься гідрофобна («та, що не любить воду») зона цикламена. Квіти, що відцвіли та пожовкле листя слід обережно обривати, відщипуючи біля самої бульби. Після цвітіння настає період спокою (від травня до червня), тому, коли в рослині повністю зів'яне листя, полив поступово зменшують, але не припиняють повністю. Горшочки з рослинами переносять або до льоху, що гарно провітрюється, або прикопують у затінок у саду. В цей час рослину слід зрідка поливати.

Період спокою закінчується в серпні. Бульби виймають із ґрунту, пересаджують в субстрат для квітучих рослин, заглиблюючи на 1/2-2/3. Після посадки горшочки з цикламенами не слід заносити до теплих приміщень, до настання холодної погоди поставте їх на балкон чи в інше прохолодне місце. Поливають нечасто. В залежності від кількості листків, що з'являються, полив збільшують. Через

декілька тижнів з'являються молоді квіткові бруньки, які незабаром перетворюються на такі довгоочікувані квіти. В період цвітіння я підживляю добривами для квітучих рослин (раз на два тижні).

Розмножують цикламени поділом бульби або насінням. Бульбами – в серпні-вересні. Розмноження насінням, яке я висіваю протягом року, приносить велике задоволення. Насіння сходять в темряві, тому зверху його присипаю піском шаром 0,5 см, а потім прикриваю від світла аркушем паперу. Сходи з'являються через 3-6 тижнів, а іноді доводиться чекати і два місяці. Через три місяці маленькі рослини пікірую в горшочки, а через два – ще раз. Тримаю при 12...16°C. Зацвітають цикламени за 12-14 місяців після посіву.

При дбайливому догляді цикламени живуть довго, щороку даруючи господарям красиві квіти. Двадцятирічні рослини можуть мати до 140 квіток одночасно (за даними ботаніка Йозе Страра).

Наталія Василенко,
с. Васильківське,
Дніпропетровська обл.

Кероване цвітіння

Фахівцями встановлено, що закладка квіткових бруньок у суцвітті хризантеми відбувається у два етапи. Спочатку при довжині дня не більше 14,5 годин утвориться квітколоже. Чим довше цей період, тим воно стає крупніше, і більше діаметр суцвіття. Потім у хризантеми починають формуватися квіткі. Даний процес найбільш інтенсивно протікає при довжині дня менше 13,5 годин.

Досить якісний зріз хризантем можна одержати, якщо встановити для рослин довжину дня 10 годин. Різні сорти хризантем мають різну реакцію на тривалість освітлення, тому й зацвітають вони по-різному: через 6-15 тижнів від початку короткого дня.

На широті Києва, в другій декаді серпня, світловий день вже стає меншим за 13,5 годин. То накриваючи з кінця липня за 2-3 години до заходу сонця тепличку, грядку, та навіть окрему рослинку

Встановлені «кубики» зі вкоріненою хризантемою вже квітнуть

У накритих плівкою ящиках вкорінюються живці хризантеми

Хризантеми: найголовніше в агротехніці

У попередньому числі газети ми розповіли про висаджування, догляд, формування рослин, їх захист від хвороб та шкідників. Відомо, що хризантема є культурою короткого дня, – тобто формування квіток у цієї рослини залежить від тривалості світлового періоду. Ця особливість широко використовується для отримання продукції у потрібний період на протязі всього року.

непрозорою плівкою (або щільним чорним нетканим матеріалом) ви побачите цвітіння своїх улюбленців набагато раніше.

Зворотна задача – збільшення світлового дня досягається досвічуванням і має теж цікаві особливості. Ось як це роблять голландські квітникарі. Виявляється, достатньо усього на 6 хвилин включати лампи кожної півгодини, щоб рослина відчувала, що день продовжується! При чому потужність ламп невелика – з розрахунку 15 Вт/м² площі теплиці. Включається тільки один ряд ламп, а через 6 хвилин сусідній, потім наступний ряд, і так до кінця теплиці – як ялинкова гірлянда.

Слід зазначити, що при керованій культурі зрізних хризантем висаджувати вкорінені живці можна набагато пізніше, ніж при звичайному способі, формуючи рослину в одно стебло (щільність посадки – до 65 рослин/м²). Досвічування включають за неділю до настання коротких днів, чекаючи доки рослини підрустуть до 35-40 см. За період коротких днів і формування квіток вони ще підрустуть на таку ж величину.

Керована культура хризантем потребує якісного та своєчасного мінерального підживлення. Постійно стежать за підтриманням оптимальної вологості ґрунту й повітря. Рослини на ніч обов'язково мають бути сухими. Після розвитку міцних, добре обліствених пагонів, можна видаляти кілька нижніх листків для посилення вентиляції в нижній частині, де вони зазвичай жовтіють та підгнивають внаслідок підвищеної вологості прикореневої зони.

Зимують чи ні?

Отримані від нас новітні сорти хризантем ще ніхто не випробував на зимостійкість в умовах України. У заможній Європі, не зважаючи на м'який клімат, це питання мало кого турбує, бо відцвівши рослини викидають, а наступного року купляють нові.

Загальне положення таке: дрібноквіткові зрізні хризантеми старих вітчизняних сортів (і то далеко не всіх) достатньо надійно зимують під невеликим укриттям. Середньо та великоквіткові сорти здебільшого гинуть, тому раджу всім узяти за правило – хоча б два-три корінці кожного сорту зберігати у приміщенні. Які можливі варіанти?

1. Восени (до морозів) рослини викопають, зберігаючи грудку землі, обрізають стебла на висоті 5-10 см, прикріплюючи до них бирочку з назвою сорту й щільно ставлять в ящик, відро або іншу посудину, засипаючи пустоти ґрунтом. Ящики заносять у льох, підвал, або інше приміщення, що не промерзає. На протязі зими через кожні 2-3 тижні провіряють, щоб ґрунт не переси-

хав, а був ледве вологий. При надлишку вологи або пересушуванні, корені загинуть. Найкраща температура +1...5°C.

2. Викопуєте на городі траншею глибиною у два заступи лопати і площею в залежності від кількості коренів хризантеми (з розрахунку 12x12 см на один корінь). Укладаєте на дно ями корені, зберігаючи грудку землі, засипаєте проміжки землею. При надмірній сухоті – корені можна трішечки полити. З настанням морозів яму накривають дошками, зверху плівкою, утеплюють сухим листям або іншими матеріалами. Зрозуміло, що вода з дощів чи танучого снігу не повинна попадати у «сховище». У березні, коли мине загроза морозів утеплення знімають, залишаючи лише палівку – виходить щось схоже на парничок, де ваші улюбленці починають зеленіти.

3. Ту частину рослин, що не помістилася у сховища, а залишились просто неба, накривте листям, картоном, старою плівкою або чим іншим – це буде експеримент: перезимують чи ні. «Сільський вісник» буде чекати на ваші повідомлення і ділитися інформацією з усіма.

Розмноження хризантеми

У березні-квітні дістаємо зі сховищ ящики з хризантемою. Зазвичай вона до цього часу вже «викинула» молоді пагони. При необхідності коріння можна посадити в більш зручні ємності. Заносимо в теплиці, парники, веранди, навіть у кімнату на підвіконня – у кого що є. Щедро поливаємо і відтепер постійно турбуємося про вологість ґрунту та підживлення.

По мірі відростання пагонів до 10-15 см їх можна зрізати лезом бритви та вкорінювати. Зрізуючи пагін ви відчуєте, що лезо або дуже легко проходить скрізь стебло (ріжете високуватю), або потрібно прикладати певні зусилля (відчувається, що стебло тверде – ріжете низькуватю). Найкраще вкорінюються живці, якщо зрізані у тому місці, де лезо проходить неначе крізь масло. Через деякий час, дивлячись на пагінці хризантеми, ви будете точно знати, у якому місці потрібно робити зріз. Довжина живців, при гарному догляді за маточниками, становить 5-8 см. Далі обриваєте два-три нижніх листочки і ставите на кілька годин пучок живців до ємності із розчином стимулятора вкорінення (Корневин, Чакор та ін.). Якщо такого не знайдеться, не біда, хризантеми добре вкорінюються й без них. Головне, підтримувати перші два тижні належні умови у своєму «парничкові». Висаджують живці на глибину 1-1,5 см у посудину з ґрунтосумішшю звичайної

садової землі, піску та додаванням повністю розсіпчастого перегною (4:2:1). Можна використовувати торф та інші ґрунти, аби тільки були з нейтральною кислотністю. Безпосередньо перед садінням ґрунт слід щедро полити водою. Щільність посадки – 4x4 см. Набагато зручніше та краще для рослин при майбутній висадці на постійне місце – скористатися касетами. Голландці висаджують у касети з 104 комітками ємністю 25-30 мл кожна.

Висаджені рослини ставлять у добре освітленому місці, але такому, куди не потрапляють прямі сонячні промені, накривають прозорою плівкою (але так, аби вона не лежала на живцях). При малій вологості повітря живці будуть в'янути, тому слід уважно спостерігати за рослинками й зволожувати їх пульверизатором. Вкорінення добре проходить при 15...25°C, що найчастіше буває наприкінці квітня – початку травня і триває близько двох-трьох тижнів. При живцванні у квітні або раніше тривалість дня для хризантеми занадто коротка, тому необхідно досвічування. Якщо такої можливості немає, на маленьких рослинках можуть з'являтися бутони, котрі треба відщипнути. Через 18-20 днів ви помітите, що живці почали рости, а через тиждень їх треба вже висаджувати на постійне місце. Хоча розмноження живцями дещо клопітке, але з однієї маточної рослини ви зможете одержати, в залежності від сорту, 15-30, а то й більше міцних молоденьких рослин.

Розмноження кореневою порослю. Підкопайте корч хризантеми, що перезимували у садку або добре розвинулися зі збережених у сховищі,

Розмноження кореневою порослю

та відділіть кореневу поросль й відразу посадіть її на постійне місце, щедро поливши водою. Спосіб простий і легкий. Недолік – з одного куща ви зможете отримати лише кілька молодих рослин.

Із голландського досвіду

Найчастіше вкорінення живців проводять в касетах, бо надалі їх зручно перевозити спеціальними, стандартними для Європи троями, які у свою чергу добре становляться у вантажні «фури» для відправки замовникам та подальшою пересад-

кою рослин на постійне місце. Але роблять і по-іншому. На світліні ви бачите сформовані спеціальною машиною, насичені вологою та м'якенькі на дотик «кубики» з ґрунтосуміші, встановлені у пластикові ящики. По центру кубика вже є отвір для живця (я впевнений, що подібні кубики можна сформувати і в домашніх умовах, головне – підібрати склад ґрунтосуміші). Пластикові ящики установлюють щільно один до одного, накривають звичайною поліетиленовою плівкою – готовий парничок. Ручки ящика не дають півці лягати на рослини. Живці хризантеми, що вкорінилися у цих «кубиках», просто розставляють на вирівняний ґрунт теплиці. Формують рослини в одне стебло. Обов'язково натягують сіточку для підтримки рослин. Після відцвітання, легко потягнувши за стебло хризантеми та відірвавши малочислені корінці, швидко прибирають ділянку.

Бажаю вам успіхів, жити довго й щасливо, насолоджуючись красою цього світу.

«Кубики» для живців

Троялі, заповнені касетами із хризантемами

Володимир Столяренко, редактор «СВ»

Вкорінені живці в касетах

Восени це поле засяє усіма кольорами веселки

Время готовиться к весне

Татьяна Санина,
агроном

Начало в «СВ»
№№ 9-12 (2009),
№2 (2010).

Рябчики

Рябчики, или фритиллярия (*Fritillaria*) среди весенних луковичных цветов всегда стоят как бы особняком. Несмотря на то, что многие виды появились в культуре с XVI века, они еще очень редко встречаются в наших садах и почти неизвестны любителям по сравнению с более удачливыми родственниками того же семейства лилиецветных (нарцисс, тюльпан, лилия). Вот что пишет об этих растениях небезызвестный цветоводом доктор Г. Хессайон в своей книге: «У всех рябчиков узкие листья, а поникающие колокольчатые цветки расположены в верхней части прямого цветоноса. На этом сходство между разными видами заканчивается». И действительно, каждый вид рябчика – это как отдельный мир, особая планета на небосводе цветов, со своими тонкостями и нюансами, как во внешнем облике, так и в развитии. У каждого вида своя неповторимая форма и окраска цветов и листьев, строение соцветия и его высота. Даже в пределах нашего небольшого каталога вы найдете рябчики-великаны с метровыми цветоносами (р. императорский, р. персидский) и миниатюрные крохи, не превышающие 10-15 см (рябчики скромный и золотистый). У одних на цветоносе всегда только один цветок (р. золотистый), у других их количество непостоянно и меняется в пределах 1-2 и даже 3 цветков (р. шахматный, р. Михайловского, кам-

чатский), а у отдельных видов соцветие может состоять из 30 и более колокольчиков (р. персидский). Строение соцветий тоже очень разнообразно. Здесь и простые с одним цветком, и кистевидные (р. ассирийский, р. бледноцветковый), и колосовидные (р. персидский), и собранные в мутовку на макушке стебля (р. императорский).

У этой культуры даже луковицы вы не найдете похожие. Они не только абсолютно различаются по форме, но даже размножаются каждый по-своему. У одних видов замещающая луковица может формироваться на вынесенных за пределы луковицы столонах (р. камчатский), у других только в основании материнской луковицы. Есть виды у которых детки размером с икринку и прячутся между двумя частями материнской луковицы (р. аманский), у других нарастают в основании в виде сосочков и, отделившись от материнской луковицы, продолжают самостоятельную жизнь (р. Михайловского), а у третьих – словно рисовые зернышки плотно облепляют луковицу, придавая ей совершенно потрясающий вид.

Рябчики – культура с ярко выраженной индивидуальностью и не приемлет стандартного подхода к себе. Их не высадишь как другие луковичные под одну гребенку, применив классическую формулу и разместив все луковицы рядком на одной грядке. И не только потому, что требования к условиям произрастания у них отличаются. Для получения естественной композиции высаживать рябчики в саду следует куртинками, состоящими из одного вида. Высаженные в смеси они совершенно не смотрятся и настолько диссонируют между собой, что это выглядит не эстетично.

При всей своей общей неприхотливости, у каждого вида фритиллярии есть свои большие и маленькие секреты. И в этом нет ничего удивительного. Ведь места естественного произрастания конкретных видов могут быть в разных уголках планеты и даже, находясь в пределах одного ареала, размещаться на разной высоте по отношению к уровню моря. А в горах перепад высот в несколько сотен метров сопоставим с расстоянием в тысячи километров

на равнине. Естественно, что при таком разнообразии климатических и почвенных условий, требования отдельных видов могут существенно различаться. Зато с рябчиками никогда не бывает скучно. Каждый раз, пополняя свою коллекцию еще одним видом фритиллярии, словно открываешь для себя неведомый мир, узнаешь непознанное и решаешь очередную задачу со многими неизвестными. Этим возможно они пугают и отталкивают массового цветовода, но для людей ищущих, любящих все новое и неординарное, рябчики необыкновенно интересны и привлекательны.

Конечно, подбирая культуры в очередной каталог весенних луковичных цветов, «СВ» учитывает разнообразие вкусов и уровень знаний наших читателей. Поэтому наряду с известными и уже полюбившимися «легкими для выращивания» растениями мы всегда предлагаем новинки для профессионалов, коллекционеров и тех цветоводов, которые всегда готовы принять и опробовать новое растение, найти к нему особый подход и, возможно, испытать себя. А в благодарность за упорство и труд получить цветущие экземпляры, которых нет, не то что у соседей, а даже в коллекции ближайшего ботанического сада.

Итак, что же это за «птица» такая рябчик, и с какой стороны нам к нему подступиться?

Ну, во-первых, к птицам семейства тетеревиные растение не имеет абсолютно никакого отношения. Русское название «рябчик» растение получило за пеструю окраску цветка и происходит от слова *рябый* (синонимы пестрый, крапчатый, пятнистый). А вот название фритиллярия пошло от латинского слова *«fritillus»*, так древние латиняне называли сосуд для игры в кости, и форма цветка растения вызвала определенные ассоциации с ним. По другой версии, *«fritillus»* переводится как шахматная доска и дано за пеструю окраску цветков некоторых видов, напоминающих шахматную доску.

Во-вторых, попробуем у столь непохожих, собранных со всего мира растений найти объединяющие их качества.

□ Благодаря континентальному климату нашей страны все предлагаемые в каталоге «СВ» виды и садовые формы рябчика можно свободно выращивать в открытом грунте. Все они достаточно морозостойкие и зимуют без укрытия. Исключение – рябчик персидский и рябчик скромный, которые на севере и востоке страны желателен укрывать на зиму слоем листьев.

□ Основываясь на данных о родине естественного происхождения конкретных видов и требованиях к условиям произрастания,

попробуем скомпоновать наши рябчики в условные группы.

1. Засухоустойчивые, солнцелюбивые и наиболее аскетичные низкорослые представители горных склонов. Им требуется много света, слабоплодородные каменисто-гравийные почвы и абсолютно сухое лето. Это идеальные растения для каменистых садов и альпийской горки. Из нашего каталога под это определение подходят рябчики аманский, понтийский, скромный и золотистый.

2. Влаголюбивые, предпочитающие полутень и даже тень, растущие под пологом кустарников и среди деревьев на плодородной богатой перегноем почве. Назовем их условно «лесные виды». Сюда в первую очередь следует отнести рябчик камчатский, подойдет так же и рябчик бледноцветковый.

3. Промежуточное место занимают виды с высокой адаптационной способностью: рябчики Михайловского, ассирийский (ува-вульпис), шахматный и шахматовидный. Неприхотливые, зимостойкие, они хорошо себя чувствуют как на полном солнце, так и в полутени, характеризуются умеренными требованиями к воде и плодородию почвы. Хорошо растут на любых по механическому составу почвах. Но на плодородных, цветение этих растений обильнее и количество бутонов в соцветии больше.

4. Высокорослые и мощные с гигантскими по размеру луковицами рябчики императорский и персидский. Эти растения родом из горных долин Азии, солнцелюбивые, с высокой потребностью к высоким летним температурам и сухости почвы в период покоя луковицы.

□ Особенность всех рябчиков – сочные, незащищенные покровом луковицы. Любые повреждения поверхности (удары, порезы), а также неправильные условия хранения, вызывают их усыхание или появление пятен гнили и плесени. Длительность хранения посадочного материала у всех рябчиков невысокая. Но у некоторых, как рябчик камчатский, луковицы вообще не лежат, их непродолжительное хранение или пересылка возможны только во влажном торфе или мохе сфагнум. Для остальных рябчиков начало потери тургора означает, что лимит влаги в луковице исчерпан и пришло время высаживать ее в грунт. Сигналом к посадке является также появление у луковицы корней или рост столонов. Для предотвращения истощения луковицы рябчики желателен высадить в грунт до начала этих процессов, но не позднее середины октября.

□ Глубина посадки зависит от механического состава почвы и размера луковицы конкретный вида.

Обычно для мелких видов рябчика, имеющих небольшую луковицу, глубина посадки не превышает 5-8 см, считая от донца до поверхности почвы. Для видов с диаметром луковицы 3-4 см глубину посадки увеличиваем до 10-12 см (рябчик группы *«Eufritillaria»*). А для крупных видов, имеющих мощную надземную массу и большую луковицу, как у рябчика персидского, императорского или рябчика Эдуарда (у которых луковица бывает размером с кулак) глубина посадки 20-30 см. Детку всех видов высаживаем мельче. Расстояние между луковицами при посадке мелких рябчиков – 10-15 см, между крупными – 30-45 см.

Чем глубже посажены взрослые луковицы, тем обильнее цветение и выше устойчивость высокорослого растения в грунте, но заметно слабее вегетативное размножение. Однако в любом правиле есть исключения. Так для немаленьких по размеру луковиц рябчика камчатского требуется мелкая посадка. Их высаживают на глубину всего 5-10 см, а детку практически у поверхности, не глубже 2 см. У скромного, маленького рябчика пудика луковицы непропорционально крупные, усеяны деткой, размножающейся в горах с потоками воды. Поэтому и в саду их следует высаживать практически у поверхности почвы, на глубину 3-5 см. Место посадки у низкорослых горных видов засыпаем мелкими камешками или крупнозернистым песком, у остальных рябчиков можно замульчировать рыхлым, не слеживающимся материалом (но не соломой, в которой обожают зимовать мыши!). Этот прием важен не столько для утепления (большинство видов рябчика зимостойкие), сколько для поддержания стабильного водного и температурного режима почвы в период вегетации.

□ Все виды рябчика, даже влаголюбивые, нуждаются в хорошо дренированной почве и не выносят застоя воды. Чрезмерная влажность холодной почвы вызывает загнивание луковицы. Если велика вероятность переувлажнения в месте посадки луковицы, то следует предусмотреть небольшую искусственную насыпь.

□ Для большинства видов рябчика требуется легкая, воздухопроницаемая плодородная почва, с добавлением перепревшей органики, листового перегноя и компоста. Они хорошо растут и развиваются на нейтральных по кислотности почвах, но у некоторых видов есть индивидуальные предпочтения. Так рябчик камчатский тяготеет к слабощелочной и даже кислой почве, а рябчик золотистый и аманский – к щелочной.

□ Все рябчики – эфемеры, после цветения надземная часть растения

Рябчик императорский сорт «Лютеа»

Рябчик императорский «Рубра»

Рябчик камчатский

Рябчик персидський

Луковиці Р. скромного

Рябчик камчатський

и его детки

Р. хермонис вар. амана

Р. Михайловского

Р. понтийський

отмирает. Начало пожелтения листьев у здорового растения означает завершение процесса накопления питательных веществ в луковице и переход в состояние покоя. В это время луковицы можно выкапывать, прогревать, пересылать и пересаживать.

Мелколуковичные рябчики желательно выращивать на одном месте длительное время, и не тревожить года два-три. Особенно это касается рябчиков шахматного и шахматовидного, Михайловского, аманского, иглолепестного и ассирийского. Они образуют очень мелкую детку, потери которой при частом выкапывании неизбежны. Кроме того, хранятся мелкие луковички плохо и многие из них при недосмотре высыхают. Рябчики бледноцветковый и камчатский тоже без необходимости лишний раз лучше не трогать, чем меньше их тревожишь, тем растения лучше развиваются и размножаются.

А вот рябчикам императорскому и персидскому в районах с коротким и дождливым летом для стабильного цветения растений ежегодное выкапывание луковиц просто необходимо. Речь не о южных областях Украины, здесь проблем с цветением этих растений нет. Чаще всего вопросы возникают у цветоводов из центральных и западных областей страны. Главная причина нестабильного цветения этих теплолюбивых видов рябчика - недостаток суммы активных летних температур. Иными словами, для того чтобы в луковице нормально сформировались и развились зачатки будущих соцветий, они должны хорошо прогреться в течение определенного времени.

У меня была история, когда рябчик императорский (сорт «Лютеа»), высаженный с восточной стороны дома, отказывался цвести (на место посадки луковиц с полудня падала тень от здания). И это под Харьковом, где в последние годы стоит стабильно жаркое лето. Проблема исчезла, как только растения были пересажены на солнечное место, прогреваемое в течение всего дня. У себя на родине в горных долинах и на склонах Тянь-Шаня и Ирана эти рябчики растут на открытом хорошо прогреваемом солнечном месте.

Но если и после пересадки в теплое, солнечное место ваши рябчики упорно отказываются цвести - устройте им «баню», вернее сауну. Выкопанные луковицы поместите в тазик с сухим песком (достаточно

слоя 6-8 см), вкрутив донцем вниз, и поставьте в хорошо прогреваемое место (на чердак, под крышу лучше в темноте), где температура держится в пределах +25...30°C. Особенно необходимо прогревание луковицам рябчика персидского, наиболее теплолюбивого из всех видов. При необходимости, хотя бы раз в два года, такое «прогревание» можно использовать и для других видов: рябчик аманский, скромный, рябчик Эдуарда.

К болезням рябчики достаточно устойчивы. Бич многих лилейных - вирусные болезни, на них пока тоже не замечала. Из вредителей растениям вредят слизни, листья лукавицы повреждают медведка и личинки жука щелкуна - проволочник. Меры борьбы с ними традиционные, как и на других культурах.

Размножение

Цена на посадочный материал рябчика всегда была «кусачей». Поэтому разговор о размножении этих растений собственными силами, на мой взгляд, как нельзя актуален. Самый простой способ получить много растений - вырастить их из семян. Для этого достаточно иметь в саду два цветущих экземпляра одного вида и вовремя собрать семена. И хотя ждать цветения сеянцев придется от трех до пяти лет, а у некоторых видов и больше, зато вы получите растения, более адаптированные к вашим почвенно-климатическим условиям и вообще к многим неблагоприятным факторам. Семена лучше высевать свежесобранными, на приподнятые гряды в хорошо удобренную перепревшей органикой почву (растениям здесь расти без пересадки до самого цветения) в борозды шириной 8-10 см, и с таким же междурядьем. Глубина заделки семян - 1 см. Поверхность мульчируем слоем 2 см. Семена, посеянные в год сбора, дают всходы весной, а семена зимнего хранения, посеянные весной, всходят только через год. Если вы не собираетесь размножать рябчики семенами, то формирующиеся семенные коробочки следует срезать сразу после цветения, в противном случае луковица мельчает и на следующий год может не зацвести.

Быстрее, но в меньшем количестве можно получить растения при вегетативном размножении. Для всех видов рябчика характерна однолетняя луковица, которая каждый год замещается новой. У одних видов формируется только

одна, и при хорошем уходе - более крупного размера, у других - две или несколько, но небольших. Хорошо и регулярно размножаются виды, которые давно введены в культуру, такие как рябчики императорский и шахматный, хотя в природе у этих видов в основном семенное размножение, и они почти не делятся. Многие виды, кроме основной замещающей луковицы, ежегодно дают множество мелкой детки величиной чуть больше просынного зернышка (р. иглолепестный, р. ува-вульпис, р. золотистый). Правда, детку придется доращивать и доводить до цветения не меньше чем сеянцы, года три-четыре. А вот рябчики камчатский и скромный, представляющие группу лилиориза (*Liliorhiza*), размножаются как лилии с помощью чешуек. Их популяцию в саду легко увеличить, отшелушивая у материнской луковицы часть периферийных чешуек.

У плохо размножающихся видов рябчика можно прибегнуть к искусственному делению луковиц. Самый простой вариант - разломить луковицу, состоящую из двух частей. После чего деленки подсушить, чтобы зарубцевались раневые поверхности. Высаживаем деленки в грунт раньше, чем целые неделимые луковицы, т.к. устойчивость к высыханию у них понижена.

Как-то при работе в цветнике, я нечаянно разрешила луковицу рябчика императорского лопатой. Расстроилась, конечно, страшно, а весной обнаружила, что пострадавшая луковица «настреляла» мне кучу деточек. Теперь знаю точно, что рябчики императорский, Эдуарда и персидский (группы *Pelittum*, *Theresia*, а также рябчики из группы *Korolkowia*) можно размножить, разрезав взрослую луковицу на несколько крупных частей (как дольки апельсина), главное, чтобы у нее сохранился кусочек донца. Другой вариант размножения этих рябчиков - глубокое бороздование луковицы. Для этого луковицу надрезают ножом в нескольких местах сверху вниз (в меридиональном направлении) и подсушив, высаживают в грунт. Проводить вышеназванные манипуляции следует со свежескопанной луковицей, пока она находится в глубоком покое. Обычно этот период не превышает трех недель с момента пожелтения листьев. До посадки в грунт разрезанные или надрезанные луковицы недолго хранят в сухом песке, в проветриваемом помещении. Места надрезов следует присыпать толченым углем, а лучше обработать - фунгицидом.

Любой вид рябчика по-своему красив и привлекателен, но оценить его очарование порой удастся не сразу. И вот здесь очень важно для каждого растения найти «свое» место в саду и по возможности создать условия, близкие к природным местам произрастания того или иного вида, детализируя агротехнику в зависимости от его индивидуальных особенностей. Но об этом в следующем номере.

Рябчик иглолепестный

Рябчик бледноцветковый

Рябчик ува-вульпис (ложноягодный, или ассирийский)

Рябчик золотистый «Golden Flag»

Рябчик персидский «Ивори Белл»

Рябчик Михайловского

Рябчик шахматный «Альба»

Рябчик понтийський

Рябчик шахматный «Марс»

Ищите «свой» вариант...

Следующая тема, которую нам предстоит рассмотреть, может быть условно названа «Вход». А начнем мы с того, что проанализируем все плюсы и минусы исходной ситуации (рис. 1) и рассмотрим варианты ее оформления. А еще – поговорим о психологической нагрузке этой зоны.

Продолжение.
Начало в «СВ» №1, 2 за 2010 г.

Занятие 3. «Угол»

◆ В самом конце 80-х годов – в «кооперативную эпоху», в нашей стране, начался «ландшафтно-дизайнерский» бум. Появился спрос на специалистов по оформлению территорий вокруг «кооперативных замков», но удовлетворить его было – некому. В СССР готовили только «ландшафтных архитекторов», специалистов по оформлению «общественных» территорий. И не выпускали учебных пособий для частных лиц с советами по оформлению «частного жизненного пространства». Считалось, что «простому советскому человеку» – нечего оформлять.

Но среди людей – разных профессий, без теоретических знаний в области ландшафтного дизайна, но с богатым опытом практической работы с декоративными растениями, накопленным на своих шести сотках, – было много талантливых «декораторов», интуитивно чувствовавших «правильное» направление оформления растений частных территорий. А в начале 90-х появились, наконец, переводные руководства по ландшафтному дизайну, и мы начали учиться – на ходу, перерабатывая под себя мировой опыт.

И как сейчас помню, во всех этих книгах рекомендовалось, так или иначе, маскировать УГЛЫ. Но! Когда оформляется не «замковая» территория, а пространство возле семейного дома, в котором живут представители основного нашего населения – УГОЛ часто оказывается единственным местом, которое выделяется под «декорацию». Это – во-первых. А во-вторых, УГОЛ сам по себе – универсальная рамка, в которую можно вписать практически все, что душе угодно.

Но есть один нюанс: где этот угол расположен, «внутри» или «снаружи»? Если снаружи – это всегда витрина, выразительная, но – лаконичная. А если внутри – то тут можно дать себе волю и поэкспериментировать и вписать в угол садовую миниатюру в любом стиле!

◆ Итак, исходная ситуация (рис. 1) – угол из очень красивого каменного забора слева и шиферного – нейтрального серого цвета справа, и с композицией из камней и цветов на переднем плане. (Это или приподнятая клумба или горка, с первого взгляда трудно определить, что мы собственно видим, но в данной ситуации оба варианта

имеют право на существование.) Судя по теням – он развернут на юго-восток и освещен большую часть дня. Но не ясно, откуда мы на этот угол смотрим: с улицы или изнутри? – так что рассмотрим обе ситуации. Если это «внешний» угол, то где-то рядом – пешеходная дорожка и, значит, внешняя граница композиции должна сглаживать угол, сопровождая дорожку, а объемное решение композиции должно быть «гладким» и не «цеплять» взгляд идущего мимо человека. А если это «внутренний» угол, то его композиционное и объемное решение зависит только от вашего замысла.

◆ Посчитаем плюсы и минусы исходной ситуации. Что мы имеем в плюсе:

- универсальная рамка;
- эффектный фон;
- много места (есть, где развернуться);

◆ много света, но можно организовать и тень (значит, выбор растений определяет только наш замысел).

Что мы имеем в минусе: минусов нет!

◆ Еще раз повторяю: в угол можно вписать что угодно! Вот вам на вскидку сразу десять вариантов (и это – не «весь список», а просто, что сразу вспомнилось):

1) классическая клумба – цветник четкой геометрической формы, на котором высаживают только однолетники, причем так, что бы они тоже образовали четкий узор и цвели все лето;

2) клумба из однолетников и не зимующих многолетников (георгины, канны, гладиолусы, хризантемы...);

3) классический английский бордер – сложный многоярусный цветник, всегда сопровождающий забор, и слегка сглаживающий углы, составленный из одно-, двух- и многолетних растений;

4) миксбордер – отличается от бордера тем, что не всегда сопровождается забором и тем, что в нем присутствуют, помимо травянистых растений, еще и полукустарники и кустарники плюс различные луковичные, а также многолетники и однолетники;

5) кантри – садовая композиция в стиле «городская фантазия на сельскую тему»;

6) натургарден;

7) рокарий – три камня плюс невысокий декоративно-лиственный или красивоцветущий куст и что-нибудь небольшое – хвойное плюс ранневесенние луковичные и несколько

многолетников, цветущих летом и осенью;

8) мини-водоем – выписываем из каталога «СВ» роскошную кувшинку, устраиваем ее на лето покомфортабельней, а в угол высаживаем такие растения, которые создадут ей «достойную рамку»;

9) пейзажная композиция – «стилизация под страну», в которую очень хочется поехать, но в ближайшее время вряд ли удастся. «Ныряем» в Интернет, находим подходящий пейзаж и с помощью силуэтов и красок из того, что под рукой, воспроизводим атмосферу понравившегося пейзажа. Например, я очень хочу туда, где растут пальмы! – но не имею такой возможности... Однако имею возможность посадить укусное дерево, которое на харьковской широте по силе улету вполне заменит мне пальму, а дальше – читайте начало этого абзаца;

10) плодовый мини-сад (это, если в доме есть дети, чтобы им там было и вкусно и интересно: три яблоневые «колонки», три ягодных куста – смородина красная и черная, крыжовник и ремонтантная земляника, пусть пасутся и учатся ухаживать).

◆ Давайте подробнее рассмотрим вариант «натургарден» (в переводе с европейского на славянский значит «натуральный сад»), потому что мы, еще с советского времени и до сих пор очень активно его применяем не зная, что он так называется, и потому, что он универсален и неисчерпаем как «угол». И потому еще, что этот стиль настолько пластичный, что его можно использовать при оформлении практически любой зоны сада, – и на любой площади, от «мини» – до «макси», и – на любом рельефе.

Но прежде чем приступить к оформлению нашего «угла», сначала давайте выясним, что это собственно за стиль? Самое распространенное определение: натургарден – это садовая композиция с «экологическим» уклоном. Согласитесь, ни после перевода, ни после «определения» понятнее, в чем особенности этого стиля, не стало. Так что мне, чтобы внести ясность, придется сказать несколько слов о том, как возник этот стиль.

Еще в начале XX века стала ясно, что Европа окончательно распрощалась со своими лесами. Как альтернатива этому бесповоротному процессу и появилось новое направление ландшафтного дизайна – «экологические сады».

1

Предполагалось, что в таком саду человек должен во всем идти за природой, не применять минеральных удобрений и ядохимикатов для защиты растений, а привлекать на участок животных, птиц, насекомых. Основной принцип устройства такого сада – деликатное отношение к природе, поддержание равновесия между культурными и сорными растениями, полезными и вредными насекомыми. И при посадке растений должно оставаться пространство для их свободного разрастания и размножения. Потом, со временем, весной и осенью надо удалять сильно разросшиеся виды, чтобы они не вытесняли остальные.

Вскоре после своего возникновения этот стиль разделился на три направления (которые и дальше продолжают «разделяться»): 1. «ТАК еще где-то есть», или «совсем недавно ТАК – где-то было»; 2. «ТАК очень похоже на то, что где-то еще есть»; 3. «ТАК – могло бы быть».

На первом направлении стали создавать пейзажные сады, воспроизводящие окружающую среду природы (ту, что еще есть, или ту, что уже исчезла). В этих садах культивируются природные формы – устойчивые и неприхотливые. А композиции из растений подматривались в природе и копировались.

На другом направлении кроме дикарей возможно применение их культурных садовых вариантов, или сортовых растений, даже из другого ботанического рода, но напоминающих по своему облику изящные видовые растения.

А на третьем направлении высаживаются рядом растения, которые в природе могли бы расти рядом, но – никогда не росли. По разным причинам, то ли эволюция их развела, то ли океан разделил. Но САД – не просто место, где «что-то растет». Это – картина, вписанная в рамку Пространства и Времени. И если у Садового Художника нет под рукой подходящей краски – он имеет законное право взять ее в другом месте.

◆ Для того, чтобы оформить наш «угол» в

стиле натургарден, нам понадобится: дерево или большой куст, и кусты поменьше – многолетники (не больше трех). И обязательно посадите эфемероидные, которые устроят свой ранневесенний фейерверк и опять спрячутся под землю до будущей весны (рис. 2).

Выбирая древесные растения, следует учитывать их конечные размеры и насколько это дерево, повзрослев, будет сочетаться с тем, что «вокруг и около». В поселке, в котором я живу, в 60-х годах, видимо, была мода высаживать возле дома елочку. Но сейчас, когда в этих домах появляется уже четвертое поколение, сами домики выглядят «грибочками» под лапами почти тридцатиметрового небоскреба. И сама «елочка» (безусловно, потрясающей красоты дерево!) выглядит на украинском подворье как нелепый каменный великан на маленьком острове Пасхи.

Но там, где вместо ели высадили сосну, принесенную из одного из трех окружающих Хорошево лесов, эти великаны до сих пор выглядят естественно и на «своем месте», как родственники или соседи, заглянувшие в гости. Давайте оформим этот «угол» в рамках «третьего направления» стиля натургарден. И при этом я буду оглядываться на окружающий меня пейзаж, чтобы вы поняли основной принцип этого стиля.

Я высажу в этом месте рябину. Она у нас по какой-то причине «дика» не растет, но могла бы, тем более, что севернее, западнее и восточнее от нас встретить рябину – обычное дело. А в компанию к ней я высажу кое-что из того, что можно найти на хорошевских опушках, склонах и заливных лугах.

Почему рябина? Потому, что особо большой она не вырастет – максимум 10-13 м. А вот декоративна она круглый год: весной – цветами, летом – набирающими цвет гроздьями ягод, осенью – пылающей листвой, а зимой – ей просто нет равных! И в конце зимы, когда на ней кормятся и пе-

реговариваются между собой хохлатые омухи (забыла, как их зовут по-русски? – о, вспомнила: свиристели!) она еще и хрустально-тихо звенит: скоро, скоро весна!

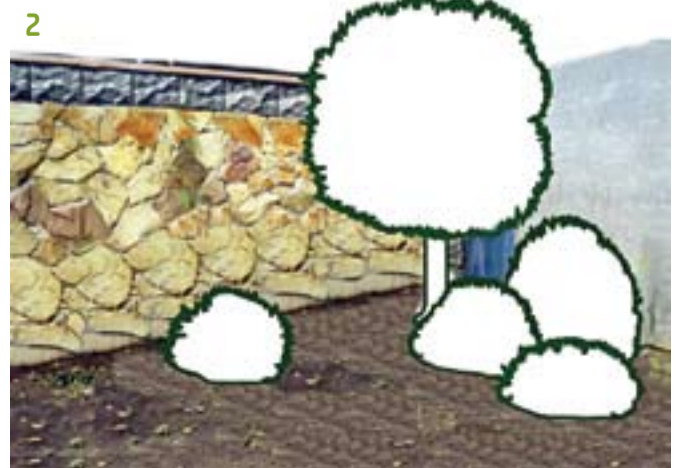
Теперь, прежде чем начать рисовать нашу «натуральную» картинку, разберемся с красками. Слева у нас – спокойные оттенки желтого (камни), сверху – голубое (небо), справа – серое (шифер). На заднем плане у нас будет рябина: много белого – весной, много зеленого с оранжевыми искрами – летом и сплошное пламя – осенью. Значит, под рябиной и перед ней придется применять приемы «отражение» и «эхо». Нам понадобятся на весну светло-желтый и голубой тон, белый, и оттенки розового и синего цвета – на лето, и розовый – на конец лета – начало осени.

Поэтому мы создадим ковер, своими красками «отражающий» забор и небо. Под рябиной высадим гусиный лук, веронику ползучую и очиток едкий (или – гусиную лапку). Они будут цвести почти непрерывно до середины лета, а насчет места, где кому расти, – между собой сами договорятся. В компанию к ним я высажу подснежники, и может быть – фиалку (но тут надо подумать – угол слишком светлый, и она может чувствовать себя в нем некомфортно), василек и цикорий и, наверное, – синеголовник. В придачу к ним ромашки и может быть – тысячелистник (тут надо тоже хорошо подумать, потому что трудно «держать в рамках» – он слишком разрастается). Что касается розовых тонов, то на лето подойдет гореч змеиный и гвоздика (травянка или – смолка), на конец лета-начало осени – это, безусловно, хатьма (лаватера), а вот весной это может быть и хохлатка.

«Кустики» в этом варианте будут лишними, а вот «полукустики», желтый дрок и синий иссоп – самое то, что нужно (рис. 3, 4)!

Наталия Лубенская

Продолжение следует

2

3

4

– *Будь ласка, поясніть, як правильно доглядати за диффенбахією та монстерою. Спочатку у рослин почали підсихати кінчики листків, а згодом і майже все листя. Обидва вазони стоять біля вікна.*

Наталія Іванівна Махно, с. Глушків, Івано-Франківська обл.

Перш за все, ці дві рослини належать до однієї родини – ароїдних (*Araceae*). І походження у них теж одне – Південна Америка. Вимоги до умов вирощування у них схожі, тому й ознаки погіршення стану цих рослин однакові. А тепер – по порядку.

Диффенбахія радує нас своїми надзвичайно красивими листками, виростати вона може до 1,5 метрів. Взагалі ж, диффенбахія, як і монстера, рослина невибаглива. Основне наше завдання – забезпечити умови, близькі до її рідних, домашніх. А саме, забезпечити оптимальною температурою – 19...21°C, мінімальна – 15°C. Нижча за 15°C – може привести до загибелі. Цій рослині корисне притінення, вона не переносить прямих сонячних променів. Поливайте диффенбахію щедро літом, та помірно взимку. Але пам'ятайте, що вона не переносить сильного перезволоження (це також гарне середовище для бактерій) та

пересихання. В результаті цього рослина може захворіти.

Підживлювати диффенбахію потрібно протягом періоду вегетації (березень-жовтень) один раз на 2-3 тижні. Можна використовувати комплексні добрива для кімнатних рослин, а також спеціальні добрива для декоративно-листяних рослин. Пересаджуйте свою красуню раз на 3-4 роки. До ґрунту треба додавати попіл. Розмножують

Диффенбахія

диффенбахію верхівковими живцями або частиною стебла, при температурі – 20...25°C та високій вологості.

А тепер про проблеми, які можуть виникати при вирощуванні диффенбахії. М'яке стебло може загнити в результаті перезволоження чи надто низької температури повітря. Тоді треба вирізати chore місце, зачепивши живу тканину та замастити поранене місце попелом. А саму рослину пересадити в інший ґрунт та перенести в тепліше приміщення. Якщо уражена частина надто велика, то зріжте верхню (здорову) частину та укориніть її при високій температурі – 20...25°C та високій вологості. Якщо нижні листки жовтіють та скручуються – це ознаки надто низької температури повітря. При дуже яскравому світлі та прямих сонячних променях листки можуть втрачати забарвлення.

Внаслідок природних процесів старі листки рослини повинні відмирати, але коли відмирають практично всі і при цьому вони жовтіють чи стають коричневими – це ознаки сухості повітря. Оскільки ваша диффенбахія розміщена біля вікна, а там, мабуть, є обігрівач, то постарайтеся збільшити

вологість повітря. Обприскуйте рослину та злегка протирайте листочки, використовуючи теплу воду. Якщо підсохли тільки кінчики листків, то обріжте їх, в іншому випадку, – зріжте цілий листок. Пам'ятайте, що сік диффенбахії отруйний, тому працюйте з нею обережно та добре мийте руки!

Щодо монстери, то догляд за нею практично такий самий. Ця рослина відома надзвичайно красивими та великими листками. Оптимальною температурою влітку є 20...22°C, а взимку – 16...20°C. Рослина полюбляє гарно освітлені кімнати, та не переносить попадання прямих сонячних променів. Також монстера добре себе почуває у притіненні місцях. Якщо ваша красуня має всі цілісні листки (не «порізані»), це свідчить про нестачу світла. Листя рослин полюбляє обприскування, ванни та полівровку.

Поливайте її регулярно, та пам'ятайте, що монстера не переносить крайнощів. Ґрунт повинен бути ні перезволожений, ні сухий. Підживлюйте протягом цілого року: влітку два рази на місяць, взимку – один раз. Пересаджуйте молоді рослини щорічно, а дорослі – через 3-4 роки. Молоду монстеру бажано виносити на свіже пові-

Відповідає на запитання читачів квітникар Наталія Щербатюк

тря. Розмножують рослину верхівками та стебловими живцями. Також можна використовувати і повітряні корені.

Про проблеми. Якщо листя «плаче», то це є ознакою того, що в кімнаті підвищена вологість повітря. При надто високій вологості може виникати стеблова гниль, яка призводить до ураження стебла. Коли листя жовтіє, гниє і в'яне – ви перезволожили рослину. Пожовтіння листя інколи є симптомом нестачі поживних речовин.

Монстера

Коли листки підсихають і можна побачити плямки, то ви, мабуть, не забезпечуєте відповідну кількість вологи. При недостатній кількості світла листки ростуть малі й бліді. Монстера може пошкоджуватись щитівками та павутинним кліщем, які ви побачите, перевіривши листя. Для їх знищення використовуйте мильний розчин, а при значному поширенні шкідників – Актелік, Актופит, Провадто тощо.

Якщо рослина продовжує гинути, то можливо, її урадили грибні патогени. Тоді треба полити ґрунт розчином одного з препаратів (Фундазол, Максим, Превікур). Повторюйте операцію кожні 7-10 днів (2-3 рази). Робити це варто і для профілактики здорових рослин.

Запам'ятайте, що не можна переносити дорослі рослини з місця на місце та обрізати повітряні корені. Та найголовніша порада – обприскуйте частіше листя рослин, обмивайте їх та підтримуйте достатньо високу вологість у кімнаті.

– *Уважаемая редакция «СВ»! Уже пять месяцев выписываю вашу газету. Очень много интересного для себя почерпнула, особенно по клубнике. А еще хотела бы узнать, как вырастить ель из семян.*

Лариса Серик, пос. Андреевка, Харьковская обл.

Шановна пані Ларисо, насіння хвойних рослин збирайте тільки із шишок, які самі розкрилися. Якщо ви занесете незрілу шишку в дім, то в теплом приміщенні вона може розкритися та висипати насіння, котре ще не зовсім зріле й тому не зійде.

Найкраще використовувати легкий суглинок або супіщаний

ґрунт. До вашої землі додайте невелику кількість ґрунту з лісу (з-під хвойних дерев). Перед висівом насіння весною, його стратифікують, тобто зберігають певний період у вологому субстраті при низькій позитивній температурі. Для цього можна використовувати добре промитий крупнозернистий пісок. Перед цим замочіть насіння у воді на 3-4 доби, кожного дня змінюючи воду. А далі на дно горщика насипте шар піску, потім розкладіть насіння та засипте його ще одним шаром піску, чергуючи так доверху. Горщик помістіть у целофановий пакет і поставте у прохолодне приміщення з температурою до +5°C. Вологість піску потрібно постійно підтримувати. Насіння повинне добре наклеватись, тоді воно дійсно готове до висіву. Цей процес займатиме до кількох тижнів.

Насіння хвойних не можна саджати глибше, ніж на 0,5 см (може не зійти). Якщо погода засушлива, не забувайте поливати.

Коли сходи надто густі, то їх необхідно прорідити, для того, щоб вони не заважали одне одному повноцінно розвиватися. Систематично знищуйте бур'яни навколо рослин.

Зазвичай до осені молоді рослини досягають 10 см висоти.

– *Звертаюсь до вас з великим проханням. Я постійний читач «СВ». Ніколи раніше не зустрічала на сторінках газети фото красивої рослини, яку я бачила років виховувала, але не знала, як вона називається. Виявляється, це – АЛОКАЗІЯ. Дуже прошу вас написати як за нею доглядати.*

З повагою, Любов Сакріна, с. Смоляне, Чернітвська обл.

Шановна дописувачко, рослина, яку ви вирощуєте, відома цілому світові за красу свого листя. Алоказія (*Alocasia* – род. *Araceae*) – вічнозелена, швидко-ростуча тропічна рослина, яку в народі ще називають «слонове вухо». Дивовижна красуня зовсім невибаглива. Оптимальною температурою для неї зимою є 18...20°C, а літом – 20...25°C. Пам'ятайте, що рослина не переносить протягів, зимою потребує багато світла, а літом добре почуває себе у напівтіні.

Для доброго розвитку вашої алоказії обприскуйте та обережно обмивайте листя. Поливайте по мірі підсихан-

ня ґрунту (зимою – обмежено) м'якою водою кімнатної температури. З весни до пізнього літа підживлюйте рослину комплексними добривами (слабо розведеними). Пересадки проводьте кожного року, якщо рослина молода, раз на два роки – якщо доросла, використовуючи легкий поживний ґрунт. Алоказія у кімнатних умовах цвіте рідко. Дехто вважає, що її суцвіття не декоративні, а на мою думку це не так. Алоказія цвіте дуже красиво та незвичайно – квіти, зібрані у суцвіття-початок біло-рожевого кольору, що прикривається виводом листком-покривалом (біло-зеленого або

рожево-білого забарвлення). Суцвіття розміщене на довгому квітконосі, який може досягати 30 см, а то й більше. І як цю красу можна називати не декоративною?

У світі існують багато видів та гібридів цієї рослини. Найпопулярніші:

◆ Алоказія амазонська (*A. amazonica*) – гібрид, який часто називають Алоказія Сандера, з витягнутими, щитоподібними зеленими листками, у яких добре виражені дольки та білі жилки. Суцвіття біло-рожевого забарвлення, покривало біло-зелене.

◆ Алоказія Лоу (*A. Lowii*) – ця рослина досягає до 1 м у висоту. Листя на довгих черешках, овалні або стрілоподібні, однотонно зелені або з білими прожилками. Протилежна сторона пурпурово-фіолетова.

◆ Алоказія клубочкова (*A. cucullata*). Висота рослини 60-100 см. Листки великі – до 1 м довжиною та 60-80 см

шириною, щільні, коротко загострені на верхівці, блискучі, від яскраво- до темно-зеленого кольору. В тому місці, де черешок прикріплюється до листка, на верхній стороні листка міститься характерний набряк. Цвітуть тільки великі, міцні рослини, що утворили багато листків.

◆ Алоказія великокоренева (*A. macrorrhiza*). Синоніми – Алоказія індійська, Арум індійський, Арум великокореневий, Колоказія індійська. Стебла цієї рослини бувають до 2 м заввишки. Листкові пластинки яйцеподібно-серцеподібно-формі. Суцвіття рівне з покривалом (жовто-зелене). Рослини цього виду добре себе почувають як на відкритому сонці, так і в тіні.

◆ Алоказія пахуча (*A. odora*), або Арум пахучий. Трав'яниста рослина з товстими, міцними, короткими кореневищами. Пагони товсті, до 1 м заввишки. Листки красиві, на довгих че-

решках. Розмір листків може сягати 1 метра довжини та 60-70 см ширини. Суцвіття – початок. Квіти із специфічним запахом. Покривало блакитно-зеленого кольору.

◆ Алоказія мідно-червона (*A. cuprea*) – одна з найбільш декоративних невеликих алоказій. Стебло до 10 см довжиною (часто підземне). Листкова пластинка серцеподібно-яйцеподібно-формі, зверху мідно-зелена з металічним блиском, а знизу – інтенсивно пурпурова.

Алоказію розмножують весною: насінням, відростками, дочірніми цибулинами, поділом куща чи стебловим живцюванням. Насіння висівають зразу після збору у легкий субстрат, використовуючи суміш листкової або торф'яної землі з піском. Підтримуйте постійну температуру на рівні 22...24°C, та періодично обприскуйте. Сходи пікіруйте двічі, а потім, коли рослини набираються сил пересадіть у невеликі горщики.

Молоді рослини утворюватимуть велике листя вже з наступного року. Під час розмноження іншими методами не забувайте присипати місця зрізів вугіллям. Укорінення добре проходить у легкому субстраті (суміші торфу і піску) та при низькому підігріві, щоб температура зберігалась на рівні 20...23°C. Проводьте систематичне обприскування, полив та провітрювання. Будьте уважні – якщо ви помітили, що листя вашої алоказії жовтіє та з'являються бурі плями, це означає, що освітлення надто яскраве. Якщо верхні листки засихають – вологість повітря занизька. Коли нові листки менші за старі, то слід краще підживлювати свою алоказію. Під час тих чи інших робіт (пересадка, живцювання, миття), пам'ятайте, що алоказія – рослина отруйна й може подразнювати слизові оболонки. Тому працюйте з нею в рукавичках та добре мийте руки після закінчення роботи.

Алоказія амазонська

Алоказія Лоу

Алоказія клубочкова

Алоказія великокоренева квітуча

Алоказія мідно-червона

Алоказія пахуча

Квіти, від яких неможливо відмовитися

Щороку повторюватися в оформленні квітників не хочеться, проте є в мене квіти, від яких не можу відмовитися, оскільки вони завжди виручають. Бо не завжди маємо квітучий період на клумбі, натомість бажано, щоб на ній золоті постійно полум'яніло, біліло чи цюло.

Із червоно-рожево палаючих квітів віддаю перевагу пеларгонії, петунії, бальзаміну Уоллера та безперервно квітучій бегонії. Висаджую їх безпосередньо в квітники, а також в ящики чи горщики, аби заповнити спорожнілі у квітнику місця, чи прикрасити, наприклад, альтанку. Скажімо, настає «період очікування», коли перецвітають півонії, ірис, дельфінії, наперстянки, а восени багато квітів втрачають декоративність. Натомість в горщиках за доброго догляду вони завжди свіжі. До того ж, у період засухи чи вітровіїв часто не вдається доглянути за великими клумбами, а за квітничками в горщиках – це не складає великих труднощів. І поливаємо, і ховаємо за потреби.

Пеларгонію сію в грудні. Тоді кушці яскравітимуть уже в червні. Використовую й старі кушці. Найкращі з них перед заморозками викопую і пересаджую в горщики, обрізуючи високі пагони, залишаючи кілька сильних молодих паростків. Зберігаю на підвіконні ледь поливаючи, аби не витягнулися.

У лютому підживляю і збільшую полив. Молоді пагони, як правило, швидко зацвітають. І нові, і старі кушці висаджую в грунт після заморозків, але не всі. Частина розміщую в горщиках, аби потім поставити у проблемних місцях квітника.

Минулого літа проєкспериментувала: два кушці викопала, струсила грунт, трохи вкоротила стебла, загорнула в кілька газет, залишаючи відкритою верхівку і зберігала в погребі в картонному ящику. Газета зазвичай зберігає вологу, однак треба слідувати, аби вона не була зовсім сухою. З настанням плюсових температур посадила в горщик, обрізавши стебла на висоті 10 см. Один кушч розвивався прекрасно, ціле літо рясно квітнув. Інший був слабким, тому я не використовувала його в подальшому. Отже, запропонований квітникарями досвід (знайшла в Інтернеті) можемо взяти до уваги. Цього року у льосі зберігається набагато більше куштів. Однак можу упевнено сказати, що вирощені з насіння пеларгонії квітнуть пишніше. Вони мають більші і густіші «шапки», до того ж вони довші зберігають гарний вигляд.

Петунії зазвичай обираю гібридні, вони довші цвітуть. Минулого року аж до кінця листопада яскравіли. Але маю все ж підкреслити значення вищипування (разом із майбутньою насінневою коробочкою) квіточок, що перецвіли. Особливо на початку цвітіння. Не завжди є на це час, однак, повірте, без цього не отримаєте рясного квітвання. Мої подруги теж про це знають, і, хоч не всі вони є квітникарями, під час гостювання залюбки чаклюють над моїми горщиками.

Бегонії ростуть у мене вже близько п'яти років. Виростила їх з насіння, а тепер щороку забираю додому кілька кращих куштів, зрізую майже до ґрунту, залишаючи молоді ростки і до кінця січня поливаю зрідка. Потім підживляю, ростки зрізую і висаджую в маленькі горщики, розміщуючи їх в поліетиленовому пакету. Зав'язую зверху так, аби був отвір для повітря. Інакше рослина загине. Така міні-тепличка потрібна для забезпечення оптимального мікроклімату, бо від шибки вікна – мороз, а від батареї – тепло. Як правило, вони одразу зацвітають. Можна також ростки поставити у воду, висадити їх у горщики після появи корінців. Тоді не доведеться возитися з міні-тепличками. При чому, чим більше зрізую пагінців на кушці, тим більше їх наростає.

Висаджую бегонію в грунт після заморозків. Завважте, що прямі сонячні промені протягом всього дня не завжди на користь квітам. У тіні від листя вони краще розвиваються. Зазвичай висаджую біля неї кохійу або просо.

Бальзаміни – це моя слабкість. Не шукаю особливих гібридів, мене влаштовують вирощені зі свого насіння. Отримую квіти різних відтінків. Щоправда, треба наловчитися збирати насіння. Коробочка ніби й зелена, але коли перезріє, а ви до неї доторкнетесь, вона «розстріляє» насіння. У долоні нічого не залишиться. Тому придивляйтеся до величини коробочки, вона зазвичай більш «пузата», обгорніть злегка її долонею, ледве доторкуючись. Тоді насіння розлетиться в згорнутій долоні.

І петунію, і бальзамін висіваю в кінці січня або в лютому. Насіння не загортаю ґрунтом. Сію рідко, тоді рослини не витягуються, не доводиться спішити з пікіруванням. Або сію в торф'яні горщики й вирощую кожен індивідуально, потім висаджую в великий горщик для постійного квітвання. Під великим горщиком розумію півтора-дволітровий, бо коренева система у бальзамінів невелика. З такими горщиками неважко працю-

вати, на відміну від тих, у яких росте петунія. Вона полюбляє великі, десь із відро. Тоді кушч буде гарним. Пеларгоній у відрі можна посадити дві.

Бальзаміни також не люблять сонячних місць, краще садити їх або тримати горщики у таких місцях, де хоча б у полудень є тінь. Бальзамін радує око до останніх теплих днів, а потім ще місяць-два – у помешканні. Треба тільки оновлювати його: зрізувати довгі пагони. Нові наростають швидко, і за умови підживлення кушч знову буде рясно квітвати. Можете залишити його й до весни, але я віддаю перевагу новим кушчам, вирощеним із насіння. Іноді вдаються й старі, й нові кушці водночас. Було й кілька випадків, коли насіння падало в горщик під час пересаджування для зимнього зберігання, в листопаді-грудні сходило й відтак взимку після прищипування верхівки розвивалися непогані рослини. Отож, за належних умов вдається отримати квітучий кушчик вже ранньої весни.

Для горщиків квітів використовую городній ґрунт (він піщаний) з додаванням «старого» перегною, або магазинного ґрунту. Перед посівом та посадкою обов'язково проливаю ґрунт фітоспорином (половина чайної ложки на один літр води). Як правило, квіти підживляю комплексним добривом – нітроамофоскою або Кемірою. Приготуванню розчину навчила мене знава квітникарка-селекціонер Ніна Опанасівна Мірошніченко, яка й після дев'яности років активно займалася улюбленою справою. Зовсім недавно у 95-річному віці її не стало... беру півлітрову банку добрива, розчиняю у відрі води. Потім півлітра готової суміші розчиняю у відрі води й нею поливаю квіти. Раз на тиждень. Навесні для посилення росту можна один-два рази замінити такий полив розчином аміачної селітри (сірникову коробку – на відро води).

Сонячні завсідники моїх квітників – геліопсис, рудбекія, геленіум, а білі – фізостегія та молочай облямований (еуфорбія). У нас їх називають нареченими. Не уявляю свого саду без їх світла. Як і без зеленого тла для них – кохії, канн та злакових.

Не маю особливих доріжок, бордюрів, підставок для квітів. Згодилася стара черепиця і звичайні пеньки, які можна вкопати, де завгодно. А ще непотрібна у господарстві діжка чи труба. Нескладно, але, здається, непогано. Мабуть, це мала на увазі одна з гостей, коли промовила: «Як добре, що у тебе в саду так природньо!»

*Райса Никончук,
м. Житомир*

Краса, яка врятує світ

Рішення взяти участь у конкурсі «Від вулиці до ганку» прийшло відразу, щойно отримала «Сільський вісник» за березень, де друкувалися умови. З весни до осені фотографувала свої здобутки і, звісно, помилки. Справа в тому, що в мене немає ні власної садиби, ні дачі, де я в повній мірі могла б зайнятися ландшафтним дизайном і квітникарством. Маю лише дві сотки землі перед вікнами 16-квартирного двоповерхового будинку. Історію появи там квітника я описала в статті «Палахотітиме квіткова веселка!» («СВ» №3).

Звичайно за два роки нереально бездоганно оформити квітник на місці пустелі. Проте два роки кропіткої праці не пройшли дарма – сьогодні маю пристойну колекцію тюльпанів, нарцисів, крокусів, гіацинтів, лілій, ірисів, хризантем, чимало сортів водозборів, примул, жоржин, гліадіолусів, півоній, хост, скабіоз, маків, флоксів і троянд. Крім того, вирощую рослини, які вважаються на сьогодні ще досить екзотичними: тигридію, гібіскуси сірійський і болотний, еріку, кніфофію, юкку, кандик, нектароскордум, крокосмію, іксиліріон, різнокольорові еремуруси...

Для вертикального оздоблення саду посадила кампсис, виноград, клематис, пасифлору. А от біля перголи висадила витку троянду і актинідію, а поки вони підростають, її прикрашає іпомея блакитна. Без ліхтаря в

садочку також не обійтись – додає затишку, та й увечері можна працювати. Для краси висадила поряд тунбергію, яка за сезон завиває стовп до ліхтаря.

Вирощую чимало дворічників, та особливо мені подобаються стокротки (маргаритки) й незабудки, які вважаю найкращими бордюрними квітами, завдяки компактному вигляду і довгому цвітінню. Своєрідний яскравий довгоквітучий букет навесні створюють турецькі гвоздики. Особливо розкішний сорт махрової гвоздики *Супер Дюплекс* – справді супер!

Серед однорічників в цьому році залишила тільки найулюбленіші, серед яких чорнобривці (тагетеси) та рудбекії – в похмурі дні я часто дивлюсь в ту частину квітника, де квітують ці рослини. Я людина сонце залежна, тому жовто-помаранчеві кольори в квітнику будуть в пошані завжди. Клаумба із целозії гребінчастої є неабиякою прикрасою мого квіткового оазису. Завдяки своїм оксамитовим суцвіттям і яскравому кольору, ця багаторічна рослина – одна з моїх улюблених.

Цієї весни ми заклали невеличку кам'яну гірку, але навіть на невеликій площі можна вдало розмістити декілька сортів очитків, молодил, карпатські дзвоники, обріету, мшанку, айстру альпійську, сісірінхіум, арабіс. Гарно виглядають серед каміння і рослини сріблястого кольору – ясколка, чистець і деревій, а також флокси розщеплений і шиловидний, алісум скельний, бадан та інші. Окрасою

композиції став елімус піщаний, виписаний через «СВ». Прижилася тут і юкка: розетка її загострених листочків серед каміння виглядає дуже ефектно. У підніжжі «гірки», як і в природі, ростуть куштики: спірея, бересклет, клен японський, лапчатка деревовидна, а в розщелинах – два види ялівцю.

Зазначу, що вичерпне керівництво по обладнанню альпінарію отримала з книги Д.Г.Хессайона «Все об альпінарии и водоеме в саду». Вдячна і всім дописувачам «СВ», чий статті були надруковані в газеті з цього питання.

Основний стиль, вибраний мною для оформлення садочку – ландшафтний. Але володіючи основами ландшафтного дизайну, часто свідомо його порушую: квітникар-колекціонер перемагає працівника культури, естета. Впевнена, що і такий міні ботанічний садок (квіткова галерея) має право на життя. Адже таку втіху відчуваю від щойно посадженої екзотичної рослини, а ще не переймаюсь від дещо порушеної кольорової гармонії.

Квітує подвір'я нашого будинку багатьом до вподоби. На святі Незалежності сільський голова В.В.Приймаченко визнала наш будинок серед багатоквартирних найкращим, а мені винесла подяку за прикрашення довкілля. Сусідка, вчитель хімії, одного разу сказала: «Приходжу зі школи і швидше на балкон: подивлюсь на квіти і заспокоююсь, важкого дня як не було». Інша сусідка, тех-

працівниця з цегельного заводу, також поділилася своїми враженнями: «Така краса під вікнами, подивлюсь на квіти – поганого настрою як не було». Та найбільше мені запам'ятався відгук Н.Тубан: «Люба! В тебе ж тут – як у Криму!..» Та й багато незнайомих людей, що проїжджали чи проходили повз садок, щиро захоплювалися красою квітів і бажали мені здоров'я. А здоров'я у 55 років – це 90% щастя. Щоб створити красу на землі не потрібно великих грошей. Потрібне велике бажання, багато праці і любов до квітів, до краси.

*Любов Іванівна Орехова
с. Новоолександрівка,
Дніпропетровська обл.*

Про мою любу квітникарку

Вирішила взяти участь у конкурсі «Від вулиці до ганку». Тож надсилаю вам світлинки, на яких ви бачите наше подвір'я. Вирощуванням квітів у нас займається моя мама, яка вже збирала чималу колекцію різноманітних квітів та екзотичних рослин. Деякі з них вона вирощує на вулиці, а деякі – на підвіконні. Мати завжди із нетерпінням чекає на вашу газету, а отримавши, перечитує кожну сторінку, інколи по кілька разів. Відсилаючи ці світлинки сподіваюсь, що хоч деякі знімки потраплять на сторінки «СВ» і стануть приємним сюрпризом для нашої любої квітникарки, адже про цей лист вона не знає

*Г.В. Корнейчик,
с. Сирники, Волинська обл.*

ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦІВ!

Конкурси «Від вулиці до ганку» і «Кращий балкон» цілком справедливо можна назвати одними з найцікавіших і найпопулярніших конкурсів «СВ».

Краса врятує світ. Не випадково ці слова класика сприймаються як належне, і жоден із цих не посперечається. Створюючи красу навколо – на подвір'ї, у садочку, на дачних або присадибних ділянках – ми прикрашаємо світ довкола, робимо його кращим і добрішим, збагачуємо свої почуття. Оздоблення подвір'я декоративними рослинами – справа непроста, адже потребує не тільки художнього смаку й досвіду вирощування певних рослин, але й потребує великого бажання творити, терпіння й часу!

Висловлюємо велику подяку всім тим, хто брав активну участь у цих змаганнях однодумців, що тривало з березня 2009 року. До редакції надійшло дуже багато листів із красивими світлинами й цікавими розповідями, тому визначення переможців було для нас надзвичайно важкою справою.

Конкурс «Від вулиці до ганку»

1. Усик Надія Василівна
(смт Широке, Дніпропетровська обл.)
2. Князькова Валентина Іванівна,
(смт Магдалинівка, Дніпропетр. обл.)
3. Никончук Раїса Андріївна,
(м. Житомир)

Конкурс «Кращий балкон»

1. Калібабчук Ірина,
(с. Старі Богородчани, Івано-Франк. обл.)
2. Вдовиченко Ольга Іванівна,
(смт Турійськ, Волинська обл.)
3. Беспалова Олена,
(м. Канів, Черкаська обл.)

Як і було зазначено в умовах конкурсів, переможці що посіли перші місця, отримують приз у сумі 500 грн. За друге і третє місце відповідно 300 грн. та 150 грн.

Дивлячись на активність та зацікавленість наших дописувачів та читачів газети стосовно дизайну, оформленню власної садиби, подвір'я ми продовжуємо обидва конкурси й надалі. Підсумки обох конкурсів підведемо у березні 2011 року. І, нарешті, призи! Власника найкращого балкону або подвір'я чекає приз у сумі 500 гривень. Учасники, котрі посядуть друге місце, отримують по 300 гривень, третє – по 150 гривень. До творчої праці, друзі!

Редакція газети «Сільський вісник» та туристична фірма «Астрвел» пропонують всім, хто захоплюється квітами, приєднатися до групи однодумців, щоб провести 5 днів у Лондоні та побачити королівську виставку квітів!

Маршрут

Київ-Лондон-Київ

Термін туру: 24-28 травня 2010 року (5 днів/4ночі)

25 травня. Збір групи в аеропорті Бориспіль о 16.40 (за 2 години до вильоту). Виліт з Києва в Лондон о 18.40. Трансфер з аеропорту в готель, поселення, нічліг.

25 травня. Сніданок. Пішохідна екскурсія по історичному центру Лондона. У вас буде можливість побачити вулицю Уайтхолл, штаб-квартиру кінної гвардії, Парламентську площу, парк Св. Джеймса, Букінгемський палац, Вестмінстерське абатство й т.д. Політ на оглядовому колесі «London Eye».

26 травня. Сніданок. Вільний день у Лондоні. Можливі факультативні екскурсії: Стоунхендж, Оксфорд, Кембридж, Хемптон Корт, Віндзорський замок, відвідування Національної картинної галереї та Британського музею.

27 травня. Сніданок. Відвідування виставки квітів Челсі (цілий день).

28 травня. Сніданок. Трансфер з готелю в аеропорт. Виліт у Київ в 12.45. Прибуття в Бориспіль о 17.50.

Вартість туру – 650 євро:

- Авіаперельоти: Київ – Лондон – Київ;
- проживання в Лондоні (готель 3*) у двомісних номерах;
- континентальні сніданки;
- пішохідна екскурсія по історичному центру Лондона;
- трансфер: аеропорт-готель-аеропорт;
- страховка;
- візова підтримка;
- допомога у підготовці документів на візу.

У вартість туру НЕ ВХОДИТЬ і додатково оплачується:

- віза – 1005 грн.;
- вхідні квитки на виставку Челсі (вартість 50 євро);
- переклад всіх необхідних документів на англійську мову (20 грн. за сторінку);
- вхідні квитки на колесо огляду «London Eye» (15 євро);
- факультативні екскурсії.

Документи

При оформленні візи у Великобританію туристи ОСОБИСТО здають документи у Візовий центр Посольства Великобританії в Києві.

Довідка

Докладно про маршрут туру й умови подорожі до Англії Ви можете довідатися в менеджерів туристичної фірми «Астрвел» за міжміським тел.: 057-705-15-71, та по мобільному зв'язку за номерами операторів: МТС – 095-21-77-555, Київстар – 097-414-23-47, Лайф – 093-405-2-333; e-mail: astra@astravel.com.ua, сайт: www.astravel.com.ua.

або до редакції «СВ» за тел.: 057-731-20-31, e-mail: cibpost@cib.net.ua

Квіткове сяйво Челсі

З 25 по 29 травня цього року спалахне різнобарв'ям квітів найбільш відома виставка квітів у світі. Як і в інші роки багато новітніх сортів та гібридів будуть вперше представлені широкому загалу, а найкращі, найвідоміші дизайнери здивують світ своїми садовими композиціями.

У ці дні престижний лондонський район Челсі стає квітковою «столицею світу». Величезний виставочний зал заповниться яскравими барвами й вишуканими пахощами неперевершеної колекції квітів. До речі, цього року споруджується найбільший за площею садок за всю

історію Челсі. Навкруги нього дизайнери розміщують сотні своїх робіт. Головний організатор «Chelsea Flower Show-2010» – Королівське садівничє товариство. І масштаби заходу теж королівські. Самі тільки квіткові павільйони займають близько 13 тисяч квадратних метрів!

За багаторічною традицією відкриває виставку королева Великої Британії Єлизавета II. За 50 років правління вона пропустила шоу лише один раз. Учасником виставки неодноразово був і принц Чарльз. У 2009 році він був нагороджений почесною медаллю Вікторії – таке визнання дістала його любов до рослин, прихильність до екологічного садівництва та збереження довкілля. Це найпрестижніша нагорода

Королівського товариства садівників. Принц Чарльз став другим представником династії Віндзорів, відзначеним цією нагородою, слідом за своєю улюбленою бабусею, такою ж заповзятою аматоркою садівництва – королевою-матір'ю Єлизаветою, що отримала медаль 1961 року.

Крім членів королівської родини помилуватися чудесами флористики приїжджають численні світові зірки.

Виставка в Челсі – захід із більш ніж 140-літньою історією. Уперше шоу відбулося в 1862 році на території саду товариства садівників і тоді ще називалося «Великим весняним шоу Королівського товариства садівників». Приблизно через 20 років сад закрили, і виставка переїхала до Церковних садів на набережній Темзи. Тут вона відбувалася ще 20 років – доти, доки її організаторам не спало на думку зайняти величезну ділянку землі на території Королівського шпиталю – як виявилось, цілком придатної для створення на ній експозиції.

Сьогодні тут можна побачити стильні дизайнерські рішення й запозичити ідеї для створення власного саду. Експонати, що виставляють тут, – це нові сорти квітів і рослин, шикарні композиції, куточки штучно відтвореної дикої природи. Дуже цікавим видовищем є конкурсні покази садів від знамих в усьому світі дизайнерів, садівників і флористів.

Торік у виставці взяли участь близько 600 експонентів, що пред-

ставили Show gardens (виставочні сади), Courtyard gardens (сади у внутрішніх двориках) та Urban gardens (міські сади), біля сотні експозицій у Великому павільйоні й кілька сотень стендів із садовою технікою, малими архітектурними формами, посадковим матеріалом декоративних рослин і різноманітними садовими аксесуарами. У Великому павільйоні представлені кращі сорти квітів, овочів, ягід та інших рослин не тільки з Англії, але й з інших країн.

Безумовно, для садівників і дизайнерів запрошення до участі в «Chelsea Flower Show» – це не тільки визнання їхнього таланту організаторами виставки, але й можливість продемонструвати свою майстерність перед багатомільйонним загалом шанувальників садівництва зі всіх куточків світу. Однак, це й велика відповідальність, тому учасники прагнуть показати гостям виставки не просто добротні й грамотно скомпоновані сади, а зробити

з них справжні витвори садового мистецтва, нехай і на обмеженій форматами виставки площі.

На щастя, турботи дизайнерів повертаються до них захопленіми відгукками й позитивними емоціями відвідувачів виставки. Немає чим порівняти ті почуття, які переживаєш, потрапивши в оточення такої довшеної краси!

До речі, потрапити на «Chelsea Flower Show» доволі складно. Це неабияка честь для будь-якого професіонала. Участь у виставці вважається найвищою мірою визнання таланту квітникаря й дизайнера. Те ж, до речі, можна сказати й про відвідувачів шоу. Квитки розкупаються задовго до початку заходу. Торік, за два дні до відкриття шоу із 157 тисяч квитків непроданими залишалися лише кілька сотень. Перші два дні пройти можна тільки по запрошеннях і тільки членам Королівського товариства садівників. Продаються ж квитки лише на останні три дні шоу.

Редакція газети «Сільський вісник» та туристична фірма «Астрвел» пропонують всім, хто захоплюється квітами, приєднатися до групи однодумців, щоб відвідати яскраве, фантастичне квіткове шоу 2010 року в Голландії!

На додаток до запропонованій нами в минулому випуску «СВ» авіаподорожі в Голландію ми пропонуємо Вам більш ошадливий варіант туру, в якому Ви також зможете здійснити свою мрію: відвідати парк «Кекенхоф» і побачити парад квітів у Голландії.

Маршрут

Подорож у Голландію на автобусі євро класу з 21 квітня по 27 квітня. У програмі туру: участь у фантастичному квітковому параді в місті Нордвейк та відвідування парку «Кекенхоф». Під час туру для Вас також будуть проведені оглядові екскурсії в містах Бремен, Амстердам, Лейпциг, Краків і Львів.

Вартість туру – 395 євро:

У цю вартість уже ввійшли: проїзд автобусом євро класу; проживання в готелях 2*-3* зі сніданками, оглядові екскурсії по програмі, групова страховка, супроводження гідом-керівником по всьому маршрутові, візова підтримка.

Окремо оплачується консульський збір – 35€ (крім категорій громадян звільнених від оплати – пенсіонери, діти й студенти до 18 років, згідно договору про спрощення візового режиму).

При відмові у видачі візи консульський збір не повертається.

Довідка

Докладно про маршрут туру й умови подорожі в Голландію Ви можете довідатися в менеджерів туристичної фірми «Астрвел» за міжміським тел.: 057-705-15-71, та по мобільному зв'язку за номерами операторів: МТС – 095-21-77-555, Київстар – 097-414-23-47, Лайф – 093-405-2-333; e-mail: astra@astravel.com.ua, сайт: www.astravel.com.ua; або до редакції «СВ» за тел.: 057-731-20-31, e-mail: cibpost@cib.net.ua

Прекрасные феи наших садов

Ранняя весна, еще кое-где лежит снег, а на солнечных местах уже чернеет земля. Нет еще травы, деревья стоят голые, и только подснежники упрямо пробиваются из земли к солнцу. Вдруг на оттаявший ком земли села прилетевшая откуда-то яркая нарядная бабочка павлиний глаз, а в стороне промелькнула лимонно-желтая лимонница. И сразу на сердце становится тепло и радостно. Наконец-то пришла весна! А теперь представим, что исчезли эти вестники весны. Будет без них пусто и уныло...

К сожалению, бабочек весной становится все меньше. Еще лет пятьдесят назад весной были обычны такие бабочки как крапивница, многоцветница, адмирал, траурница. Сейчас же сравнительно часто можно видеть бабочек павлиний глаз, лимонницу и адмирала, а другие виды стали довольно редкими. Причина того, что сокращается количество бабочек данных видов, очевидно, кроется в ухудшении экологических условий в нашем регионе.

Если летом на кустах крапивы вы увидите скопление гусениц, - черных или черных с рыжими пятнышками и разветвленными шипиками на спинке, - не трогайте их, ведь это будущие бабочки павлиний глаз (*Inachis io*) или адмирал (*Vanessa atalanta*)!

А задумывались ли вы, откуда ранней весной появляются эти бабочки? Дело в том, что они отродились из куколок еще осенью и с наступлением холодов попрятались на чердаках домов, в сараях и других укромных местах. Там они находились в течение всей зимы в анабиозном оцепенении. Не совсем понятно, как за полгода такой спячки они не высыхают и остаются живыми. Ведь мертвая бабочка высохнет за 2-3 дня. Гусеницы названных здесь бабочек, питаются крапивой и некоторыми другими дикорастущими растениями, не являются вредителями.

Уже в мае появляются такие, ставшие теперь редкими красавцы, как парусники (*Papilionidae*) и махаоны (*Papilio machaon*). Гусеницы этих бабочек можно было бы отнести к категории вредителей, но вред от них столь незначителен, что им можно пренебречь. Гусеница парусника за весь период своего развития съедает с десяток листьев терна, сливы или абрикоса. На деревьях они находятся единично, и их вред практически незаметен. Гусеница махаона питается листьями дикорастущих зонтичных растений, но не откусывается и от укропа, моркови и петрушки. Съедает она за время своей жизни всего несколько листьев, а встречается единично. Давайте же простим ей этот грех, и не будем торопиться давить, а оставим в покое. Помните, что так вы спасете красавца-махаона. Гусеницы парусников и махаонов имеют забавную особенность. Если притронуться пальцем к головке гусеницы, то она выбрасывает два оранжевых «рожка» и при этом чувствуется сильный запах, похожий на запах фруктовой эссенции. Для человека он даже приятен, а вот птиц может и отпугнуть.

Очень редкими в нашем регионе (северо-восток Украины) стали такие очень красивые дневные бабочки, как радужница большая (*Apatura iris*), ленточник тополевый (*Limenitis populi*), перламутровка и сатиры (*Satyrus*). Гусеницы этих бабочек питаются дикорастущими растениями и вреда не приносят.

Хорошо известны самые маленькие птицы колибри. Большинство из них питаются нектаром цветов и при этом высасывают его на лету, не садясь на цветы. Эти птички способны зависать в воздухе на одном месте, а их крылышки движутся с такой скоростью, что их просто невозможно увидеть. К сожалению, у нас отнюдь не тропики, и колибри не водятся. А есть ли и у нас кто-либо с подобными повадками? Оказывается, есть! Такими являются бабочки бражники, или сфинксы (*Sphingidae*). Называют их бражниками за то, что они пьют нектар из цветов, то есть «бражничают». Сфинксами же они называются потому, что гусеницы некоторых бражников принимают позу, очень напоминающую лежащего древнеегипетского сфинкса. Наиболее часто у нас встречаются такие бражники: сиреневый (*Sphinx ligustri*), молочайный (*Hyles euphorbiae*), подмаренниковый (*Celerio galii*) и винный (*Deilephila elpenor*). Реже можно увидеть бражника вьюнкового (*Agrilus convolvuli*). Редким гостем, залетающим из южных районов, является олеандровый бражник (*Daphnis nerii*) - один из самых крупных и красивых. Размах крыльев у него - до десяти сантиметров, а окраска крыльев напоминает малахит.

Наиболее активны эти крупные бабочки в сумерках. В это время они призрачными тенями быстро носятся над цветами. На несколько секунд бражники зависают в воздухе над цветком, опустив в него длинный хоботок. Они не садятся на цветки, а высасывают нектар как колибри. При этом они могут находиться в воздухе на одном месте, взлетать вертикально вверх или делать стремительные броски в стороны. Крылья у бражников совершают такие быстрые взмахи, что их нельзя разглядеть. Ну чем не колибри!

А вот интереснейший из бражников - мертвая голова (*Acherontia atropos*) - уже много лет не появляется на северо-востоке Украины. Рисунок на спине этой бабочки напоминает человеческий череп, а если еще добавить немного воображения, то под черепом можно увидеть и перекрещенные кости. Это единственная бабочка, которая может издавать звуки - пищать. У некоторых людей эта бабочка вызывает суеверный страх. Бражник мертвая голова не порхает над цветами, а слизывает сладкий сок, выступающий иногда из трещин коры на деревьях. А еще он любит мед и даже есть свидетельства, что порой забирается за медом в ульи с широким летком. Гусеницы этого бражника питаются растениями дурмана и картофеля. Вероятно, сплошная обработка картофеля от колорадского жука и стала причиной исчезновения этого бражника.

Не все бражники хорошие летуны. Есть группа насекомых, которые вовсе не питаются во взрослой стадии и поэтому у них просто нет необходимости хорошо летать. К таким бражникам относятся следующие виды: дубовый (*Marumba quercus*), липовый (*Mimas tiliae*), тополевый (*Laotboe populi*), глазчатый (*Smerinthus ocellata*) бражники. Гусеницы бражников встречаются на растениях единично и заметного вреда не наносят. Поэтому и их стоит простить за небольшое количество съеденных листьев сирени, тополя, дуба и яблони. Тем более, что красота требует жертв!

Кроме бражников настоящими асами высшего пилотажа являются хоботники. Летним днем можно видеть стремительно летающих и зависающих в воздухе над цветами бабочек, похожих на крупных шмелей, - это хоботники. И у них частота движений крыльев настолько велика, что увидеть их практически невозможно. Они, как и бражники, высасывают нектар из цветков, не садясь на них. Чаше других встречаются следующие хоботники: обыкновенный (*Macroglossum stellatarum*), шмелевидный (*Hemaris fuciformis*) и скабиозовый (*Hemaris tityus*). Это хорошие опылители таких цветов как душистый табак, петунии и флоксы. Гусеницы хоботников живут на дикорастущих растениях и вредителями не являются.

Более пятидесяти лет не встречается на северо-востоке Украины наша самая крупная бабочка - сатурния грушевая, или большой ночной павлиний глаз (*Saturnia pyri*). Размах крыльев у него - до двенадцати сантиметров. В южных областях ее, как будто, еще можно встретить. Гусеница питается листьями груши, вишни. Сплошная обработка садов ядохимикатами предположительно и послужила причиной исчезновения этой бабочки.

Следует ли из всего сказанного, что гусеницы всех видов бабочек лучше оставить в покое? Нет, конечно! Например, в пятидесятые годы настоящим бедствием для наших садов была боярышница (*Aporia crataegi*). К счастью, прошло уже несколько десятилетий, как она исчезла... Без сожаления следует уничтожать гусениц непарного шелкопряда, плодожорок, яблоневого и других молей, капустной белянки, стеклянниц, древесниц вьедливой, озимой совки, златогузки, кольчатого шелкопряда и других вредителей.

В настоящее время с юга, Краснодарского края России нам угрожает новый очень опасный всеядный вредитель - американская белая бабочка (*Hypbantria cunea*). По сравнению с ней наш непарный шелкопряд просто невинное создание. Будем, однако, надеяться, что зимние морозы преградили ей путь в Украину.

В заключение хочу сказать - давайте беречь нашу скудеющую природу! Чтобы не только мы, но и наши дети, а потом и внуки могли любоваться красотой, дарованной нам Богом!

Юрий Андреевич Пащенко

Павлиний глаз (*Inachis io*)

Гусеница радужницы большой (*Apatura iris*)

Самка хоботника шмелевидного (*Hemaris tityus*)

Гусеница олеандрового бражника (*Daphnis nerii*)

Адмирал (*Vanessa atalanta*)

Бражник мертвая голова (*Acherontia atropos*)

Гусеница сатурнии грушевой (*Saturnia pyri*)

Махаон (*Papilio machaon*)

Радужница большая (*Apatura iris*)

Гусеница махаона (*Papilio machaon*)

Сатурния грушевая (*Saturnia pyri*)

Гусеница павлиньего глаза (*Inachis io*)

Олеандровый бражник (*Daphnis nerii*)

...І белые сережки на вербе

Еще на полях белеет снег, мороз лютует по ночам, а на вербе уже появились пушистые «барашки», извещающие нас о том, что весна все ближе и ближе. И при виде пушистых серых шариков на душе становится теплее, радостнее. Так что не случайно верба – одно из самых любимых растений многих народов. Необычайно раннее пробуждение, быстрый рост, исключительная живучесть и другие биологические особенности уже в древности пробудили интерес человека к этому дереву. О нем сложено немало легенд и преданий, с ним связано много различных обрядов.

Особенно «шанують» вербу в Україні. Издавна празднуем мы Вербное Воскресенье. Оно предшествует страстной неделе, т.е. последней неделе Великого поста перед празднованием светлого дня Пасхи. В этот день, согласно евангельскому рассказу, «вошел Христос в Иерусалим, и возрадовался народ, и бросал под ноги Христу молодую зелень». Считается, что этой зеленью были ветки вербы. О первом

дне этой недели говорили: «Страстной понедельник идет, всю дорогу вербой метет». В эти дни почти в каждом доме стоит букетик из вербовых веток.

В древности этому растению приписывались необычайные свойства. Считалось, что верба способна даровать женщинам легкие роды, наделять больных и стариков здоровьем. В Литве крестьяне приходили к вербам и молились, чтобы они даровали бездетным детей. Видимо, эти надежды связывались с необычайно ярко выраженной у вербы способностью к вегетативному размножению.

А вот некоторые поверья, связанные с вербой. Во время пожара ветки вербы следовало бросать в огонь, поскольку надеялись, что они уменьшат разрушительное действие огня. Веточки вербы, воткнутые в щели потолка, по народным поверьям, предохраняют дом от молнии. Чехи были убеждены в том, что при помощи освященной ветки вербы можно отыскать клад, а на полях она защищает посадки от града, мышей и кротов. Считалось, что

заостренный в форме гвоздика колышек из стебля вербы, вбитый в стену, предохраняет от внезапного испуга, а верба, носимая на теле, – от адских видений...

Верба не научное название растения. Только несколько представителей многочисленного рода ивовых именуют вербами. Среди кустов и деревьев, растущих на влажных местах, по берегам рек, на болотах, в подлесках смешанных и лиственных лесов, по оврагам и бросовым землям у нас встречаются различные виды верб. Чаще всего встречаются из древовидных верба белая и козья, а из кустовых – верба пепельная и прутовидная. Редко можно встретить вербу остролистную с красивой красной корой, за что ее называют красноталом. Листья у всех верб ланцетные, на коротких черешках, цветки невыразительные, собраны в сережки. Семена мелкие в многосемянных коробочках, снабжены пучком волосков.

Для большинства районов верба – самый ранний медонос. Вербовый мед ценится как лечебно-диетический. Да и само растение обладает целебными свойствами. В древности славяне в отваре вербы купали своих детей «на здравие тела». Все вербы – лекарственные растения, но наиболее часто в лечебной практике используют вербу козью. Это небольшое дерево с яйцевидными, серовидными листьями, растущее, в основном, в лесах.

Настой вербовых соцветий оказывает положительное действие при неврозах сердца и функциональных нарушениях сердечно-сосудистой системы, для лечения ран, нарывов, лихорадки, а также воспалений горла. Отвар коры применяется при лечении малярии, дизентерии, гастрита, подагры, золотухи, туберкулеза, коклюша, ревматизма и даже энцефалита. Употребляют отвар из коры также при различных воспалительных процессах рта, горла и

десен. Им промывают незаживающие раны и язвы, используют в качестве вяжущего, жаропонижающего средства. До открытия хинина вербовая кора была основным средством при лечении малярии в официальной медицине. Вещества, содержащиеся в коре, обладают способностью останавливать кровотечения. Особенно часто отвар применяют при желудочных и других внутренних кровотечениях. Открытые кровоточащие раны присыпают порошком из ивовой коры. В последнее время отвар стали применять в качестве успокаивающего, желчегонного и противомикробного средства. Косметологи рекомендуют применять отвар коры вербы и корней лопуха для мытья головы при перхоти, кожном зуде, выпадении волос. Вместе с плодами аниса, листьями мать-и-мачехи, цветками липы и плодами малины, кора вербы входит в состав потогонного чая, который обычно пьют горячим на ночь. Кора ивы содержит дубильные вещества, ее используют для крашения одежды.

Вербы используют для укрепления склонов, оврагов. Из их веток плетут мебель, корзины и другие изделия. Древесина вербы не отличается высокими механическими качествами,

но при необходимости ее можно использовать в строительстве. Ивы и вербы очень декоративны. Особенно красивы появившиеся недавно извилистые формы. Впрочем, может это и не вербы, хотя на украинском языке все ивы – вербы.

Вербы светолюбивы, требовательны к содержанию влаги в почве и малотребовательны к ее плодородию. Они морозостойкие и разводятся почти всеми способами. Очень мелкие семена, правда, чаще погибают, и лишь на чистых песчаных отметах образуются густые ивовые заросли. Разводят вербу посадкой черенков, целых прутьев, а иногда достаточно вбить кол в почву – и образуется дерево или куст. Из-за того, что верба быстро приживается и наращивает вегетативную массу, ее стали использовать как альтернативный источник энергии. А что? Большинство наших полей все равно сорняками зарастают, наткаться вербовых веток – через пару лет собирай урожай: кору на лекарство, а древесину – топу.

Полезное растение верба. Жаль, что мало еще любим ее и ценим.

Ольга Федосеевна
Макарова,
г. Днепрпетровск

• фотоконкурс

– Гадаю, по всій Україні немає столітньої верби, подібної до нашої. Тим більше, що у нас така не одна, а дві. Дуже хотілося б побачити її (і сфотографувати!) з висоти пташиного польоту...

Олександра Токарева, с. Музичі, Київська обл.

Маруна, матрикарія, піретрум...

Хочу розповісти про чудову рослину, яка має три назви: маруна, матрикарія, піретрум. Перше знайомство з цією диво-травкою почалося років десять тому. Купила я на ринку добових курчат. Несу їх, а назустріч мені – моя колега, запитує мене: «Купили курчат? Купіть у мене маруну – це найкращі ліки від

проносу для ваших курчат. Заварити два листочки маруни і дати пити курчаткам, будуть здорові». Посадила я кушчики маруни, гарно вона прийнялася, рясно й довго квітнула. Квіточки схожі на аптечну ромашку. Листочки висушила, подрібнила й добавляла до корму птиці, кролям, поросяткам, і ніяких шлункових розладів у них не було.

Згодом побачила, як на ринку продавали такі ж кушчики, але з гарними білими махровими квітками. Вони були такі ніжні, що не змогла відвести від них погляду та запитала: «Скільки коштує маруна?» У відповідь почула: «Це не маруна, а матрикарія». Купила, висадила в квітнику та щодня милувалася нею. Насіння не збирала, воно само сіялося, і я вже мала досить посадкового матеріалу, щоб обсадити високі квіти – висадили на rabatку вздовж бордюру. Кушчики матрикарії невисокі, заввишки 40-50 см, компактні, густо всяні кульками-квітками. Рослина дворічна, в перший рік дає розетку, добре зимує, а на другий рік зацвітає. Гарно підходить для озонування букетів. Давно обмінююся насінням квітів з прихильницями «СВ» Валентиною Турчиною та Оленою Фокиною. Обидві надіслали мені насіння піретруму, але воно відрізнялося одне від іншого. Навесні висіяла окремо кожне в ящички, й була дуже здивована,

коли з насіння, надісланого Оленою Фокиною, зійшла та виросла маруна з немахровими квітками. А з насіння Валентини Васиївни виріс і квітнув піретрум – рожевими та маїновими ромашками. Подумала, що Олена Валеріївна помилилася з назвою. Лише згодом, коли в газеті «Наша дача» (№9, 2009 р.) прочитала невеличку замітку «Чудо-травка против клеща», зрозуміла, що не було ніякої помилки, бо маруна, матрикарія, піретрум дівочий – це одна і та ж рослина. А замітка в «НД» дуже цікава для бджолярів. Ось цитую її скорочено: «Київський автор М.Бахтинський в статті «Вот тебе и маруна!» розказав, як его знакомий с помощью травы маруны избавил свои пчелиные семьи от ненавистного клеща варроа. А всего-то поверх рамок расстелил небольшой пучок травы. Эффект обнаружился уже через несколько дней: дно улья было усыпано точками-клещами.

Пчеловод заметил, как пчелы протаскивали сухую веточку матрикарии через летковую щель. Оказывается, это они делали специально! Тянут траву через все гнездо, задевая других пчел, трава крошится, измельчается в порошок, выделяя специфический запах, который убивает клещей и исцеляет семью. Если пчеловод этой травой натирет себе руки, то во время осмотра ульев пчелы не жалят».

Вважаю, що ця інформація зацікавить не тільки бджолярів-початківців, але й досвідчених пасічників. Чому б замість використання хімічних препаратів не виростити на пасіці цю чудодійну травку – піретрум дівочий. Вона поширена на півдні Полісся, в Лисостепу та в Криму. Цю замітку дала прочитати пасічникам, що продавали мед на ринку, з великим інтересом перечитували її по декілька разів. І перше запитання, що виникло: «Де дістати цю траву?» Тоді принесла й роздала їм цю траву – піретрум дівочий.

А знайома квітницарка розповіла свою пригоду з цією рослиною. Одного разу вона з чоловіком поехала в місто продавати квіти. Вже

наближалися до міста, аж тут вона відчула в шлунку «революцію». З машини вийти не можна, скрізь повно людей, ні деревця, ні кушчика, куди б можна заховатися. Ледве доїхали до ринку, вона побігла шукати туалет. Аж тут назустріч жінка несла кушчики матрикарії на продаж. Благуачи звернулася вона до жінки, дати їй хоч два листочки. Проквітнула гірке листя – і «революція» припинилася. Благополучно продали квіти й повернулися додому.

Буду дуже рада, якщо моя розповідь принесе комусь користь. Насіння матрикарії можна знайти в каталозі «СВ».

Лідія Ксенофонівна Бондаренко,
м. Гола Пристань, Херсонська обл.

На світлімі – я зі своїм внуком Іванком і двома жоржжією, яку виростила моя донька Олена

Земля - це писанка!

Я народилася і виросла в селі. Все життя щось садила, щось вирощувала, але коли передплатила «Сільський вісник», зрозуміла, що нічого не знаю про сільське господарство, не маю ексклюзивного досвіду, щоб поділитися з читачами. Тільки з допомогою вашої газети почала дізнаватися секрети високих врожаїв городніх і плодкових культур та пізнавати чарівну магію квітів. Шкода, що в нас майже ніхто не знає про існування вашої газети. Почула про неї випадково, але не поспішала передплачувати, бо зі словом «газета» в мене асоціюється чорний і страшний папір. Торік ризикнула передплатити, зваживши на низьку передплатну вартість. Яка ж я була здивована, коли отримала перший номер! Газета яскрава, кольорова, папір гладенький, прийнятний на дотик. Цікавими виявилися для мене корисні поради від авторів та найбільше емоції викликали каталоги квітів і плодкових дерев. Я носила газету на роботу, показувала колегам, але вперто називала «СВ» журналом. Пройшло кілька місяців, поки я усвідомила, що газети теж бувають гарними. Вже виписала собі трохи квітів. З кожного номера мені щось потрібне. Шкодою, що не передплачувала «Вісник» раніше.

Тепер про інше. Якось повчаючи мою старшу дочку, сільська вчителька сказала їй: «Ідь за кордон. Навіщо тобі, як мама, бабратися все життя в болоті». І так мені заболіло серце від цих слів. Я їй сказала тоді, що це

болото – наша рідна земля, і додати хочу, що це болото кожного року з ранньої весни і до пізньої осені вкривається різнокольоровими пелюстками найдивовижніших квітів, що воно пахне яблуками і молоком, що це болото наповнюється щебетом небесних створінь, що воно дарує людям життя. Це болото – найкрасивіший, найкорисніший, найдосконаліший витвір Природи й Бога. І навіть коли білі зледеніння сковують його, навіть тоді – воно казково прекрасне.

Наша земля – це писанка, на якій кожної миті змінюється малюнок і не перестаєш дивуватися цьому живому калейдоскопу, цій гармонії краси, пахошів і звуків. Шкода людей, які не цінують життєдайну матір, з якої походять і вони. Болото не під ногами. Воно поселяється в душах і від нього гниє все тіло. І тільки єднання з природою може дарувати людині щастя.

Нехай пробачать мені читачі за різні теми порушені у статті, але любов до землі, яка переповнює мене, змушує зачепити ще одне питання – проблему екології довкілля. Не глобальну – викиди заводів і фабрик, вирубування лісів – а проблему маленьких смітників. Вони скрізь! Обабіч доріг, на берегах річок, в лісі, в полі, скрізь на зеленних килимах багаторічних трав, на польових квітах, під шипшиновими кущами і струнками деревами білють викиди людської цивілізації – целофанові пакети, пластиковий посуд, папір та інший непотріб. І ніхто не може цюому зарадити. Люди стали байдужі до природи. Пам'ятаю з дитинства, що в нашому селі був тільки один смітник. Всі селяни зносили туди сміття, хоч доводилося йти пішки, бо автомобілів не було. Мене з братом бабуса часто посилювала туди віднести від хати непотріб і кожен раз застерігала, щоб ми

Світлина Сергія Донцова (м. Харків)

не ходили по смітнику, бо там – «нечиста сила». Малі, ми не розуміли значення цих слів, але магія страху не дозволяла ослуhatися. Тепер нечиста сила скрізь. І я думаю, може бабусині слова не були просто страшиками для дітей. Може в них захована велика істина? В нечистотах зазвичай зароджується всяка інфекція, що сприяє розвитку й поширенню різних хвороб. Мабуть, старі люди підсвідомо це відчували, а ми – розумники, втрачаючи зв'язок з природою, губимо себе. Ми дивуємося, що старші здоровіші за нас, жахаємося кількості хворих дітей, смертності населення. А раптом це свавілля «нечистої сили», яку ми самі розводимо

довкола себе?! Земля – це храм, тільки не рукотворний, а створений Богом. І не може людині смітити в ньому! Замість килимів у земній церкві ніжна зелень трав, замість хорогвів – струнки тополі й сосни, люстри тут звисають з неба гірляндами зірок і навіть райські ворота можна побачити, якщо уважно вдивитися. Божий храм сяє величавою красою, він наповнений чарівною музикою, в ньому панують аромати ладану, чебрецю і м'яти. Тож станьмо перед ним на коліна й молимося!

*Ольга Будзан,
с. Добровляни,
Івано-Франківська обл.*

• фотоконкурс

– Мій чудовий, мій улюблений кінь Буран. Подобається цей красень і моїй племінниці Діаночці.

*Любов Віконська,
с. Чуньків, Заставнівський р-н, Чернівецька обл.*

• фотоконкурс

– Ні, це не такий собі острівчик «дикої природи», це – власноруч нами створений казково красивий та затишний куточок відпочинку.

*Ніла Грінченко,
с. Трехів, Броварський р-н, Київська обл.*

• фотоконкурс

– Глибоко переконаний, що моє рідне Закарпаття – найкрасивіший у світі край! Не вірите? То приїздіть до нас, аби самим помилуватися цими дивовижними краєвидами.

Іван Чорій, с. Верхній Коропець, Закарпатська обл.

• Дитячий куточок

Пригоди човника «Німфея»

Ледве тече річечка, заворожена місячним сяйвом. Не шелесне ані очеретина, ані верба. Та не всі сплять цієї ночі. Тихо-тихо летить на павутинні колюча насінина Нетреби. Ось вона спустилася на лист-шаблю лепехи, який освітили світлячки-ліхтарики. І раптом... Зарості лепехи стрепенулись. Листя почало випрямлятися і загострюватися. Роздався гомін, схожий на скрегіт заліза.

– Тихіше! Тихіше! – огидно заскрипів голос Нетреби.
– Велика Нетреба! Велика Нетреба! – почувалося серед лепехи.
– Зелене воїнство! Досить вам тулитися на цьому шматку землі. Я завоюю для вас Шкільний сад, що за річкою.
– Ніколи! – раптом вигукнув тоненький голосок біля самої води.

– Схопити-и-и! – заверещала Нетреба. Тієї ж миті павуки-охоронці на невидимих нитках спустилися на латаття, що росло біля лепехи. Майже під їх носом пронісся на тонких ніжках клоп-водомирка Чики-Брик. Щодоуху мчав безстрашний ковзаняр на протилежний берег річки, щоб попередити мешканців саду про небезпеку. Та раптом почувалося гудіння. То наближалася ескадрилья бабок-коромисел з воїнства великої Нетреби.

Ще швидше побіг водомирка, та й переслідувачі не відстають. Вже втікачеві чутно, як над головою шелестять крила бабок. Ось-ось наздоженуть вони сміливця.

– Ой-йо-йо-й! – раптом скрикнув Чики-Брик, коли зненацька наскочив на щось м'яке.

Це був круглястий плід білої лілії або, як її ще називають, німфеї.

– Мабуть, ніхто не знайде мене всередині плоду, – подумав втікач.

Чики-Брик спробував залізити у плід, але той був ковзким, і водомирка з'їхав з нього, наче з ковзанки. Що ж робити?

Ось-ось бабки схоплять Чики-Брика своїми цупкими лапками-гачками. Ще раз спробував водомирка залізити у плід лілії – і знову невдача.

– Все! Кінець! – Подумав малий.

Та що це! Вода під ним загойдалася, і Чики-Брик відчув під ніжками щось тверде та слизьке. То було жабеня Бубінце. Саме воно й допомогло другу забратися у плід німфеї.

– Який гарний човник! – зрадів Чики-Брик, коли опинився всередині плоду. Там було затишно і безпечно.

Здається, переслідувачі на якусь мить розгубилися. Вони не знали, як дістатися до водомирки. Та ось бабки-коромисла почали розгойдувати плід, намагаючись занурити його у воду. А що, коли водомирка випливе?

Стебло лілії було ще пружним. Тому плід аж ніяк не хотів занурюватися у воду. Навпаки, він з силою виштовхувався на поверхню, обдаючи бабок-коромисел бризками. Деякі бабки були такими мокрими, що не могли злетіти. Тоді вони розташувалися неподалік на великому шкірястому листку латаття, щоб висушити крила та підстергти клопа-водомирка.

Лагідне місячне сяйво потроху наві-

ювало сон. Незабаром ескадрилья бабок-коромисел міцно спала. Та не до сну було друзям Чики-Брика: жабеняті Бубінцю, рибам-близнюкам Плому та Пляму, оводу Штрику та комару-комарику Носику. Їм треба було рятувати друга. Бо ще трохи – і почне розвиднятися. Тоді бабки заберуть Чики-Брика у полон.

Отже, треба допомогти клопу-водомирку втекти на плід-човнику. Та відрізати плід від стебла можна тільки чимось гострим. Хіба що щучими зубами. Довелося Бубінцю будити стару щуку. Вона спростоння хотіла з'їсти жабеня, та вчасно згадала, що жаб не їсть. Нарешті щука перекусила стебло. Рибки-близнюки прикріпили маленького прапорця з назвою човника. І от човник «Німфея» поплив. У небезпечну мандрівку разом з водомиркою відправились і його друзі. За штурмана – Штрик, бравим матросиком було призначено комара-комарика Носика, а капітаном «Німфеї» став Чики-Брик. А ось рибки-близнюки отримали особливе завдання. За допомогою старої щуки вони де тільки могли, позривали плоди латаття та постягували до місця відпочинку бабок.

Коли ранком воїнство Нетреби прокинулось, то побачило дивну річ. Навколо їхнього листа плавало безліч плодів німфеї. Спробуй-но, знайди плід, у який гулькнув малесенький водомирка.

Так ні з чим і повернулася ескадрилья до великої Нетреби. А човник «Німфея» тим часом плів назустріч пригодам.

Наталія Амбрі

Малюнок Вікторії Бродської

— Дві красуні-мавки - мої донечки *Наталя* й *Тетяна* - гукають *Лукаша*. Кожна - свого.
Раїса Гусак,
с.мт *Іваничі, Волинська обл.*

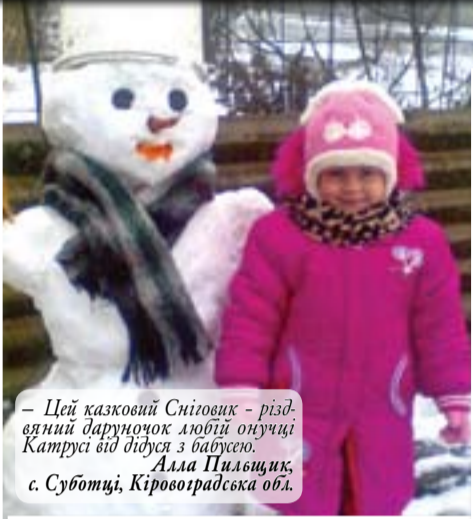
— Мені *чотирнадцять* років, а моїй *кращій* подрузі, *кавказькій* вівчарці *Гертруді* - лише сім...
Катерина Шерешкова, м. Львів

— Моя донечка *Іринка* з улюбленицем усієї родини - котиком *Рижиком*. А от *каву* у світу - *декоративний*, хоча й дуже схожий на справжній.
Олена Щербак,
с. *Іванівна, Київська обл.*

— Я *ранесенько* встаю, личенько *вмиваю*, А по тому - *любі* квіти *щедро* *напуваю!*
Таня Михитченко,
с. *Ковердина Балка, Полтавська обл.*

— Цей *казковий* *Сніговик* - *різдвяний* *даруночок* *любій* *онучці* *Катрусі* від *бідуса* з *бабусю*.
Алла Пильщик,
с. *Суботці, Кіровоградська обл.*

— На *світлиці* - моя *улюблена* *онука* *Іринка*. *Сла Іра* на *пеньочок* *Ісама* - як той *грибочок*: *Тепле* *сонце* *виглядає* *Та* *під* *дощиком* *зростає*
Гаяна Іванічук,
с. *Прутівка, Івано-Франківська обл.*

— *Наша* *сім'я* *дуже* *любить* *квіти*. *Милуємося* *ними* *цілий* *рік*: *на* *подвір'ї* *ростуть* *тюльпани*, *півники*, *лілії*, *жоржини*, *чимало* *у* *нас* *квітнатих* *квітів*. *Але* *найкраща* *й* *найкрасивіша* *наша* *квіточка* - *донечка* *Вікуся*.
Альона Ганус,
м. *Лубни, Полтавська обл.*

— *Люблю* *квіти* *з* *дитинства*, особливо, *лілії*. *А* *краса* *моїх* *тюльпанів*, *нарцисів*, *гладіолусів* *і* *тюльпанів* *зачаровує* *навіть* *тих* *людей*, *які*, *здавалося* *б*, *байдужі* *до* *квітів*. *Своє* *захоплення* *я* *передала* *своєму* *синочку* *Саші*, *він* *допомагає* *мені* *доглядати* *за* *квітами* *і* *вже* *розбирається* *в* *назвах*.
Оксана Білоус,
с. *Дубове, Дніпропетровська обл.*

— *За* *вікном* *ще* *лютує* *зима*, а *мої* *красотишаструми* *раз* *у* *раз* *радіують* *мене* *рясним* *цівітінням*.
Алла Рева,
с.мт *Царичанка, Дніпропетровська обл.*

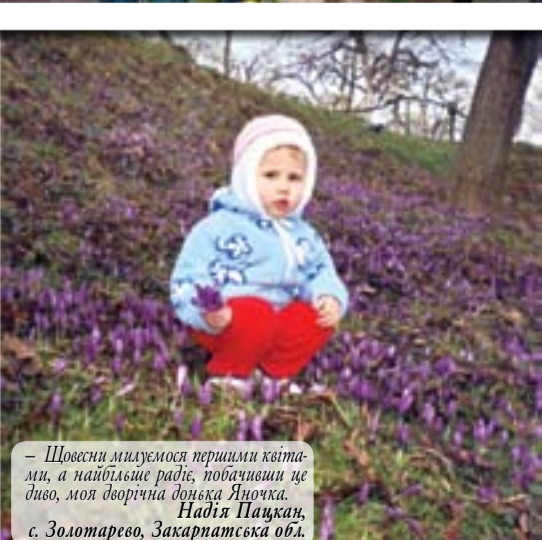
— *Моя* *онучка* *Карінка* *дуже* *полюбляє* *ходити* *з* *бабусю* *до* *лісу* *по* *гриби*. *Та* *цього* *разу* *нам* *не* *довелося* *нікуди* *йти*, бо *вони* *виросли* *на* *дереві* *просто* *в* *нашому* *дворі*! *Ми* *їх* *збирали* *й* *раділи*, бо *глива* *(рос. -* *вешенка)* - *на* *диво* *смачні* *гриби*.
Тетяна Буряк,
м. *Канів, Черкаська обл.*

— *Моя* *люба* *онука* *Сашенька* *захопана* *в* *рослини* *не* *менше*, *ніж* *її* *бабуся*.
Лариса Скахун,
м. *Гола Пристань, Херсонська обл.*

— *Хто* *із* *нас* *не* *милувався* *красунями-ялинками* *в* *зимовому* *чи* *в* *літньому* *вбранні*? *Та* *все* *ж*, *погодяться*, *що* *найгарніші* *вони* *такі* *взимку*, *коли* *обираються* *в* *близькі* *наряди*. *Залюбуєшся* *ними*. *Дуже* *любить* *красуні-ялинка* *моя* *подружка* *Іра* *Грищенко*. *Тож* *і* *фотографувалася* *на* *знімку* *про* *зиму*.
Людмила Хволя, м. Бобрівця, Чернітвська обл.

— *Шовесні* *милуємося* *першими* *квітами*, а *найбільше* *радіє*, *побачивши* *це* *диво*, *моя* *дворічна* *донька* *Яночка*.
Надія Пауцка,
с. *Золотарево, Закарпатська обл.*

— *Моя* *племінниця* *Богданка* *з* *першим* *у* *своєму* *житті* *«урожай»* *грибів*.
Н.М.Хацина,
с. *Рябина, Сумська обл.*

— *У* *нашій* *родині* *всі* *люблять* *квіти*, *яких* *дуже* *багато* *і* *на* *подвір'ї*, *і* *в* *хаті*. *Закохані* *в* *квіти* *і* *мої* *онучки-близнючки* - *Аліна* *й* *Діана*.
Тетяна Зазимко,
с. *Тишківка, Кіровоградська обл.*

Щомісячне видання «Сільський вісник»
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 4848 від 05.02.2001р.
Адреса редакції: вул. Кооперативна, 22, м. Харків, 61003
Для листів: 61003, м. Харків, а/с 195 «Сільський вісник»
передплатний індекс: 23148
Вартість передплати на 6 місяців - 17 грн. 88 коп.

Головний редактор:
Володимир Столаренко
Літ. редактор: Юрій Величко
Худ. редактор: Вікторія Євтушенко
Наук. співроб.: Ірина Соколова
Журналіст: Тетяна Саніна
Тех. підтримка: Артем Лашин

Передрук чи будь-яке інше запозичення матеріалів та ілюстрацій газети «Сільський вісник» можливі лише з письмової згоди редакції.
Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.
Думки авторів і редакції не завжди збігаються.
З питань розміщення публікацій та розповсюдження газети звертайтеся до редакції за тел.: 0-57-731-20-31 Е-mail: sibpost@sib.net.ua
З питань стосовно ваших замовлень звертайтеся за тел.: 0-57-731-32-14, 0-57-731-18-63, 0-96-39-78-814, 0-50-228-66-48

Засновник - ПП «Агрофірма «Сортцвєтовоц»
Друкарня «Юнівест Принт» Київська обл., м. Фастів, вул. Поліграфічна, 10
Наклад 159 937 примірників.